

מס' תיק _____ נכ"מ 8 עוקף 31.10.1995-31.10.1995

משרד _____

מדינת ישראל

משרדי הממשלה

נכ"מ עוקף וולגה

26.10.1995-31.10.1995

מחלקה _____

יש עוקף וולגה

ג-2/13292

R0005m0y

תאריך הדפסה: 03/01/2021 2-108-7-6-2

2

מס' תיק מקורי

2

מס' תיק

שר התחבורה

משרד ראש הממשלה
לשכת היועץ המשפטי

7. 11. 1995

נ ו ת ק ב ל

ב' בחשון התשנ"ו
26 באוקטובר 1995
S-2951

לכבוד

מר אלי סוויסה

יו"ר הועדה המרכזית לתכנון ובניה

שלום רב,

הנדון: החלטה על תוכנית דרך

בתוקף סמכותי, לפי סעיף 1 לחוק התכנון והבניה, התשנ"ה - 1965 (להלן - החוק) ולאחר שהתייעצתי עם שר הפנים ועם הועדה המקומית לתכנון ובניה בירושלים, החלטתי לראות את "תכנית מפורטת 5422 כביש הר גילה - ירושלים (עוקף וולג'ה) דרך זמנית כ"תכנית דרך" לענין החוק.

בברכה,

ישראל קיסר

העתיקים:

שר הפנים

שר הבינוי והשיכון

ראש עיריית ירושלים

מנכ"ל מע"צ

משרד הפנים - ראש אגף התכנון

משרד ראש הממשלה - היועץ המשפטי

משרד הבינוי והשיכון
מחלקת עבודות ציבוריות
מחוז ירושלים
ירושלים

תאריך: ח' בחשוון התשנ"ו
1 בנובמבר 1995

מספר:

(Handwritten signature)

לכבוד
מר אהוד הדר
מנכ"ל רכבת ישראל

א"נ,

הנדון: פרויקט אתר 3000 - עוקף וולג'ה

כביש עוקף וולג'ה אורכו כ-8 ק"מ.

הכביש מחבר את כביש 60 באזור המנהרות עם כביש הרכבת בירושלים (באזור מלחה).

כביש זה חיוני לקיום ההסכם בין מדינת ישראל לרשות הפלסטינית, ויאפשר את התנועה מגוש עציון ואזור יהודה לירושלים מבלי לחצות את בית לחם לכל אורכה, עוד לפני השלמת כביש המנהרות (בקיץ 1996).

גם לאחר השלמת כביש המנהרות ישמש כביש זה ככביש מילוט במצבי חרום של תאונה או פיגוע (חלילה) בכביש המנהרות וכן לתנועה של אלה המבקשים להגיע לאזור מלחה מבלי לעבור באזור גילה.

אנו מבקשים לאפשר חציה על פי התוכנית הנ"ל.

בכבוד רב,
אלכס שגיא
א. שגיא
מהנדס המחוז

העתק: מר פואד בן אליעזר - שר הבינוי והשיכון
אלוף דני יותם - לשכת ראש הממשלה
מר אחז בן ארי - היועץ המשפטי לראש הממשלה
מר בן ציון שלמן - מנכ"ל מע"צ
מר איתן מאיר - משנה למנכ"ל עיריית ירושלים
מר יוסי קופ - סמנכ"ל מע"צ לתכנון
מר דורון רובין - רכבת ישראל

ג/1

משרד ראש הממשלה

היועץ המשפטי

ירושלים, ה' בחשון התשנ"ו
29 באוקטובר 1995

תיק: 42

אל: _____

הנדון: דיון בנושא כביש "עוקף וולג'ה"

1. ביום ד' 18.10.95 נערך דיון בראשות היועץ המשפטי במשרד ראש הממשלה ובהשתתפות נציגי הגופים הנוגעים בדבר דיון ליישוב המחלוקת שנתגלעה בעניין הפגיעה הנטענת בנוף ובערכי טבע הכרוכה בסלילת כביש "עוקף וולג'ה".

2. רשימת המשתתפים בדיון מובאת בנספח א' לסיכום זה.

3. להלן יובא הסיכום שגובש בדיון:

א. העבודות בכל תוואי הכביש (גם בתחום מדינת ישראל וגם בתחום איו"ש) תתבצענה לפי תכנון הנדסי ותכנון נופי שיאושר לכך על-ידי הצוות המשותף שמונה ~~בנוסף~~ על-ידי השר לאיכות הסביבה יוסי שריד (להלן - "הצוות המשותף"), בלבד.

ב. בקטעים שאין לגביהם תכנון כאמור (הנדסי ונופי), לא תתבצענה עבודות, אלא באישור הצוות המשותף.

ג. מע"צ תממן העסקתם של מפקח אחד או שני מפקחים (בנוסף על המפקח שכבר מועסק) של הגופים הירוקים החברים בצוות המשותף, שיעסקו בפיקוח על אופן ביצוע העבודות על-ידה (להלן - "המפקחים"). המפקחים יהיו מוסמכים להורות למע"צ לתקן כל עבודה שבוצעה על-ידה שלא בהתאם לתכנון, וכן להורות לה להפסיק לאלתר ביצוע של כל עבודה המבוצעת שלא בהתאם לאותו תכנון, ומע"צ מתחייבת לציית להוראות המפקחים כאמור.

משרד ראש הממשלה

היועץ המשפטי

ד. עד לא יאוחר מהיום בשעה 16:00 תפסיק מע"צ ביצוע של כל עבודה בקטע הכביש בתחום שטח מדינת ישראל שמחוץ לתחום תוכנית מ/200, ולא תחדש אותה אלא באישור הצוות המשותף.

ה. מע"צ הודיעה כי היא סיימה את כל עבודות הפריצה, החפירה והחציבה בקטע הכביש שבתחום איו"ש והיא תפסיק מהיום באופן מוחלט כל שפיקה של עודפי חציבה מעבר לקווי הדיקור של הכביש.

ו. מע"צ מתחייבת לבצע על חשבונה שיקום של הנזקים שנגרמו לנוף בשל העבודות המבוצעות על-ידיה בהתאם לתוכנית שיקום נופי שתוכן לצורך זה על-ידי אדריכלי הנוף שימונו על-ידי הצוות המשותף. אותו חלק של השיקום שאפשר לבצע אותו תוך כדי מחלך העבודות לסלילת הכביש - יבוצע במהלך ביצוע עבודות אלה, ואילו יתרתו - מיד לאחר סיומן.

ז. אי ביצוע האמור בסעיפים ה' ו-ו' לעיל על-ידי מע"צ, יחשב כהודעה מצידה שהיא חוזרת בה מהסכמתה (שניתנה במהלך הפגישה שהתקיימה היום) להצעת הסיכום שגובשה.

4. הודעה ברוח סיכום זה תוגש לבג"ץ ותשמש בסיס להסרת עתירת "הגופים הירוקים" בעניין כביש "עוקף וולג'ה".

ב ב ר כ ה

אחז בן - ארי
היועץ המשפטי

לוט: רשימת הנוכחים בדיון

1. מ"צ ממונה - אמרל אלנאי ת"ת
המ"ל קוממו - אמרל אלנאי ת"ת
מ"מ ממונה - אמרל אלנאי ת"ת
המ"ל ממונה - אמרל אלנאי ת"ת
המ"ל ממונה - אמרל אלנאי ת"ת
המ"ל ממונה - אמרל אלנאי ת"ת
המ"ל ממונה - אמרל אלנאי ת"ת
המ"ל ממונה - אמרל אלנאי ת"ת
המ"ל ממונה - אמרל אלנאי ת"ת
המ"ל ממונה - אמרל אלנאי ת"ת

בן ציון סלמן

כחמורה 8 התרצ"ב

באוצר (אקטואר)

קרל טאפער

נ"צ"ר

666703

משרד ראש הממשלה

היועץ המשפטי

נספח - הנוכחים בדיון

אחז בן-ארי	יועץ משפטי - משרד ראש הממשלה
דניאל אלון	יועץ משפטי - החברה להגנת הטבע
עמית שפירא	החברה להגנת הטבע
יואב שגיא	החברה להגנת הטבע
אלכס שגיא	מהנדס מחוז ירושלים מע"צ
אסף גוטפלד	קמ"ט שמורות טבע - מנהל אזרחי יו"ש
יובל פלד	מנהל מחוז מרכז - המרכז לאיכות הסביבה
יוני שילה	רג"ל - מנהל תו"פ מחוז מרכז
גבי גולן	משרד רה"מ
מנחם זלוצקי	המשרד לאיכות הסביבה
רות רוטנברג	המשרד לאיכות הסביבה
שחר הכספי	מתמחה בלשכת היועץ המשפטי, משרד ראה"מ

משרד ראש הממשלה

היועץ המשפטי

ירושלים, י"ד בחשון התשנ"ו
7 בנובמבר 1995

תיק: 42

אל: משרד התחבורה, היועץ המשפטי

הנדון: עוקף וולג'ה
שר התחבורה-מיום 26 באוק' 95

1. במכתבו שבסימוכין החליט, כזכור, שר התחבורה לראות בתוכנית "עוקף וולג'ה" "כתכנית דרך" לענין חוק התכנון והבניה.
2. לפי בקשתך הנני מאשר בכתב, כי לשכת שר הפנים נתנה את הסכמתה לקביעת שר התחבורה, ובזה נראה כי מולאה חובת ההתייעצות המתחייבת מן החוק האמור.
3. למעשה כשפניתי אליך כבר היתה בידי הסכמה של שר הפנים וכסבור הייתי שענין זה ברור גם לך.

בברכה
אחז בן - ארי
היועץ המשפטי

העתק: לשכת שר הפנים - יוני קורן

משרד ראש הממשלה

היועץ המשפטי

ירושלים, ט' בחשוון התשנ"ו
2 בנובמבר 1995

תיק: 42

לכבוד:

עו"ד דניאל אלון

רח' בן סירא 2

ירושלים

א.נ.,

הנדון: כביש עוקף וולג'ה

1. הנני מתכבד לפרט להלן את תוכן ההסדר שהגענו אליו בדיון שקיימנו ביום 18.10.95 ובמגעים נוספים בעקבות הגשת העתירה בבג"צ 6430/95, כדי לישב את המחלוקת שנתגלעה בעניין הפגיעה הנטענת בנוף ובערכי טבע, עקב סלילתו של הכביש נשוא העתירה, הידוע כ"עוקף וולג'ה".

2. להלן תוכן ההסדר:

א. העבודות בכל תוואי הכביש (גם בתחום מדינת ישראל וגם בתחום איו"ש) תתבצענה רק לפי תכנון נופי שיסוכם על-ידי צוות משותף, אשר מונה בשעתו על-ידי השר לאיכות הסביבה ואשר כולל נציגים של מע"צ, המשרד לאיכות הסביבה, רשות שמורות הטבע והחברה להגנת הטבע (להלן - "הצוות המשותף").

ב. בקטעים שאין לגביהם תכנון כאמור, לא תתבצענה עבודות אלא באישור הצוות המשותף. בהתאם לכך הופסקה העבודה בקטע הכביש שבתחום מדינת ישראל מחוץ לגבולות תוכנית מי/200.

ג. מע"צ תממן העסקה של מפקח אחד או שני מפקחים נוספים, לפי הצורך, לפיקוח על אופן ביצוע העבודות על ידו (להלן - "המפקחים"). הפיקוח יופעל ע"י רשות שמורות הטבע.

משרד ראש הממשלה

היועץ המשפטי

- ד. המפקחים יהיו מוסמכים להורות למע"צ להפסיק לאלתר ו/או לתקן כל עבודה שבוצעה על ידו שלא בהתאם לתכנון כאמור בסעיף א' לעיל ומע"צ מתחייב לפעול על פי הוראה כאמור.
- ה. מע"צ מודיע כי הוא סיים את מרבית עבודות הפריצה, החפירה והחציבה בקטע הכביש שבתחום איו"ש, כי מאז 18.10.95 הפסיק באופן מוחלט כל שפיכה של עודפי חציבה מעבר לקווי הדיקור של הכביש וכי לא יחזור לשפוך עודפי חציבה מעבר לקווים אלה.
- ו. מע"צ מתחייב לפעול לשיקום הנוף לאורך תוואי הכביש בהתאם לתכנית שיקום שתגובש ע"י הצוות המשותף ואדריכלי הנוף המועסקים על ידו. מע"צ יפעל להעמדת תקציב מתאים שיאפשר את הוצאתה לפועל של תוכנית השיקום. אדריכלי הנוף אומדים את התקציב הנדרש בסכום של 4.5 מיליון ש"ח.
- ז. חילוקי דעות בין מע"צ לבין הגופים האחרים הנזכרים לעיל, אשר לא נפתרו במסגרת הצוות המשותף או אחרת, יובאו להכרעתו של היועץ המשפטי של משרד ראש הממשלה.

ב ב ר כ ה

אחז בן - ארי
היועץ המשפטי

העתקים: השר לאיכות הסביבה
שר הבינוי והשיכון
שר הפנים
היועץ המשפטי לממשלה
אלוף פקמ"ז
ע' שרהב"ט להתיישבות
מנכ"ל מע"צ
מע"צ - מהנדס מחוז ירושלים
משרד האוצר - הממונה על התקציבים
יו"ר החברה להגנת הטבע
מנכ"ל רשות הגנים הלאומיים
המשרד לאיכות הסביבה, היועצת המשפטית
עיריית ירושלים - היועץ המשפטי

שר התחבורה

ב' בחשון התשנ"ו
26 באוקטובר 1995
S-2951

לכבוד
מר אלי סוויסה
יו"ר הועדה המרכזית לתכנון ובניה

שלום רב,

הנדון: החלטה על תוכנית דרך

בתוקף סמכותי, לפי סעיף 1 לחוק התכנון והבניה, התשנ"ה - 1965 (להלן - החוק) ולאחר שהתייעצתי עם שר הפנים ועם הועדה המקומית לתכנון ובניה בירושלים, החלטתי לראות את "תכנית מפורטת 5422 כביש הר גילה - ירושלים (עוקף וולג'ה) דרך זמנית כ"תכנית דרך" לענין החוק.

בברכה,

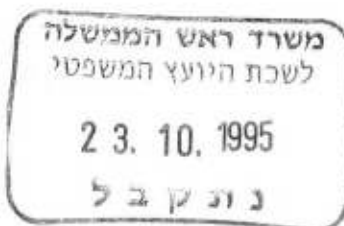
י. א. ש.
שר התחבורה

העתיקים:

שר הפנים
שר הבינוי והשיכון
ראש עיריית ירושלים
מנכ"ל מע"צ
משרד הפנים - ראש אגף התכנון
משרד ראש הממשלה - היועץ המשפטי

מדינת ישראל

משרד המשפטים
פרקליטות המדינה
כ"ה בתשרי התשנ"ו
19 באוקטובר 1995

למשרד המשפטים
מחוז ירושלים

אל:

היועץ המשפטי לממשלה

✓ משרד ראה"מ - היועמ"ש

משרד הבינוי והשיכון - היועמ"ש

מנהל מע"צ

מע"צ - היועמ"ש

משרד הפנים - היועמ"ש

יו"ר הועדה לתכנון ובניה - מחוז ירושלים

המשרד לאיכות הסביבה - היועמ"ש

ע' הפצ"ר לדבל"א

איו"ש - היועמ"ש

פרקליטות המדינה - עו"ד ששון

הנדון: בג"צ 6430/95 החברה להגנת הטבע נ' שר הבינוי והשיכון ואח'

1. רצ"ב עותק מן העתירה שבנדון, שעניינה בסלילתו של כביש עוקף וולגיה. העתירה נקבעה לדיון בבג"צ ליום 6.11.95 בשעה 9:00.
2. מכותבים ב' יא': הנני מבקש לקיים דיון מקדמי במשרדי ביום א', 22.10.95 בשעה 14:00. אודה על נוכחותכם.
3. אנא הביאו לדיון את כל החומר הרלבנטי הקיים בידיכם.

בברכה,

מלכנאל בלס

סגן בכיר א' לפרקליט המדינה

בבית המשפט העליון כשכתו כבית משפט גבוה לצדק

כג"צ 6430/95

ז"ל 6/11

בפני: כבוד השופט מ' חשין

העותרת: החברה להגנת הטבע

נגד

המשיבים: שר הבינוי והשיכון ואח'

עתירה למתן צו על-תנאי וצו ביניים

החלטה

למושב שלושה בהשתתפות באי-כוח המשיבים אשר יתבקשו להגיש תגובתם בכתב
עובר לשמיעה על-פה.

לא יינתן צו-ביניים אך המזכירות מתבקשת לקבוע את שמיעת העתירה
בימים הקרובים ביותר.

ניתנה היום, כג' בתשרי תשנ"ו (17.10.95).

ש ו פ ט

בבית המשפט העליון
בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

בעניין:-

החברה להגנת הסביבה עמותה מספר 58-001749-9

באמצעות באי-כוחה עוה"ד אהרון ריבלין ו/או דניאל אלון
ו/או יורם קפלן ו/או ברוך אדלר ו/או אוריאל מסר ו/או
גנית גלמן-בג'איו ו/או יואל שמרלר ו/או בן-ציון רוזנפלד
ו/או מארון סרור ו/או מיכאל ישראל ו/או יוסי בן-דור ו/או
שרון קרן ו/או אורי פחטר, שמענם להמצאת כתבי בי-דין הוא:-
רחוב בן-סירא 2, ירושלים 94181, טלפון מספר 02-252524,
פקסימיליה מספר 02-259226

העותרת

- נ ג ד -

1. שר הבינוי והשיכון
2. שר הפנים
3. הועדה המקומית לתכנון ובניה ירושלים
4. הועדה המחוזית לתכנון ובניה במחוז ירושלים
5. רשות הגנים הלאומיים
6. היועץ המשפטי לממשלה
7. השר לאיכות הסביבה
8. שר הבטחון
9. אלוף פיקוד המרכז

באמצעות פרקליטות המדינה ברחוב צלאח א-דין 29,
ת"ד 1087, ירושלים 91010, טלפון 02-708794,
פקסימיליה מספר 02-288065

המשיבים

עתירה למתן צו על
תנאי ולמתן צו ביניים

בית המשפט הנכבד מתבקש בזה ליתן צו על תנאי המופנה אל המשיבים והמורה להם
לבוא וליתן טעם מדוע:-

1. המשיב מספר 1:-

לא יחדל לאלתר מלבצע עבודות עפר, פריצה והכנת תוואי לסלילת כביש (להלן: "העבודות") המחבר בין צומת הכניסה לכפר וואלג'ה בסמוך לשוב הר גילה ובין העיר ירושלים. העבודות מתבצעות באמצעות מחלקת עבודות ציבוריות (להלן: "מע"צ") של המשיב מספר 1.

במיוחד מדוע לא יחדל המשיב מספר 1 וימנע לאלתר מלבצע את העבודות בתחום שטח השיפוט של העיר ירושלים ובתחום הגן הלאומי הרי יהודה (להלן: "הגן הלאומי") עבודות המתבצעות ללא היתר כחוק.

1.2 המשיבים מספר 2, 3, 4, 5, 6 ו-7:-

לא יפעלו ויפעילו סמכותם הנתונה להם בחוק, ויורו על הפסקת העבודות המתבצעות ללא היתר כחוק, ובמיוחד העבודות המתבצעות בתחום שטח השיפוט של העיר ירושלים ובתחום הגן הלאומי.

1.3 המשיבים מספר 8 ו-9:-

לא יחדלו ולא ימנעו לאלתר מלבצע את העבודות המתבצעות בתחום אזור יהודה ושומרון (להלן: "איו"ש") בחוסר תכלית ובחוסר סבירות, ולא יחדלו ולא ימנעו מביצוע העבודות בתחום שטח השיפוט של העיר ירושלים ובתחום הגן הלאומי, עבודות המתבצעות ללא היתר.

2. וכן מדוע:-

2.1 לא יבוטל צו תפיסה 13/95 - תפיסת שטח לצורך ביצוע כביש מחבר בין הר גילה, ירושלים ונפת בית לחם (להלן: "צו התפיסה").

2.2 לא תבוטל ההחלטה לפרוץ דרך ולהכניח לסלילת כביש מחבר בין הר גילה לירושלים.

2.3 לחילופין:- לא יעוכב ביצוען של העבודות עד לשמיעת ולהעלאת טענותיה וטיעוניה של העותרת בפני המשיבים.

2.4 לא ינתן כל סעד אחר ו/או נוסף כפי שימצא כבוד בית המשפט הנכבד לנכון ולצודק בנסיבות העניין.

3. כמו כן מתבקש בית המשפט הנכבד ליתן צו ביניים המורה למשיבים לחדול לאלתר ולהמנע מהמשך ביצוע העבודות לפריצת הדרך, וזאת עד למתן פסק-דין סופי בעתירה זו.

4. כן מתבקש בית המשפט הנכבד לחייב את המשיבים בתשלום הוצאות העתירה ושכ"ט פרקליטי העותרת.

5. העותרת מצרפת לעתירתה זו את המסמכים הבאים, והיא מפנה את בית המשפט הנכבד לנספחי העתירה לשם המחשת נושא העתירה, והם מהווים חלק אחד ובלתי נפרד הימנה.

ואלו המסמכים:-

5.1 צו התפיסה - מסומן "א".

5.2 מפות כבישים עיקריים ותחום הגן הלאומי - מסומן "ב".

5.3 תמונות מאזור ביצוע העבודות - מסומן "ג".

- 5.4 מכתב מנכ"ל העותרת למשיבים מ-20 באוגוסט 1995 - מסומן "ד".
- 5.5 מכתב מנכ"ל העותרת למשיב מספר 8 מ-21 באוגוסט 1995 - מסומן "ה".
- 5.6 מכתב סיכום פגישה מ-23 באוגוסט 1995 - מסומן "ו".
- 5.7 מכתב היועץ המשפטי למשרד ראש הממשלה למשרד הבינוי והשיכון מ-5 בספטמבר 1995 - מסומן "ז".
- 5.8 מכתב נציגת העותרת הגב' ציפורה רון למר א. סויסה הממונה על מחוז ירושלים במשרד הפנים מ-28 בספטמבר 1995 - מסומן "ח".
- 5.9 מכתב של עו"ד טליה ששון מפרקליטות המדינה למנכ"ל מע"צ מ-1 באוקטובר 1995 - מסומן "ט".
- 5.10 מכתב של העותרת למנכ"ל מע"צ מ-12 באוקטובר 1995 - מסומן "י".
- 5.11 מכתב של בא-כוח העותרת למשיב מספר 8 מ-29 באוגוסט 1995 - מסומן "יא".
- 5.12 מכתב של בא-כוח העותרת לעו"ד טליה ששון מפרקליטות המדינה מ-30 באוגוסט 1995 - מסומן "יב".
- 5.13 מכתב בא-כוח העותרת לעו"ד טליה ששון מפרקליטות המדינה מ-29 בספטמבר 1995 - מסומן "יג".
- 5.14 מכתב בא-כוח העותרת לעו"ד טליה ששון מפרקליטות המדינה מ-2 באוקטובר 1995 - מסומן "יד".
- 5.15 החלטת הועדה המחוזית לתכנון ובניה במחוז ירושלים מיום 19 בספטמבר 1995 לגבי שינוי תוכנית מתאר מקומית - מסומן "טו".
- 5.16 מכתב של אדריכל ג. קרביץ מרשות הגנים הלאומיים למר א. שגיא מהנדס מחוז ירושלים של מע"צ מיום 17 באוגוסט 1995 - מסומן "טז".
- 5.17 דו"ח של אינג'. תומא רונן מיום 26 באוגוסט 1995 - מסומן "יז".
- 5.18 מכתב של סרן י. דרעי עוזר ראש ענף תשתית במינהל האזרחי באיו"ש מיום 28 באוגוסט 1995 - מסומן "יח".
- 5.19 דו"ח של אינג'. תומא רונן מיום 11 בספטמבר 1995 - מסומן "יט".
- 5.20 מכתב של העותרת למר א. בן-ארי היועץ המשפטי במשרד ראש הממשלה מיום 28 בספטמבר 1995 - מסומן "כ".
- 5.21 מכתב של בא-כוח העותרת לעו"ד טליה ששון מפרקליטות המדינה מיום 13 בספטמבר 1995 - מסומן "כא".

ואלו נימוקיה הכלליים של העתירה:-

1. הרקע העובדתי:-

1.1 העותרת הינה עמותה הרשומה כדין אצל רשם העמותות במשרד הפנים, והיא פועלת מזה שנים הרבה בכל שטח מדינת ישראל ובשטחים המוחזקים לשמירתם והגנתם של ערכי הנוף והטבע.

1.2 המשיב מספר 1 הינו שר הבינוי והשיכון, הממונה על מע"צ.

1.3 המשיב מספר 2 הינו שר הפנים, הממונה על המשיבים מספר 3, 4 ו-5, ועל ביצועו של חוק התכנון והבניה, תשכ"ה-1965 (להלן: "חוק התכנון והבניה").

1.4 המשיבים מספר 3 ו-4 הינם הועדה המקומית לתכנון ובניה ירושלים והועדה המחוזית לתכנון ובניה במחוז ירושלים, הינן רשויות התכנון בתחומן מבוצעות אותן העבודות המתבצעות בתחומי מדינת ישראל.

1.5 המשיבה מספר 5 הינה רשות הגנים הלאומיים, האחראית על הגנים הלאומיים במדינת ישראל, ובכלל זה הגן הלאומי נחל רפאים, שבו מתבצעות חלק מן העבודות.

1.6 המשיב מספר 6 הינו היועץ המשפטי לממשלה, האחראי על שלטון החוק והממונה על אכיפתו.

1.7 המשיב מספר 7 הינו השר לאיכות הסביבה, האחראי על ביצוע חוק גנים לאומיים, שמורות הטבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה, התשנ"ב-1992 (להלן: "חוק גנים לאומיים").

1.8 המשיב מספר 8 הינו שר הבטחון, האחראי לקבלתן של ההחלטות לביצוע כבישים בתחומי איו"ש והממונה על כוחות צה"ל.

1.9 המשיב מספר 9 הינו אלוף פיקוד המרכז, האחראי על ביצוע חלק העבודות המתבצע בתחום איו"ש, והוא החתום על צו התפיסה.

2. הכביש:-

2.1 הכביש שמניעת פריצתו, הכנתו לסלילה וסלילתו מתבקשים בעתירה זו, והוא ידוע בכינוי "כביש עוקף וואלג'ה" (להלן: "הכביש").

2.2 תוואי הכביש:-

2.2.1 בתחום איו"ש:- קטע הכביש בתחום איו"ש מחבר את צומת הכניסה לכפר וואלג'ה סמוך לשוב הר גילה, על גבי רכס הר גילה, עם דרך הפטרולים הנמצאת בסמוך לקו הירוק בתחום מדינת ישראל.

2.2.2 בתחום מדינת ישראל:- תוואי הכביש בתחום מדינת ישראל עובר בתחום שטח השיפוט של העיר ירושלים, ובתחומי הגן לאומי בנחל רפאים, הידוע בשם גן לאומי הרי יהודה.

תוואי הכביש אותו פורצים המשיבים בתחום שטח מדינת ישראל, מורכב משלושה קטעים:-

2.2.2.1 הקטע המחבר את קטע הכביש שבאיו"ש לדרך הפטרולים שבתחום מדינת ישראל. קטע זה עובר באזור שלא חלה עליו תוכנית בת-תוקף המתירה את ביצוע העבודות

המבוצעות בו על-ידי המשיבים בפועל, והוא יסומן ויכונה להלן "קטע א'".

2.2.2.2 הקטע העובר על דרך הפטרולים ובתחומי הגן הלאומי. קטע זה יסומן ויכונה להלן "קטע ב'".

2.2.2.3 הקטע המחבר את דרך הפטרולים עם אזור צומת מנחת בסמוך לגן החיות החדש בירושלים. קטע זה מחבר בין קטע ב' לעיר ירושלים, והוא עובר באזור שלא חלה עליו תוכנית בת-תוקף המתירה לבצע בו את העבודות שהמשיבים מבצעים בו בפועל, והוא יסומן ויכונה להלן "קטע ג'".

3. תמצית העובדות הקשורות לכביש:-

3.1 תכליתו של הכביש לפי צו התפיסה הינה סלילת כביש מחבר בין הישוב הר גילה לעיר ירושלים. חלקו הארי של הכביש מיועד לעבור בתחום שטח מדינת ישראל ובתוך הגן הלאומי.

העותרת תטען כי חלקו של הכביש העובר בתחום שטח מדינת ישראל מבוצע ללא היתר כדין.

העותרת תטען כי אין כל צורך ותכלית של ממש בסלילת הכביש, ופריצתו המיותרת תהווה פגיעה אנושה ובלתי הפיכה בערכי הנוף, הטבע והמורשת של הרי ירושלים. העדר הצורך והתכלית בסלילתו של הכביש נובע בעיקר מן העובדה כי הקטע המרכזי של הכביש עתיד לעבור בגן לאומי, וסלילתו שם טעונה הליכי תכנון מיוחדים. קיים לכן ספק רב אם קטע זה יסלל אי פעם, באופן המעמיד את הקטע המתבצע בתחומי איו"ש כקטע חסר תכלית ותועלת, שאיננו יכול לעמוד בפני עצמו.

לא כמיותר לציין ולחדגיש כי המשמעות של סלילת כביש מיותר, הינה השקעה של כספי ציבור שבפועל ירדו לטמיון ולא יביאו תועלת לאיש.

3.2 מערך הדרכים בין גב ההר, גוש עציון, הר גילה והעיר ירושלים:-

3.2.1 בין ישובי גב ההר, גוש עציון והעיר ירושלים, קיימים מספר דרכים וכבישים. יחד עם זאת הצורך לחבר את הישובים היהודיים שבגב ההר ובגוש עציון עם העיר ירושלים בתוואי שעוקף את העיר בית לחם, אינו חדש והוא ידוע זה מכבר.

כבר לפני קרוב ל-10 שנים הועלו על-ידי מע"צ חלופות שונות לביצוע כביש 60א', שאמור להחליף את כביש 60 המחבר היום בין גוש עציון, העיר בית לחם והעיר ירושלים. בין החלופות נבחנה גם הדרך נשוא עתירה זו. לאור הפגיעה הקשה בנוף נחל רפאים וברכס הר גילה שחלופות אלה יצרו, יזמה מע"צ תכנון חדש. התכנון החדש הינו כביש חדשני העובר בשתי מנהרות וגשר גדול מחבר ביניהן - כביש 60א'.

העבודות לסלילת כביש 60א' נמצאות בשלבים מתקדמים ביותר, חלקן הגדול הושלם, וסיומן צפוי בתוך חודשים אחדים.

3.2.2 כביש 375 מהווה דרך נוספת המקשרת את כביש 60 והישובים לאורכו עם העיר ירושלים. תוכניות הכביש אושרו ופריצת

הכביש החלה זה מכבר. כביש זה מהווה חלופה נוספת לכביש 60, שביצועה הלכה למעשה נמצא בביצוע.

4. תוואי הכביש (פירוט) :-

4.1 אורך הכביש שמניעת ביצועו מתבקשת בעתירה זו הינו כ-8 ק"מ, כ-3.1 ק"מ בתחום איו"ש וכ-5 ק"מ בתחום שטח מדינת ישראל ובתחום שטח השיפוט של העיר ירושלים.

צו התפיסה מתייחס לקטע הכביש המצוי בתחום איו"ש בלבד, ואולם הקטע המוגדר בצו חסר כל משמעות ותכלית ללא חיבורו לאותו קטע המצוי בתחום שטח השיפוט של העיר ירושלים, שבלעדיו הוא יהווה כביש ללא מוצא.

הקטע העיקרי של הכביש מיועד כאמור לעבור בתחום שטח השיפוט של העיר ירושלים, ובחלקו הגדול - בתחום הגן הלאומי.

העברת כביש באזור שהינו גן לאומי, טעונה היתר והליכים מיוחדים.

לעניין זה נקבע בחוק גנים לאומיים "... לא תאושר תוכנית בשטח גן לאומי ולא תעשה בו כל פעולה, אלא על-פי היתר שניתן על-ידי רשות הגנים ...".

אין, לא ניתן, ואף לא נתבקש למיטב ידיעת העותרת, כל היתר להעברת הכביש בתחום הגן הלאומי. עולה מן האמור כי המשיבים מבצעים באיו"ש עבודה הכרוכה בפגיעה אנושה בגוף, בלא שיהיה לפניהם, וכשאינן בידם בטחון כי קיים סיכוי סביר שהעבודה זו תושלם.

לא זו אף זו, נראה כי העובדה לפיה הקטע המרכזי של הכביש עתיד לעבור בגן לאומי, מעמידה בספק רב את הסיכוי שקטע זה יסלל אי פעם, ומעמידה את הקטע שמניעת ביצועו מתבקשת בעתירה זו כקטע חסר תכלית ותועלת כשלעצמו.

יש לציין ולהדגיש כי הליכי התכנון להעברת הכביש המיועד בתחום מדינת ישראל, בתחום שטח השיפוט של העיר ירושלים, ועל אחת כמה וכמה בתחומי הגן הלאומי, הינם מסובכים, מורכבים וארוכים, ודורשים בין היתר סקירה מפורטת של ערכי טבע ונוף, הפקדת תוכניות, שמיעת התנגדויות, והכל כאמור וכמפורט בחוק התכנון והבניה, חוק גנים לאומיים ובתוכנית המתאר הארצית לדרכים מספר ת/מ/א 3 שינוי מספר 7.

4.2 צו התפיסה :-

4.2.1 אמת, צו התפיסה, כמקובל במקומותינו, הינו לקוני, לא מוסבר ולא מנומק, וכל כולו מושתת (כלשון הצו) על סברתם של המשיבים "... כי הדבר דרוש לצרכים צבאיים ...".

העותרת מרכינה ראש בפני צרכיה הצבאיים של מדינת ישראל, ואולם היא חולקת על קיומו של צורך צבאי בסלילתו של קטע כביש עוקף, שעה שבאותו מקום ממש ולשם אותה מטרה, נסלל ועומד לפני סיום כביש 60א', על מנהרותיו וגשריו, ובנוסף לו, וכאלטרנטיבה נוספת, תוכנן כביש 375, שהעבודות בו והן נמצאות בעיצומן.

וידגש כי בהכנתו של כביש 60'א' השתתפו גם גורמים צבאיים ובטחוניים שסמכו ידם עליו לחלוטין כעונה על צרכי הבטחון, וזאת אגב העדפתו על חלופות אחרות, ותוך התחשבות בכביש 375, ככביש אלטרנטיבי נוסף.

4.2.2 קצרה בינתה של העותרת מהבין כיצד לפתע, תוך כדי ביצוע והשלמת העבודות בכביש 60'א' ובכביש 375, התעורר לפתע הצורך החפוז והבלתי מוסבר בפריצת כביש נוסף.

העותרת רואה בפריצת הכביש, הנעשית בדרך חפוזה, ושלא בהתאם להליכים המחייבים הקבועים בחוק, וללא שיתוף גורמי טבע ונוף - פגיעה אנושה, מיותרת ובלתי הפיכה בנוף.

4.3 פגיעה בערכי טבע ונוף בתוואי הכביש:-

4.3.1 רכס הר גילה:-

4.3.1.1 זהו הדרומי ברכסי הרי ירושלים. הרכס מאופיין בנוף הררי חריף ומרהיב, ערוצי נחלים קניוניים, נוף טרסות ובוסתנים, מעיינות נובעים, צומח וחי עשירים ושרידי מורשת תרבות בעלי ערך היסטורי וארכיאולוגי רב.

האזור נשמר עד היום כיחידת נוף בלתי פגועה, הוא נצפה מחלקה הדרומי של ירושלים ושכונת גילה, מרכס הר לבן ומיד קנדי. ברכס הר גילה שפע מסלולי טיולים, כמו מנזר הכרמלזן, חרבת אל-יהוד, בית"ר העתיקה, נחל חלץ ונחל המעיינות.

4.3.2 הגן הלאומי נחל רפאים:-

אזור נחל רפאים הינו גן לאומי מוכרז, וככזה אסורה בו התווית דרך, אלא בהתאם לקבוע בחוק גנים לאומיים ובחוק התכנון והבניה.

התווית דרך בתחומי גן לאומי כרוכה בשינוי יעוד, בהגדרת הדרך והכרזתה כדרך נופית לפי תיקון 7 לת/מ/א 3, הכנת תסקיר השפעה על הסביבה, והליכי תכנון, לרבות הפקדת תוכניות ושמיעת התנגדויות.

4.4 המשמעות הנופית והסביבתית של פריצת הכביש:-

פריצת הכביש בתוואי המתואר לעיל תגרום לפגיעה נופית בלתי הפיכה. עבודות הפריצה ישנו את האופי היחודי הבתול והתנ"כי של האזור. פריצת הכביש באזור בעל ערך נופי גבוה ורגישות סביבתית גבוהה ללא הליכי תכנון מסודרים, הקפדה על תכנון נופי, ותסקיר מסודר של השפעת העבודות על הסביבה כמתחייב באזור בעל ערכים כאלו - משמעותה העצמת הנזקים הנגרמים כתוצאה מפעולות פריצת הכביש.

5. פעולות המשיבים:-

5.1 בתחומי איו"ש:-

5.1.1 ביום 9 באוגוסט 1995 הכריז המשיב מספר 9 על תפיסת קטע דרך באורך 3.1 ק"מ הממוקם באדמות העיר בית ג'אללה והכפר בתיר שבאיו"ש, וזאת לפי צו בדבר תפיסת מקרקעין מספר 13/95, הוא צו התפיסה.

5.1.2 בסמוך לאחר הוצאת צו התפיסה החלו המשיבים באמצעות מע"צ לבצע עבודות פריצה והכנה לסלילת הכביש בתחום שהוגדר בצו התפיסה.

5.2 בתחומי מדינת ישראל:-

ביום 28 בספטמבר 1995, או בסמוך לו, החלו המשיבים לבצע עבודות פריצה והכנה לסלילת כביש בתחום שטח השיפוט של העיר ירושלים, ובתחום הגן הלאומי. ככל הידוע לעותרת, העבודות המתבצעות, הגם שהינן עבודות הטעונות היתר, מתבצעות ללא היתר כזה הדרוש לפי הדין לביצוען.

6. פעולות העותרת:-

6.1 ביום 28 באוגוסט 1995 אותר על-ידי אנשי העותרת ציוד מכני כבד הכולל טרקטורים כבדים, כשהם עוסקים בפריצת דרך בקצה הצפוני של נחל חלץ, על-גבי רכס בית ג'אללה בדרום רכס הר גילה.

6.2 מיד לכשנודע לעותרת על ביצוע העבודות, פנה מנכ"ל העותרת במכתב למשיב מספר 8 עם העתקים למשיבים מספר 1 ו-9 (נספח "ד" לעתירה זו).

6.3 לפניה זו של העותרת לא ניתנה תשובה, אלא כפי שיפורט להלן, ולעומת זאת עבודות פריצת תוואי הכביש המשיכו וממשיכות עד עצם היום הזה והן מתבצעות בקצב מוגבר.

6.4 בפנייתה זו הבהירה העותרת כי:-

6.4.1 הכביש מיותר נוכח קיומן של דרכים אלטרנטיביות, ובמיוחד כביש 60א' שבניתו עומדת להסתיים בחודש מאי 1996, וכביש 375 שגם הוא נמצא בשלבי ביצוע מתקדמים.

6.4.2 פריצת הדרך תגרום לנזקים בלתי הפיכים לערכי הטבע והנוף באזור בו נפרץ הכביש.

6.4.3 חלקו של תוואי הכביש בתחומי מדינת ישראל עובר בגן לאומי.

6.4.4 היא דורשת ביטול הכוונה לפריצת הכביש, והפסקת ביצוע העבודות לאלתר.

6.5 בשל שפנייתה זו של העותרת לא נענתה, פנה מנכ"ל העותרת אל המשיב מספר 9, עם העתק למשיב מספר 6, והודיע לו כי אם לא תופסקנה העבודות, תפנה העותרת לבית משפט נכבד זה בעתירה להפסקתן (נספח "ה" לעתירה זו).

6.6 רק נוכח האיום והבהרת רצינות עמדתה של העותרת, הוזמנה העותרת לפגישה עם המשיבים אצל המשיב מספר 7. הפגישה התקיימה ביום 22 באוגוסט 1995.

- 6.7 במהלך הפגישה חזרה העותרת והבהירה את עמדתה, ובכלל זה את דרישתה הנחרצת כי פריצת הכביש בתחומי מדינת ישראל, תעשה בהתאם לחוק.
- יחד עם זאת היתה העותרת מוכנה אז להגיע עם המשיבים להסכמה על ביצוע העבודות לסלילת הכביש, ואולם זאת בכפוף למילוי תנאים שיבטיחו את צמצום הפגיעה הקשה בנוף ומזעורה.
- 6.8 סיכום הפגישה הועלה על הכתב ביום 23 באוגוסט 1995 על-ידי עוזר המשיב מספר 7, ונמסר לעותרת ולמשיבים (נספח "ו" לעתירה זו).
- 6.9 חרף האמור בסיכום הפגישה, וחרף הקמת צוות מקצועי שאמור היה ללוות את פריצת הכביש ולהטיח את מזעור הנזקים הנגרמים בעטיו, התברר עד מהרה כי המשיבים אינם עומדים בסיכומים שהושגו, אינם ממלאים אחר התנאים המוסכמים, אינם שועים להנחיות הצוות המלווה, וכי בפועל הם עושים כרצונם, וגורמים לפגיעה קשה, בלתי הפיכה ומיותרת בנוף.
- ממעשיהם אלו של המשיבים ניתן ללמוד כי הפגישה, הדיון והסיכום שהושג בה, לא היו מבחינתם, אלא מראית עין, בבחינת ניסיון להוליך את העותרת שולל, ולגרום לה שתמצא עצמה בדיעבד נותנת יד לפעולות דורסניות שהיא לא הסכימה להן מלכתחילה, וכי למעשה לא היתה מצידם כוונה של ממש למלא אחריהם.
- 6.10 ביום 28 בספטמבר 1995 נוכחה העותרת לדעת כי המשיבים, שעד אז עבדו בתחום איו"ש בלבד, החלו לעבוד גם בתחום שטח מדינת ישראל.
- כאמור, למיטב ידיעת העותרת, עבודות הפריצה וההכנה לקראת סלילתו של הכביש בתוואי העובר בשטח מדינת ישראל, הינן עבודות הטעונות היתר לפי הדין, שלפי הידוע לעותרת, לא ניתן לשם ביצוען.
- 6.11 מיד לכשנודע לעותרת כי מתבצעת עבודה כאמור, היא פנתה למשיבים במכתב, אך אלה, למרבה הפליאה, הכחישו את טענותיה של עותרת בו (נספח "ז" לעתירה זו).
- 6.12 מאוחר יותר, טענו המשיבים כי העבודה בתחום קטע ב' מתבצעת בתחום עליו חלה תוכנית מי/200, ולפיכך אין היא טעונה היתר, ואילו לגבי הקטעים א' ו-ג', טענו המשיבים כי לא מתבצעת בהם כל עבודה.
- אין ממש בטענה זו של המשיבים כאילו עבודות המתבצעות בתחום שטח השיפוט של תוכנית מי/200 אינן טעונות היתר לביצוען. ואולם גם אם זה היה המצב (מה שאין כן כלל ועיקר) הרי שהעבודות המתבצעות על-ידי המשיבים, מתבצעות גם בקטעים א' ו-ג', שעליהם אין חולק כי העבודה בתחום טעונה היתר לפי הדין. גם העבודות בקטעים אלו מתבצעות למיטב ידיעת העותר, ללא היתר כזה.
- 6.13 ברורים שעשתה העותרת כמידת יכולתה, העלו כי בקשה שהוגשה למשיבה מספר 3 (הועדה המחוזית לתכנון ובניה במחוז ירושלים), ככל הנראה לשינוי תוכנית המתאר המקומית החלה באזור (בידי העותרת העתק פרוטוקול הדוחה את הבקשה אך אינו מפרט די הצורך את טיבה), נדחתה על-ידה (נספח "טו" לעתירה זו).
- 6.14 לאור האמור פנה בא-כוח העותרת במכתב מיום 2 באוקטובר 1995 אל עו"ד סליה ששון מפרקליטות המדינה, וביקש לדעת האם הוגשה בקשה להיתר לביצוע העבודות, ואם כן - לקבל העתק מבקשה זו, וכן האם

מתבצעות על-ידי המשיבים ו/או מי מהם עבודות ללא היתר (נספח "יד" לעתירה זו).

6.15 קודם למכתב פנה בא-כוח העותרת טלפונית לעו"ד סליה ששון הנ"ל, ובעקבות פניה זו (ופניות קודמות שלו אליה באותו עניין), פנתה עו"ד סליה ששון אל מנכ"ל מע"צ ובקשה לקבל ממנו תשובות לשאלות שהופנו אליה על-ידי בא-כוח העותרת כאמור. בעיקר נדרשה על-ידה תשובה לשאלה, אם מתבצעות עבודות בקטעים א' ו-ג' לגביהן אין כלל מחלוקת שנדרש היתר כחוק לביצוען. לשאלות ולמכתב לא באה כל תשובה (נספח "ס" לעתירה זו).

6.16 העותרת הגיעה למסקנה כי כלה ונחרצה עם המשיבים שלא לשעות לטענותיה ואתראותיה, ולבצע את סלילת הכביש ואת עבודות ההכנה לסלילתו, גם ללא היתר כחוק הדרוש לביצועו, והם מבצעים עבודות אלה בקצב מוגבר.

בנסיבות אלה, לא נותר לעותרת, אלא לפנות לבית משפט נכבד זה בבקשת סעד.

7. הטיעון המשפטי:-

7.1 חוק התכנון והבניה וחוק גנים לאומיים:-

7.1.1 העותרת טוען כי המשיבים אינם רשאים לבצע את העבודות המבוצעות על-ידם ללא היתר וללא תוכנית מתאר מקומית או מפורטת בהתאם לחוק התכנון והבניה.

7.1.2 העותרת טוען כי הקטעים א' ו-ג' הינם קטעים שלא חלה עליהם תוכנית בת-תוקף המתירה את ביצוע העבודות שהמשיבים מבצעים בהם בפועל, ועל כן, הכנה ואישור של תוכנית מתאר או תוכנית מפורטת כזו, מהווה תנאי מוקדם לאפשרות לבצע עבודות אלה על-ידי המשיבים ובכלל.

7.1.3 העותרת טוען כי אף אם על קטע ב' חלה תוכנית מי/200 (מה שאין כן לבטח כלל ועיקר), הרי גם העבודה בקטע זה טעונה תוכנית מפורטת, או תוכנית מתאר הכוללת הוראות של תוכנית מפורטת, וכן היתר כחוק לפי תוכנית מאושרת כזו.

7.1.4 העותרת טוען כי הקטעים א', ב' ו-ג' עוברים רובם או חלקם בתחומי הגן הלאומי, והעבודה, לפיכך, דורשת היתר מיוחד לפי חוק גנים לאומיים, וזאת בנוסף להליכים לפי חוק התכנון והבניה.

7.2 חוסר סבירות, חריגה מסמכות ופגיעה בכללי הצדק הטבעי:-

7.2.1 במסגרת הטיעון המשפטי טוען העותרת כי כל ההלכות המשפטיות המטילות על רשות ציבורית לפעול בסבירות במסגרת סמכותה לפי החוק, תוך קיום כללי הצדק הטבעי ושקילת כל השיקולים הרלבנטיים, חלות על המשיבים ו/או על מי מהם בעניין זה.

7.2.2 העותרת טוען כי המשיבים ו/או מי מהם כפופים לבקורת ולסמכותו של בית משפט נכבד זה, זאת על-פי סעיף 7א' ו-7ב' של חוק בתי המשפט, תשי"ז-1957.

7.2.3 העותרת תוסיף ותטען כי במקרה דנן מתקיימים כל התנאים להתערבותו של בית משפט נכבד זה בהחלטות ובפעולות המשיבים ו/או מי מהם כמפורט בעתירה זו, וזאת עקב חוסר סבירות, חריגה מסמכות, פגיעה בעקרונות הצדק הטבעי, שקילת שיקולים זרים והפרת חובה חקוקה.

7.2.4 העותרת תטען כי צו התפיסה והפעולות על-פיו נגועים בחוסר סבירות קיצוני.

העותרת תוסיף ותטען כי פריצת הדרך תוך ידיעה כי עדיין לא הוחל, ולו בתכנון המשכה, וכי המשך ביצועה בחלק הארי שלה, לא יהיה אפשרי, או שביצועו ידחה למשך זמן רב בשל כך שהיא מתוכננת לעבור בתחום גן לאומי - מוכיחים בעליל כי צו התפיסה והפעולות על-פיו הינם בלתי סבירים, הם נעשו בחופזה, בחוסר מחשבה תחילה וללא התייעצות.

הדעת הרי נותנת כי העותרת (היא וגם ה"גופים הירוקים" האחרים הפועלים במדינת ישראל) תתנגד התנגדות עזה, נחושה וחריפה לפריצת הדרך בתחומי אזור שהוא שמורת טבע וגן לאומי, והתוצאה תהיה כי הכביש ההולך ונפרץ, יהיה חסר מטרה, תכלית ותועלת, או שהשלמתו תמשך הרבה מעבר למועד השלמתם של כביש 60א' וכביש 375 שסלילתם נעשית לאותה מטרה ממש.

הנה כי כן, קיימת סכנה של ממש כי פריצת הכביש הגורמת כיום לפגיעה אנושה ובלתי הפיכה בנוף, תהפוך ל"פיל לבן" ולבכיה לדורות.

7.2.5 העותרת תטען כי חובה היה על המשיבים ו/או מי מטעמם לשקול, להתייעץ גם עם העותרת טרם קבלת ההחלטה על ביצוע העבודות. העותרת תוסיף ותטען כי היה על המשיבים לעצור את ביצוע העבודות מיד כשהיא פנתה אליהם לראשונה, ולשמוע את טענותיה וטיעוניה כמי שאמונה על שמירתם של ערכי טבע ונוף, ודווקא לאור כל האמור והמפורט בעתירה זו.

7.2.6 לפי השתלשלות העובדות בעתירה זו, תטען העותרת כי המשיבים הפרו את חובתם לשמור על עקרונות הצדק הטבעי, ולפיכך בטלה כל החלטה שהם קבלו וכל פעולה שהם עשו. העותרת תוסיף ותטען כי החלטת המשיבים והפעולות שהם מבצעים לשם הוצאתה אל הפועל, הינן בלתי סבירות, הן נעשות תוך חריגה מסמכות, תוך הפרת החוק ופגיעה בכללי הצדק הטבעי.

7.2.7 העותרת תטען כי הספק הגדול הרובץ לפתחו של הצורך בסלילת הכביש, מחייב עצירת והפסקת העבודות לסלילתו עד לשמיעת טיעוניה של העותרת. העותרת תוסיף ותטען כי אף בכספי הציבור העומדים חלילה לרדת לטמיון אם יוכח כי הכביש מיותר, אין ואסור לזלזל.

7.2.8 העותרת תטען כי סלילתו של הכביש נגועה בשיקולים זרים שאינם עומדים במבחן צורכי הבטחון שעמדו ביסודו של צו התפיסה.

7.2.9 העותרת תטען כי העובדה שהמשיבים יודעים כי הקטע המרכזי של הכביש עתיד לעבור בתחום גן לאומי, מדברת בעד עצמה,

ומעידה על חוסר תכנון כולל, על החלטה חפוזה ולא מתוכננת די צרכה, החלטה המתעלמת מאינטרסים מוגנים עליהם אמונה העותרת.

7.2.10 העותרת תטען כי הואיל והדרך הנפרצת כיום עוברת באזור שהוא גן לאומי ושמורת טבע, הרי חלים על הדרך הכללים הקבועים בת/מ/א/3 לגבי דרך נופית, המחייבים תכנון מיוחד וקבלת היתר בהליך מיוחד.

8. מאזן הנוחיות והאינטרסים:-

8.1 לעניות דעתה של העותרת, ובמלוא הצניעות הדרושה והמתחייבת, בחינת מאזן הנוחיות והאינטרסים מוכיחה בעליל כי הנזק שיגרם מאי מתן צו הביניים כמבוקש, גדול לאין שיעור, ובמיוחד בהיותו נזק בלתי הפיך, מהנזק שיגרם (אם בכלל) למשיבים מנתינתו.

8.2 הנה כי כן, כל רגע ורגע בו ממשיכים המשיבים לעבוד, מהווה פגיעה בלתי ניתנת לתיקון בנוף. לעומת זאת, עיכוב בביצוע העבודות לא ימנע את ביצוען אם תדחה העתירה, והוא לא יסב למשיבים נזק.

9. אסמכתאות:-

9.1 בבג"צ 80/54 נוחימובסקי נגד שר המשפטים, פד"י ח' עמוד 1491, אומר כבוד השופט ברנזון בעמוד 1499:-

"... עשיית מעשה שהוא באופן בולט בלתי מתקבל על הדעת, אין לראות בו שימוש נכון בסמכות למטרה היעודה, וגם הוא פסול..."

9.2 בבג"צ 156/75 פאוזי דקה אדריס נגד שר התחבורה, פד"י ל 2 עמוד 94, קבע כבוד השופט שמגר (כתוארו אז) כי עילת אי סבירות כשלעצמה, יש לה קיום עצמאי כאחת מן העילות להתערבות בית משפט נכבד זה בהחלטה של רשות ציבורית.

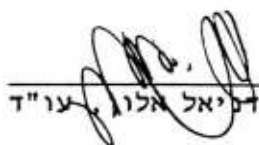
9.3 בבג"צ 596/75 מכבי תל-אביב נגד רשות השידור, פד"י ל 1, עמוד 772, אומר כבוד השופט שמגר (כתוארו אז) בעמוד 778 כי:-

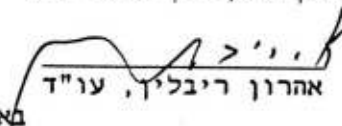
"... בית משפט זה לא נוהג להתערב בהחלטתה של רשות סטטורית הפועלת לכאורה בתום לב, בתיאום ולמטרה שהוגדרה לה על-פי הדין, אלא אם חוסר הסבירות יורד לשורשו של עניין, וברור וגלוי הוא כי רשות סבירה לא יכולה היתה להגיע להחלטה ממין זה..."

10. עתירה זו נתמכת בתצהירו של מר אביתר כהן המשמש כרכז שמירת טבע של העותרת באיו"ש.

11. אשר על כן, מתבקש בית המשפט הנכבד ליתן צו על תנאי כמבוקש, ולאחר דיון במעמד בעלי הדין, להפוך את הצו למוחלט, ולחייב את המשיבים בהוצאות עתירה זו ובשכ"ט פרקליטי העותרת.

כן מתבקש בית המשפט הנכבד ליתן צו ביניים כמבוקש בראש העתירה, וזאת עד למתן פסק-דין סופי בה.

דניאל אלון, עו"ד

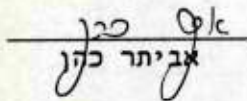

אהרון ריבלין, עו"ד
מאי-כוח העותרת

תצהיר

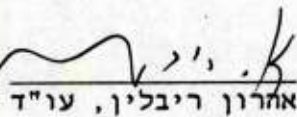
אני הח"מ, אביתר כהן נושא תעודת זהות מספר 5485778, לאחר שהוזהרתי כי עלי להצהיר את האמת, וכי במדה ולא אעשה כן אהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק, מצהיר בזאת כדלקמן:-

1. אני עושה תצהירי זה בתמיכה לעתירת העותרת למתן צוים כמפורט בעתירה.
2. אני משמש בתפקיד רכז שמירת טבע של החברה להגנת הטבע באזור יהודה ושומרון, ומוסמך ליתן תצהירי זה מטעמה.
3. הנני להצהיר כי העובדות הכלולות בעתירה ובתצהירי זה ידועות לי מידיעתי האישית ומתוקף תפקידי, וכי למיטב ידיעתי ואמונתי, האמור בעתירה ובנספחיה, כולו אמת.
4. אני מצהיר כי זה שמי, זו חתימתי ותוכן תצהירי זה אמת.

ולראיה באתי על החתום:-

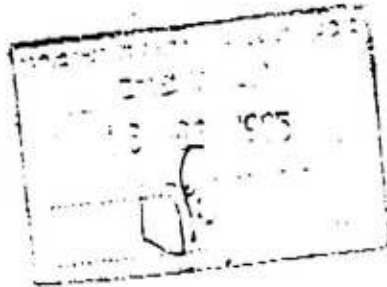

אביתר כהן

הנני, עו"ד אהרון ריבלין, מאשר כי ב-17 באוקטובר 1995, התייצב במשרדי בירושלים מר אביתר כהן נושא תעודת זהות מספר 5485778, ולאחר שהוזהרתי אותו כי עליו להצהיר את האמת, וכי במדה והוא לא יעשה כן הוא יהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק, הוא אישר את נכונות הצהרתו זו וחתם עליה בפני.

אהרון ריבלין, עו"ד

10/17/95/א.ד.1-8134/8

המנהל	האזרחי
לאזור יהודה ושומרון	
ענף	תשתית
סל	9982752
מב	02782
יא	תשנ"ה
9	1995

"N"

אל: (לוח תפוצה)

הנדון: צו תפיסה 13/95 - תפיסת שטח לצורך ביצוע כביש
מחבר בין הר גילה - ירושלים - נפת בי"ל - (מ.ק. 1003513)
 של רע"ו חשתית בתפ"ש: כבא- (80) - 0928 מיום: 9 אוג' 95.

1. כללי במסגרת הערכות קש"צ ב' ויציאת צה"ל ממרכזי הערים התעורר הצורך הצבאי בסלילת כביש מחבר בין הישוב הר גילה לבין ירושלים.

2. מכתב הנהיית וצו התפיסה המצ"ב מתייחסים לתפיסת השטח בתחום איו"ש בלבד.

3. מכתב זה מהווה אישור לביצוע התפיסה והנהיית כיצד לבצעה כולל בעת העבודות. יחד עם זאת מודגש כי גמר ביצוע התפיסה וסיום תחילת העבודות בפועל, גידוש אישור נוסף של רוח"מ באמצעות ע. שרהב"ט להתיישבות לתחילת עבודות.

4. נחוני הדר

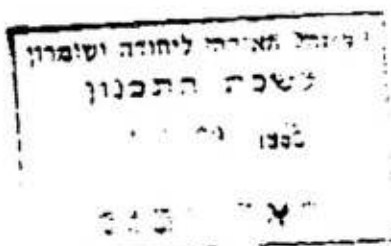
א. אורך - דרך באורך של 3.100 מ'

ב. רוחב - בהתאם למפת המדידה בקנ"מ 1:2500 המצורפת לצו התפיסה.

5. דרכי טיפול

נפת בית לחם

א. תודיע למוכתארי הכפר בתיר ומוכתרי העיר בית ג'אלא את דבר הצו ואת זכות הבעלים לקבלת פיצויים ודמי שימוש עבור רכישת זכויותיהם לאחר שיוכחו אותן.

6. העתקים מצו זה ומפות הצו בקנ"מ 1:10,000 +
ובקנ"מ 1:2,500 המצורפים אליו יונחו לעיונם של
המעוניינים במקומות הבאים:

- א. משרדו מפקד צבאי בחטיבה המרחבית עציון.
- ב. משרד המינהל האזרחי כנפת בית לחם.
- ג. משרד לשכת היועץ המשפטי לאזור.
- ד. משרד קצין מטה לענייני משרד הבטחון במינהל האזרחי.
- ה. משרד קצין מטה לענייני משפטים במינהל האזרחי.
- ו. משרד הממונה על הרכוש הנטוש והממשלתי במינהל האזרחי.
- ז. תחנת המשטרה בבית לחם.

7. תוקמו של צו זה מיום 8 אוגוסט 1995 וסיומו
ביום 7 אוגוסט 2000.

תחילת תוקף

8. צו זה ייקרא: "צו בדבר תפיסת מקרקעין מס'
13/95 ת' (יהודה והשומרון) התשנ"ה 1995".

השם:

אילן בירן אלוף
מפקד כוחות צה"ל
באזור יהודה ושומרון

י"א אב התשנ"ה
9 אוגוסט 1995

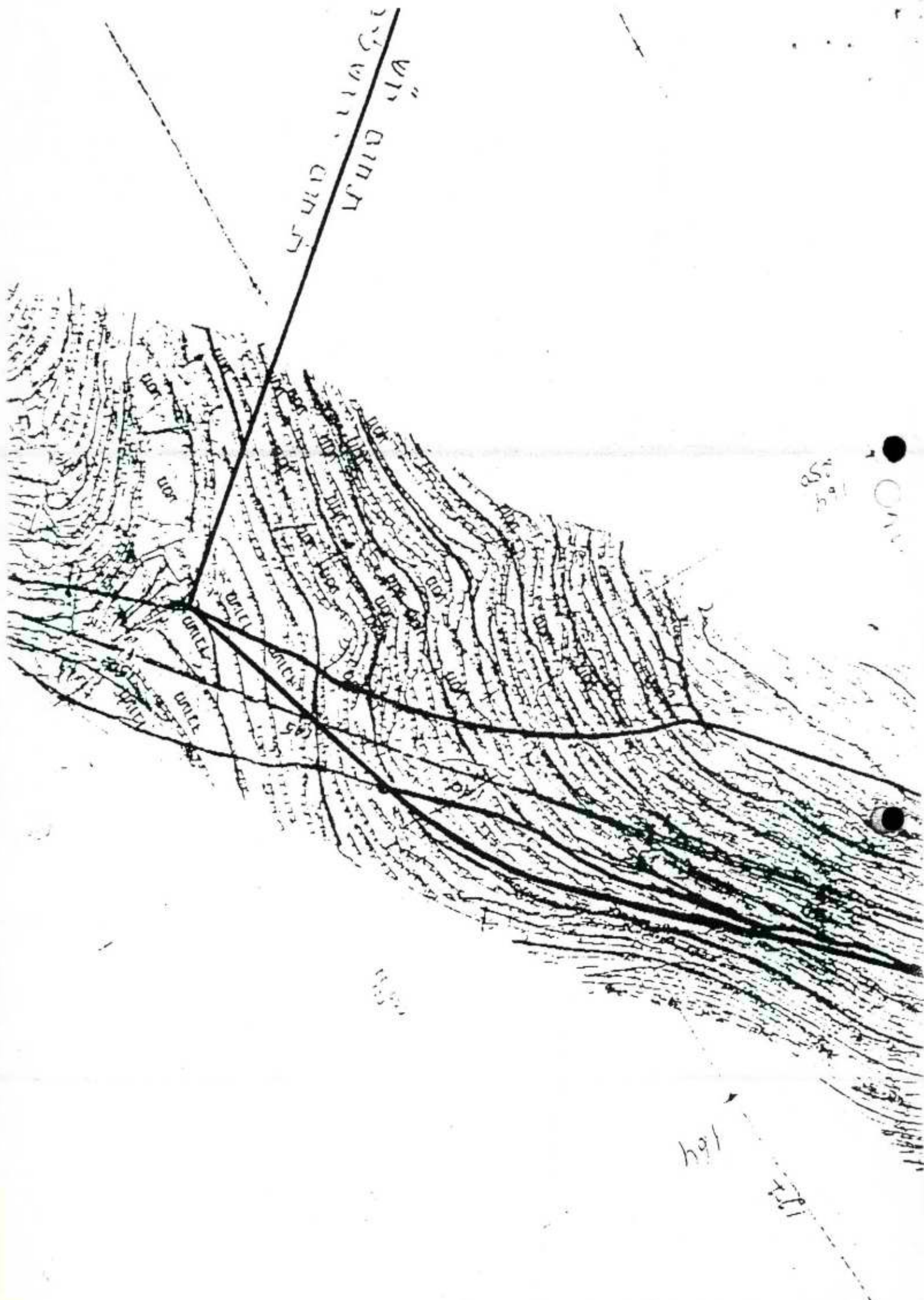
13. פרסום
תוקפו של צו זה מיום 8 אוגוסט 1995 וסיומו ביום 7 אוגוסט 2000

14. שמירת הצו והצגתו
הצו ישמר ע"י המוכתבים כמתחייב בצו, באופן שיאפשר הוצאתו והצגתו לכל דורש בכל עת.

15. בטחון שדה
אין למסור מכתב זה עם הצו מלבד למכותבים, בכל מקרה של צורך במסירת הצו והצגתו.

בברכה,

א. צוק לרעי סרן
ס. רע מסתיה

UNCL 100

UNCL 100

UNCL 100

UNCL 100

תחום - דנושלים
תחום יגש

צבא הגנה לישראל

צו בדבר תפיסת מקרקעין מס' 13/95/ת'

בתוקף סמכותי כמפקד צבאי באזור יהודה והשומרון ומאחר והנני סבור כי הדבר
דרוש לצרכים צבאיים הנני מצווה בזאת לאמור:

הגדרות 1. בצו זה -

"המקרקעין" - קטע דרך באורך של כ- 3,100 מ'
הממוקם באדמות העיר בית ג'אלא ובאדמות הכפר בחיר
(אזור לא מוסדר) ואשר בחלקו נמצא ע"ג אדמות
מדינה מוכרזות - המודגש בצבע אדום במפה בקנ"מ
1:10,000 ובמפה בקנ"מ 1:2,500 החתומה על ידי
והמצורפת לצו זה ומהווה חלק בלתי נפרד ממנו.

תפיסת מקרקעין 2. הנני מכריז בזה כי המקרקעין נתפסו לצרכים
צבאיים.

החזקה 3. המקרקעין יתפסו על ידי כוחות צה"ל וההחזקה
הבלעדית בהם תימסר לקצין המקרקעין במפקדת הפיקוד
באמצעות קצין המטה לענייני משרד הבטחון.

דמי שימוש ופיצויים 4. בעלי המקרקעין ו/או המחזיקים בהם רשאים להגיש
בקשה לקבלת דמי שימוש ו/או פיצויים למנהל
האזרחי.

מסירה 5. העתקים מצו זה יומסרו על ידי המינהל האזרחי בנפת
בית לחם למחזיקים בנוכח וכן למוכתרי הכפרים
באזור.

- ו. קיימת חובה למתן פיתרון למעברים חקלאיים.
- ז. עפ"י חו"ד קמ"ט ארכיאולוגיה יש לעדכן יחידת הקמ"ט בעת תחילת עבודות (בשל קיום אתרים בסמיכות לתוואי). רשימת האתרים הועברה אף למתכנן.
- ח. יתאם ויוודא תשלום פיצויים באמצעות קמ"ט אפו' לכל דורש המוכיח זכויותיו בפני קמ"ט אפו'.
- ט. יש לוודא מינימום פגיעה בקניין הפרט בעת העבודות.
- י. בסמוך לציר ישנם קוי מים. בטרם תחילת העבודות יש לתאם ולסמן את קוי המים והביוב, עם קמ"ט מים במנהל האזרחי.

8. קמ"ט משהב"ט

- א. יעביר במידי טופסי הודעה ריקים לרכז אפו' נפת בית לחם שימסרו לבעלים.
- ב. ישלם פיצויים ודמי שכירות לבעלי המקרקעין לאחר שיוכיחו בעלותם בפני קמ"ט אפו'.

9. יח' הפיקוח

- א. תשתתף בביצוע הצו בתיאום עם שאר הגורמים.
- ב. תפקח על השטח אשר בתחום הצו.

10. יועמ"ש

- א. ידאג לפרסום הצו בקמ"מ והפצתו בהקדם האפשרי.

11. תחולה

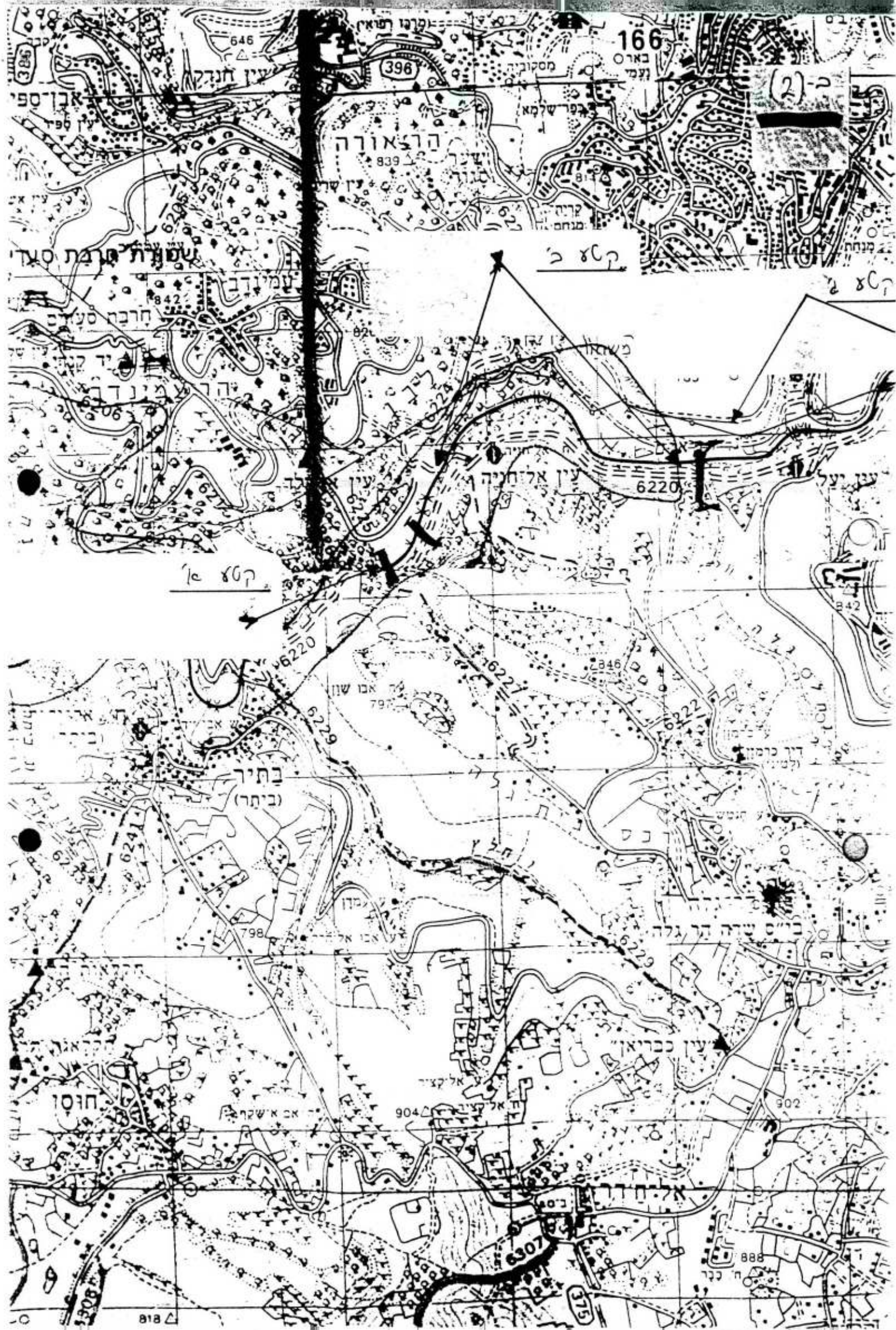
לא ינתו פרסום לצו זה, פרט לאמור בסעיף 5, א'-ב' דלעיל וסעיף 13 דלהלן.

12. דנוח

מכותבים לפעולה ידווחו בע"פ ובכתב על ביצוע הוראות מכתב זה לח"מ.

(I)

בואה הגן הכאול מואן
בגל יואק

ב-3 (3)

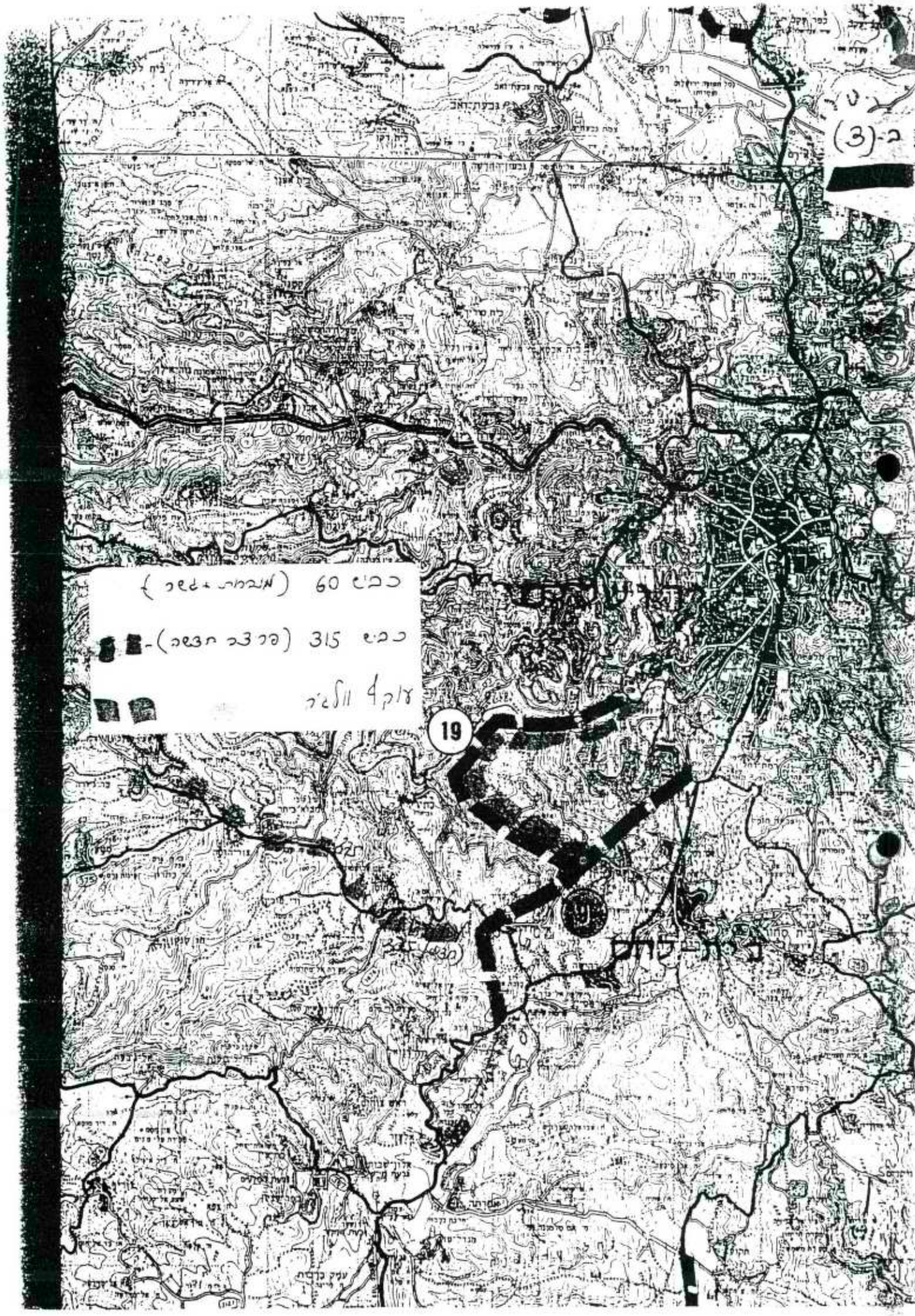
כביש 60 (מגמה + גשר)

כביש 315 (פרצב חצמה) -

צוק 4 וולטר

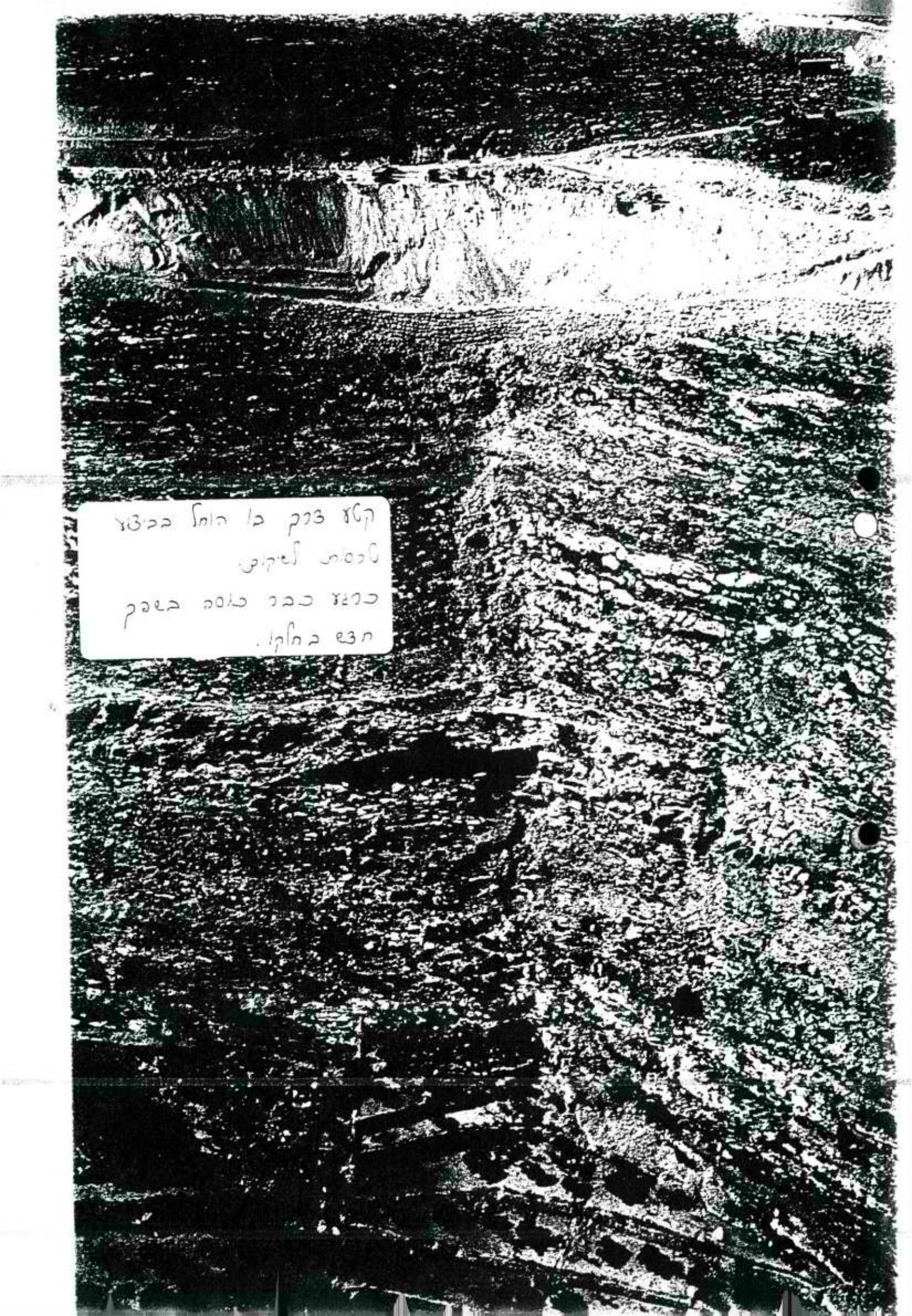
19

בית שחם

הנה המבט
על המפרץ
לפי המפה
המפורסמת
המראה
המיוחד

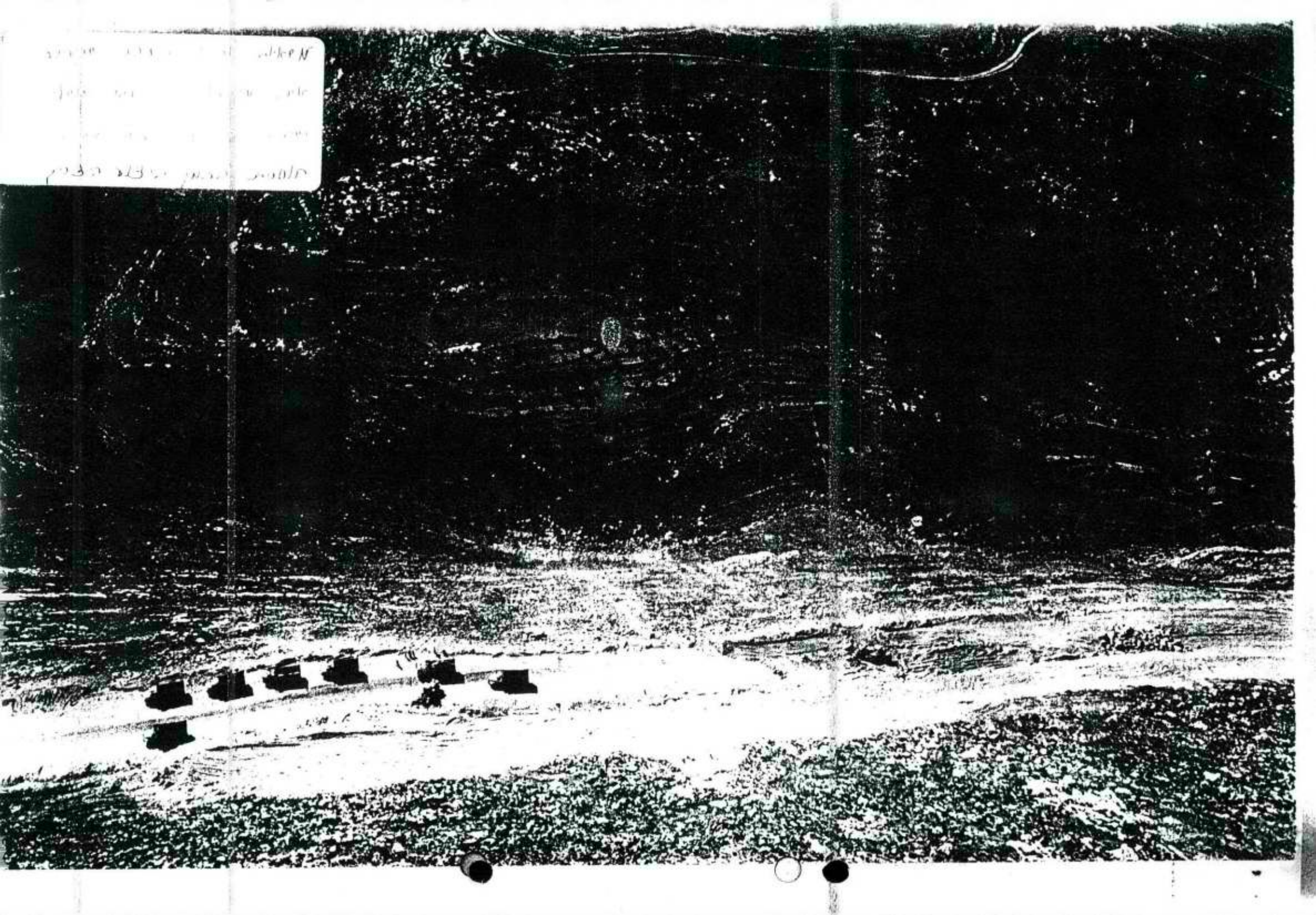

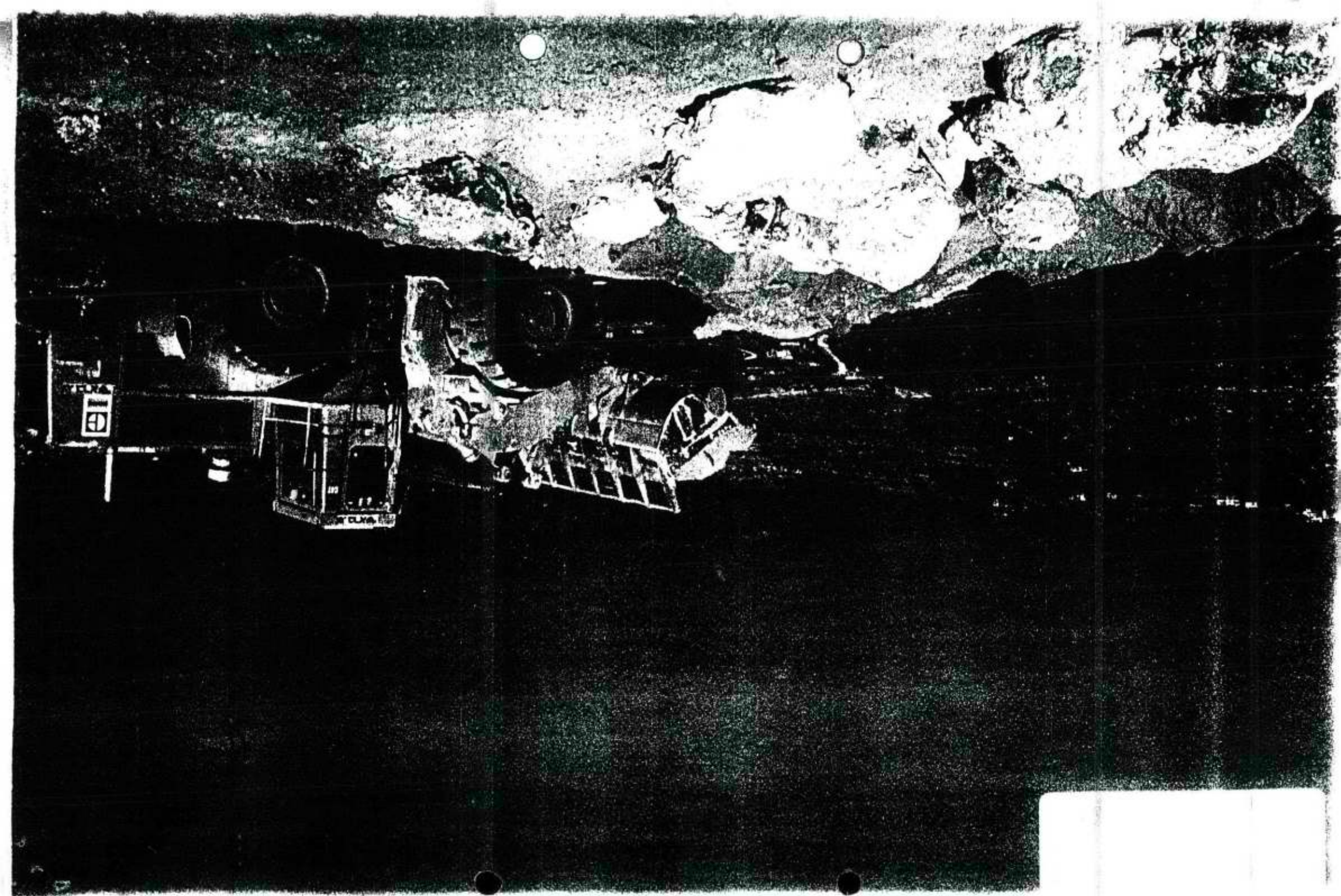

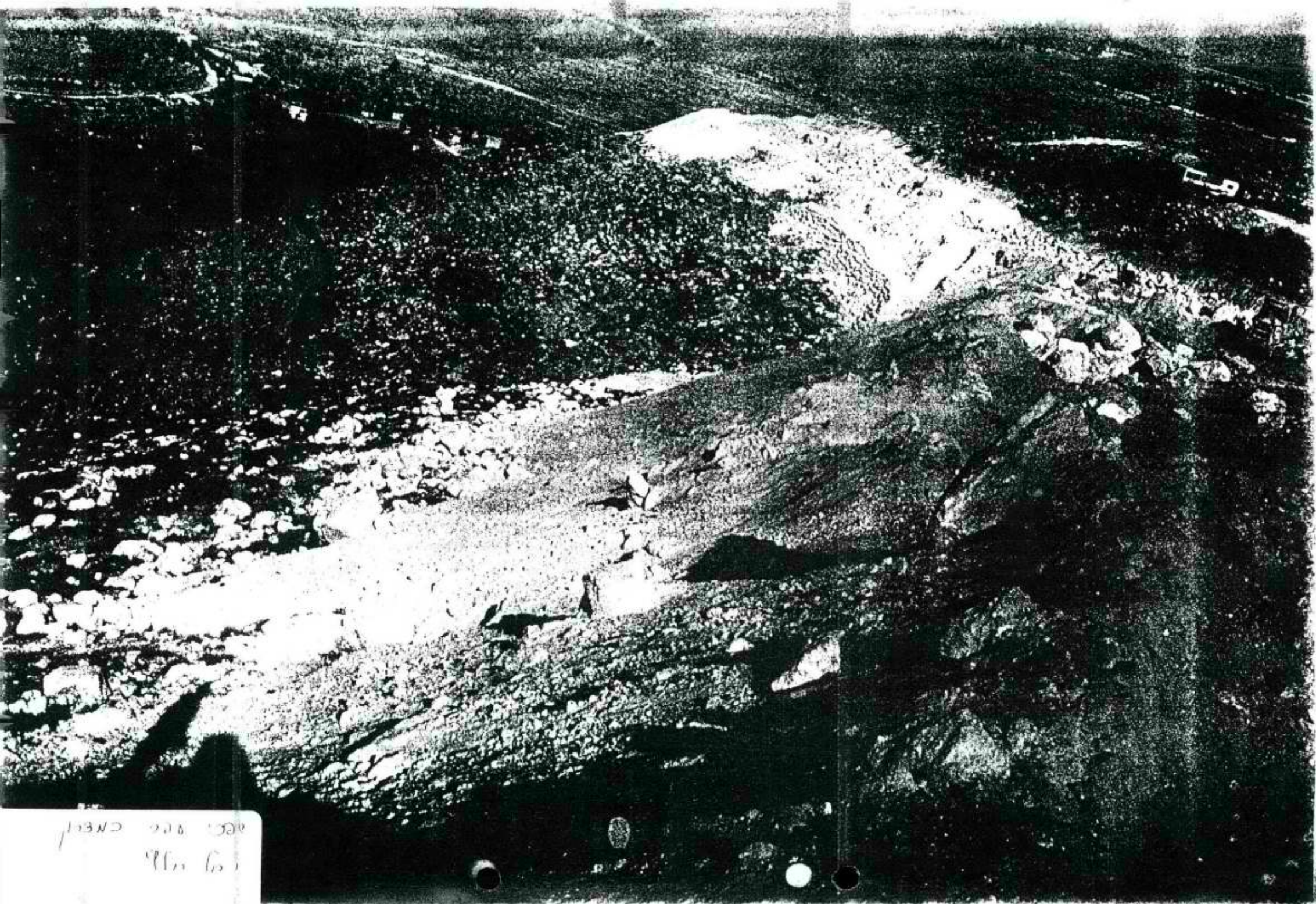
קטע צדק בא האל בביצ
לכסות ליקוח
כרמז כבד כוסה בשב
חצב בחלקה

הנה סלע שברצונם להוציא
לפיכך הוא נקרא

2000 1000 1000 1000
1000 1000 1000 1000
1000 1000 1000 1000
1000 1000 1000 1000

1370 228 2300
7/11/60

כר אב חשן"ה
20.8.95
שט-339

ט"ז

רח' השפלה 4
תל-אביב 66183
טלפון: 03-375063, פקס: 03-377695

288065
T
"

לכבוד
מר יצחק רבין
ראש הממשלה ושר הבטחון

כבוד ראש הממשלה,

הנדון: בביש עיקת בית לחם-בית ג'אלה. מהר גילה לירושלים

1. בימים אלו עומדות להתחיל העבודות לפריצת דרך עוקפת לבית לחם-בית ג'אלה מהר גילה לירושלים ממערב לולג'ה החדשה, כחלק משערת הדרום העוקפת שנפרצת במסגרת ההכנות למוימוש הסכמי הבניים בין"ש.

2. הבביש הכיעד יצור פגיע קשה ביותר ובלתי הפיכה בערכי הנזק, המכפ והמורשת של הרי ירושלים. תיואי הבביש הממוכן עובר בטופוגרפיה סלעית חריפה שידרשו לפירצתה עבודות חציבה וסלילה בהיקף אדיר. מעברה בנחל הפאים, שהינו גן לאומי מוכרז, תביא לפגיעה בלתי הפיכה באופי המיוחד ובמהותו של המקום.
ביצוע הבביש, בעו אלקי, בדרך טהונית ובלוה הזכנים הקצר שבי היא פיוערת להפזל, אינם מאפשרים הכנון מסודר וכיצוע סלילת הדרך כיידי נופית על כל המשפיע בכי. עובדה זו מבטיחה עיד את הנזקים הממוריס בעל כל מקרה יגרמו מפריעת הדרך.

3. הפציר לכת את הישגבים הידידיים שבב הדר ובגוש עציון עם ירושלים בתואי שיקוף את בית לחם אינו חדש. לפני קריב ל-10 שנים, הועלו עיי מע"צ חלופות שינוית לכביש 60, לאור הפגיעה הקשה שהלופות אלו יצרו בנוף נחל הפאים ובתכס הה-גילה, יומה מע"צ הכנון חדש. קפיצת מדרגה בתכנון כבישים בארץ. לכביש 60 הועבר את רכס בית ג'אלה בשתי מנהיית ובגשר גדול המחבר ביניהם, העבודות לפלילת כביש 60 נמצאות בשלב מתקדם והן עתידות לרסהיים בתוך חודשים מספר.

4. אין שום צורך בדרך נוספת בין הרי גילה וירושלים, ואין מקום להרוס אנשיות אל הנוף המיוחד של רכס הה-גילה ונחל הפאים על אתרי המורשת והמעיינות שבהם, במזבזי משוע של כספי ציבור יקרים. הנה זאת, יש להחיש ולהגביר את העבודות לסיום כביש מס' 60, בתוך מס' חודשים.

5. אנו פונים אליך בבקשה כי תפעל לביטול הכוונות לפריצת הדרך החדשה מהר גילה לירושלים ותחליט תוך הפניית המשאבים, על סיום מהיר של כביש 60 וחיסור הגיוני לישוב הרי גילה וכביש זה.

- 2 -

6. נודה על היענותך להפגש עמנו בהקדם, כדי שנוכל להציג בפניך את דאגתנו העמוקה בנדון.

ב כ ר כ ה,
 יו"ר יוסי ל...
 מנכ"ל

העתק: בנימין בן אליעזר - שר הבנוי והשכון.
 יוסי שריד - השר לאיכות הסביבה.
 רא"ל אמנון ליפקין שחק - הרמטכ"ל.
 האלוף בירן - אלוף פיקוד מרכז.
 בנציון סלמן - מנכ"ל מע"צ.
 דן פרי - מנכ"ל רשה"ט.
 יסראל גלעד - מנכ"ל רשות גנים לאומיים.
 שילה גל - ראש מועצה אזורית גוש עציון.
 משה זאגה - יועדה לתכנון ולבניה יו"ש.
 אבי גור ארי - יו"ר ועד הישוב הר-גילה.

כה אב תשנ"ה

21.8.95

מזכ-82

תאריך

רח' השפלה 4

חל'אביב 66183

טלפון: 03-375063, פקס: 03-377695

החברה
להגנת
הטבע

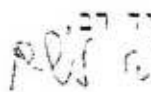
“ α
 7

לכבוד
אלוף אילן בירן
אלוף פיקוד מרכז

כבוד האלוף,

הנדון: כביש עוקה וואלגה

1. החברה להגנת הטבע מצויד בהליכים מתקדמים להגשת בג"צ נגד הכביש עקב פגיעתו בנוף.
2. בשיחד עם ד"ר לאיכות הסביבה, הובהר לנו כי מחר אחד"צ מתקיים דיון בנושא.
3. אני משעים כל טיפול בנדון מותנה בהקפאת העבודות בשטח, עד לשמיעה מסקנות הדיון.

בכבוד רב,

 ד"ר יוסי לשם
 מנכ"ל

דעתך: מר מיכאל בן יאיר - דיועץ ומשפטי לממשלה.
 מר יוסי ערד - ד"ר לאיכות הסביבה.

04-08-95 00:58

S.P.N.I. E.D.

972 3 6390580

P.01

Minister of the Environment

חשר לאיכות הסביבה

כ"ז באב תשנ"ה
23 באוגוסט 1995

סימוכין: 95-509

לכבוד
מר בן-ציון סלמן
מנכ"ל מ.ע.צ.לכבוד
תא"כ יוסף רוז
מנכ"ל ראש אגף

שלום רב,

הנדון: דרך וולגיה - פיקוס דיוןכללי

1. ביום 22 באוג' 95 קיבל חשר לאיכות סביבה מר יוסף שרוד דיון בנדון.
2. ושאלת המשתתפים מציג.

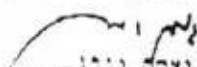
המטרה

3. לסכם הנאים הביטחיים שבוצעו ואפשר סלולת הדרך.

פרטים

4. דרך וולגיה הינה כביש עוקף חוגג, אולם צורך לזכור כי כביש מס' 80 (כביש המנהרות) יהיה סוכן במאי 96.
5. בעתיד ובמצבי תורום תשמש דרך חוגגיה כעוקף לכביש 80.
6. את דרך חוגגיה צריך לסלול עם הסטנדרטים הנמוכים ביותר.
7. הצוות הירוק שייכות את תכנון הכביש וסלולתו, שצוה להתבצע סיועה וריכוז ע"י מר גיל וניב, מנהל מחוז ירושלים.
- א. מתכנן הנוף של סט הכביש באוני"ש והיה עמית סגל.
- ב. מתכנן הנוף של סט הכביש בתחום רגיל והיה שלמה אהרונסון.
- ג. צוות הפיקוח שובליל את המשרד לאיכות הסביבה, רגיל, המהיר ורשמי ונחה את מתכנני הנוף ויוודא כיצד הדרושות.
8. הסלילה צריכה להיות ברוחב המינימום האפשרי ויש להספיד על מוצק הפגיעה בנוף.

בברכה

 יוהנן ניב
 חשר

השתתפו:

אלוף אילן בדרו, אלוף פכים
 ד"ר ישראל סגל, מנכ"ל
 מר גיל וניב, מנהל מחוז ירושלים
 ד"ר יוסף לטס, מנכ"ל החלטה
 מר דן מרי, מנכ"ל דשים
 מר ישראל גלעד, מנכ"ל רגיל
 מר שניא אלכס, מנהל מחוז ירושלים, מ.ע.צ.
 צויד סלו ששון, פרקליטות המדינה
 צויד רות רוטנברג, יועצת משפטית
 ולרי ברכיה, רא"ג תכנון פיו

ישראל
14.9.95

מזכיר ראש הממשלה
היועץ המשפטי

ירושלים, י' באלול התשנ"ה
5 בספטמבר 1995

תיק: 42

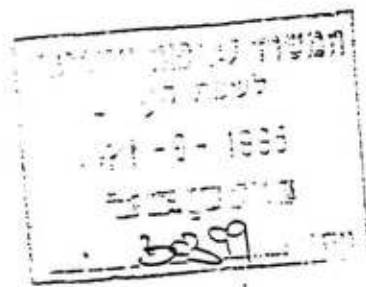
"ז"

אל: משרד הבינוי והשיכון - היועצת המשפטית למע"צ

הנדון: כביש עוקף וולג'ה

1. בהמשך לשיחתנו מהיום ועל יסוד אישור משרד הפנים, אבקש כי תכניי לאלתר פניה אל עיריית ירושלים ולועדה המקומית ירושלים שבה ימסר לחן, בהתאם לסעיף 261 (ד) לחוק התכנון והבניה, כי בדעת מע"צ לגשת לביצוע קטע הכביש באורך 2400 מ' (מתוך עוקף וולג'ה) הכלול בתכנית מי / 200.
2. אין מניעה משפטית לגשת לביצוע העבודות מיד לאחר מתן ההודעה האמורה.

בברכה
אחז בן-ארי
היועץ המשפטי

העתקים: שר הבינוי והשיכון
שר הפנים
השר לאיכות הסביבה
מנכ"ל משרד הפנים
מנהל מע"צ
עוזר שרהב"ט להתיישבות
מזכ"צ
אלוף פקמ"ז
משרד הפנים, ר' אגף תכנון
משרד הפנים, היועמ"ש
משרד המשפטים, עו"ד טליה ששון

סניף ירושלים
רח' הלני המלכה 13,
ירושלים 95101 טל: 02-257682, 02-252357, פקס: 02-254958

ד' חשרי תשנ"ו
28/9/95
מספר: 416

ח

לכבוד
מר א. סויסה
הממונה על המחוז
משרד הפנים
ירושלים

שלום רב,

הנדון: כביש עוקר וולגה

הבוקר צפיתי אל שטח העבודות ואלו הממצאים:

1. עובדים בתוך תחומי הקו הירוק.
2. הושלמה הפריצה מתחום איו"ש אל תוך הקו הירוק, תוך יצירת שפכי עפר גדולים, חציבות וכו'.
- בשטח עובדים כלים מכניים כבדים רבים.
3. למיטב ידיעתי אין היתרים לעבודה בתוך הקו הלאומי בתחום הקו הירוק.

בשל הנזקים הסביבתיים הנגרמים במקום, אני מבקשת כי תופסק מידית העבודה במקום.

מן הראוי לציון, כי אין ספק שגביש במהום רגיש מעין זה צריך להכיל בטגוריה של כביש נופי עפ"י תקון 7 לתמ"א 3.

מברכה,

ציפי חנו
מנהלת סניף ירושלים

העתק: היועץ המשפטי, משרד הפנים, ירושלים
איתן גדליצון, מנכ"ל החברה להגנת הטבע
עמית שפירא, מנהל אגף שמירת טבע, חבלה"ט

מדינת ישראל
משרד המשפטים

פרקליטות המדינה
ז' בתשרי התשנ"ו
1 באוקטובר 1995

"1"

אל: בן ציון שלמן, מנכ"ל מע"צ

הנדון: כביש עוקף וולז'ה

1. בהמשך לשיחתנו בעל-פה מהיום הריני שולחת אליך את פנייתו של עו"ד ריבלין - ב"כ החברה להגנת הטבע, אותו קיבלתי היום, וכן את מכתבו של עמית שפירא מהחברה להגנת הטבע אל אחז בן-ארי, היוהמ"ש למשרד רוהמ"מ.
2. כפי שהבטחת לי, תהיה מחר, 2/10/95, בתואי עוקף וולז'ה ותעמוד מקרוב על העבודות המתבצעות בשטח תוך שמירת הסיכום עם החברה להגנת הטבע.
3. עוד אודה לך אם תבדוק את טענת החברה להגנת הטבע שהחלו להתבצע עבודות בתחום ישראל בקטע שאין לגביו תוכנית מאושרת.

אודה לך על בדיקתך ונקיטת פעילות מתחייבת בהתאם.

ב ב ר כ ה.

סג'ה שרון
סגן בכיר א' לפרקליטת המדינה
וממונה על עניינים אזרחיים
בפרקליטות המדינה

העתקים: היועץ המשפטי לממשלה

מנהל מחלקת הבג"צים (בפועל)

רמ"ט פיקוד מרכז - תת אלוף מוטי בירן.

היוהמ"ש למשרד רוהמ"מ - אחז בן ארי

עו"ד ריבלין - ב"כ החברה להגנת הטבע.

עו"ד צים בירן - היוהמ"ש למשרד הבינוי והשיכון.

אלכס שגיא - מנהל מחוז ירושלים, מע"צ.

גיל יניב - המשרד לאיכות הסביבה, ירושלים.

אגף לשימור סביבה וטבע
רח' השפלה 4, תל-אביב 66183
טלפון: 03-5374706, פקס: 03-5374302

החברה
להגנת
המבצע

12 באוקטובר 1995

GI-462

לכבוד
מנכ"ל מע"צ
בן ציון סלמו

ר"ר
ר"ר

שלום רב,

הנדון: כביש עוקף ואלג'ה

1. בישיבה שנערכה אצל השר לאיכות הסביבה, יוסי שריד ב- 22/8/95, סוכם על הקמת צוות משותף למע"צ ולגופים הירוקים, תפקיד הצוות הוא לוודא שהדרך שנפרצת מהר-גילה לירושלים תעשה תוך פגיעה מינימאלית בנוף. למיטב ידיעתנו סיכום זה הינו על דעתו המלאה של שר הבנוי והשיכון.

2. הצוות ליווה את עבודת התכנון והביצוע של כביש עוקף ואלג'ה, ההחלטות שהתקבלו בצוות, שהיו כולו על דעתה של מע"צ, הבעו ביו היתר כי עורפי העפר לא יסולקו באגן הרגיש של ואדי חלץ אלא יבנו לאתר מוסדר, אתר שיהבוע במשותף על דעת כל הגורמים.

3. חשיב לצורך שבהמלצת אדריכלות הנוף שונה במעט, תואי הכביש שתוכנו מלכתחילה, בתואי החדש נחשבים כ- 150 אלף מ"ב של עורפי-עפר, ששטמעותם הסכנו ניכר בזמן ובכסף יקר.

4. חשיב גם לצורך, שהגופים הירוקים, טענו מלכתחילה שהצרכים שהכביש מיועד להם מאפשרים קיומה של דרך ברמה של דרך מקומית - בטחונות, ברוחב הטו יותר ובסטנדרטים גבוהים יותר, ובכך היה נחסך זמן וכסף רב, והפגיעה הקשה בנוף הייתה מוגבלת יותר.

5. הסדרת פינוי עודפי העפר אל מחוץ לאגן נחל חלץ הינם תנאי הכרחי, הפרה של הסיכומים שהתבצעה ע"י הקבלן ויצרה שפיכת עפר של עשרות מטרים אל הערוץ, מהווה את המפגע הקשה ביותר במקום, וכעת יש צורך לשהמה מחדש.

6. בתחומי הקו-הירוק, אנו מבהשים כי העבודות תבוצענה בהליך החוקי המתאים, לניטוב הידוע לנו מתבצעות כעת עבודות שאין להן היתר ואנו מבהשים להסדיר זאת.

בברכה

עמות שפירא
מנהל אגף לשימור סביבה וטבע

העמק:

מר יצחק רבין - ראש הממשלה.
מר יוסי שריד - השר לאיכות הסביבה.
מר בנימין בן-אלויער - שר השיכון.
מר אחז בן ארי - יועץ משפטי, משרד ראש הממשלה.
מר אלכס שגיא - מנהל מחוז ירושלים מע"צ.
מר גיל גלב - מנהל מחוז ירושלים, משרד לאיכות הסביבה.
עו"ד טליה ששון - פרקליטת הסביבה.
עו"ד אהרון ריבלין - יועץ משפטי. ✓

י"א

ירושלים, 29 באוגוסט 1995

לכבוד
ראש הממשלה ושר הביטחון
מר יצחק רבין
משרד ראש הממשלה
הקריה
ירושלים

הנדון: כביש עוקף ואלג'ה

כשם מרשתי החברה להגנת הטבע הריני לפנות אל כבודו כדלקמן:

1. ביום 20/8/95 נודע למרשתי על התחלת עבודות לפריצת דרך עוקפת לבית לחם מהר גילה לירושלים ממערב לול'גה.
נאותו יום פנה מנכ"ל מרשתי ד"ר יוסי לשם אל כבודו במכתב מפורט בו הסביר כי הכביש המיועד יצור פגיעה קשה ביותר וכלתי הפינה בערכי הנוף הטבע והמורשת של הרי ירושלים.
2. יתרה מזאת מברורים שערכה מרשתי הסתבר כי הכביש הניפרץ לא נועד אלא לשמש חלופה זמנית לכביש 60' ולכביש 375 והמניע לפריצתו הוא החשש כי עד לסוף שנה זו לא תסתיים סלילתם של כביש 60' וכביש 375.
3. מרשתי החברה להגנת הטבע האמונה ורואה עצמה כמופקדת על שמירתם של ערכי הנוף והטבע וכנציגתם של מאות אלפים מחבריה ומתומכיה לא תוכל להשלים עם הפגיעה הקשה המתוארת.
4. מרשתי הבהירה עמדתה כאמור וכתוצאה מכך זומנה לפגישה ביום 22/8/95 אצל ככ' השר יוסי שריד ובהשתתפותם של הנוגעים הישירים בדבר וביניהם נציגי צה"ל ואלוף הפיקוד, מנכ"ל מע"צ נציגת היועמ"ש ועוד.
5. כפגישה זו - אותה יצויין העריכה מרשתי ולכן לא נקטה בהליך כל שהוא לרבות הליך משפטי - נטתה מרשתי להשתכנע מחיוניות הכביש ונחיצותו למימוש הסדר הביניים ביו"ש.

6. מנגד השתכנע השר שריד והנוכחים בצורך למזער בצורה מקסימלית את הפגיעה בנוף.
השכנוע ההדדי הביא לסיכום לפיו תפרט מרשתי את דרישותיה לגבי אופי הכביש וטיבו.
7. כן סוכם כי יוקם צוות מלווה משותף לגופים הירוקים ולאנשי מע"צ שיבחון לעומק את תכנון הכביש והשלכותיו הנופיות, ולצוות אף צורפו שני אדריכלי נוף (שלמה אהרונסון ועמית סגל) פגישה של הצוות המלווה התקיימה ב- 24.8.95, בפגישה זו, לא הגיעה מרשתי להסכמות עם מע"צ באשר להגדרת רמת הכביש, ולצמצום ההשפעות החריפות שלו על הנוף.
8. מרשתי, גרסה, כי כביש זה, שהנו בעצם אלטרנטיבה זמנית (ולאחר מכן שלישית) לחיבור גוש עציון עם ירושלים, צריך להיות ברמה של דרך בטחונית ברוחב של 6 מטר (כולל שוליים), מרשתי היתה אף מוכנה להסכים לרמה של דרך מקומית לפי הגדרת מע"צ (ברוחב של 9-10 מטר ברדיוס סיבוב של 80 מעלות, ובמהירות של 50 קמ"ש ובשיפוע אנכי של 12%.
- אנשי מע"צ לא הסכימו להוריד את רמת הכביש, וההסכמה היחידה שהם היו מוכנים לה נגעה להקטנת רוחב הדרך ל- 11 מטר.
- מאז הפגישה הנ"ל, נודעו למרשתי, מספר עובדות, חשובות ומכריעות:
- א. את הכביש לא ניתן לסיים במועד שתוכנן 1.1.96 (גם לא ביו"ש).
- ב. בתחומי הקו הירוק נדרשים הליכי תכנון לפי החוק שיארכו לפחות 3 חודשים.
- ג. העקרונות לתכנון שהציעה מרשתי לצמצום נזקי הכביש, נדחו ע"י מע"צ, שלא היה מוכן להוריד את רמת הדרך ולהתאים אותה לצרכים האמיתיים שלה כדרך חלופית זמנית.
- ד. מע"צ אינו מוכן להתגמש בתוכניותיו ולהתאים אותן לדרישות מתכננת הנוף כדי למנוע את המפגעים הקשים.
9. מרשתי סברה ראתה ורואה בסיכום אליו הגיעו הנוגעים בדבר בפגישה אצל השר שריד סיכום מחייב ועל כן רואה עצמה נפגעת מאי קיומו של הסיכום.

10. לאור זאת, מרשתי, דורשת כי תבוצע מחשבה נוספת, בדרגים הנכירים ביותר, לגבי דרך עוקף ואלג'ה, מרשתי דורשת שיופסקו לאלתר עבודות הסלילה כדי למנוע נזק נוף בלתי הפיך ומיותר לשטח עד שיוחלט שנית לגבי הדרך.
11. מרשתי לא תוכל להסכים למצב שבו המעשה קודם למחשבה, ועשויים להיווצר נזקים קשים ביותר ובלתי הפיכים לנוף הרי ירושלים.
12. מרשתי נאלצת ובצער להודיעך כי היא לא תוכל להימנע מפניה לבג"צ אם לא ייושבו המחלוקות ולאלתר.
13. מרשתי מבקשת להיפגש עמך או עם מי מטעמך בדחיפות על מנת ולהציג ולפרט בפניך את עמדתה. בתקווה שפגישה כזו אכן תייתר הצורך בפניה לערכאות.

מכבוד רב ובברכה,

אהרון ריבלין, עו"ד

העתיקים:

מר יוסי שריד - השר לאיכות הסביבה
מר בנימין בן אליעזר - שר הבינוי והשיכון
תא"ל, יוסי רווח - סגן ראש אג"ת.
בן ציון סלמן - מנכ"ל מע"צ.
מכאל בן יאיר - יועץ משפטי לממשלה.
עו"ד טליה ששון - פרקליטות המדינה.

לוט: פירוט דרישות התל"ט.
חו"ד אינג' תומא רונן.
חו"ד עמית סגל.

"יב"

ירושלים, 30 באוגוסט 1995

לכבוד
הגב' טליה ששון, עו"ד
הממונה על עניינים אזרחיים
פרקליטות המדינה
רח' צלאח א-דין
ירושלים 91010

למסירה אישית

ח.נ.,

הנדון: כביש עוקף ואלג'ה

רצ"ב העתק מכתבינו לרוה"מ בצירוף נספחיו.

אני מבקש לציין כי מלווה אותנו תחושה קשה "שעבדו" עלינו, אפילו המעט שהובטח ע"י מע"צ כמו קוי ביקור לא מקויים.

אנו מבקשים לקבל תשובה ברורה והיום, האם בכוונתכם לעמוד בסיכום שהושג בפגישה עם שריד.

תשובה חד משמעית דרושה עוד היום על מנת שמרשתי תוכל לשקול צעדיה ועל מנת שגם אנו נוכל ליעץ לה כראוי.

לכבוד רב וגב"ח
אחרון דיכלין, עו"ד

30.8.95
מלחמת קאגאז
6/10/95

אדלר, מסר, ריבלין ADLER, MESSER, RIVLIN

משרד עורכי דין ונוטריון LAW OFFICES & NOTARY

Baruch Adler adv. & notary

Uriel Messer adv.

Aharon Rivlin adv.

Sharon Keren adv.

Srour Maroun adv.

Michael Israel adv.

Joseph Ben-Dor adv.

18 Shlomzion Hamalkah st.
Jerusalem 94146 P.O. B 2366
Tel: (02) 251431
(02) 250354
Fax: (02) 241788

שלומציון המלכה 18
ירושלים, 94146 ת.ד. 2366
טל': (02) 251431
(02) 250354
פקס': (02) 241788

76 Ibn Gvirol st.
Tel Aviv 64162
Tel: (03) 6962113/4/5
(03) 6910378
Fax: (03) 6961123

אבן גבירול 76
תל אביב, 64162
טל': (03) 6962113/4/5
(03) 6910378
פקס': (03) 6961123

ירושלים, 29 בספטמבר 1995

ברוך אדלר עו"ד ונוטריון

אוריאל מסר עו"ד

אהרון ריבלין עו"ד

שרון קרן עו"ד

סרור מארון עו"ד

מיכאל ישראל עו"ד

יוסי בן-דור עו"ד

"א"

בפקס: 288-065

לכבוד
הגב' טליה ששון, עו"ד
פרקליטות המדינה
רח' צאלח א-דין
ירושלים

ח.נ.

הנדון: כביש עוקף וולג'ה

רצ"ב מכתבו של מר עמית שפירא המדבר בעד עצמו.

כן ברצוננו להדגיש, למיטב ידיעתנו מבוצעת העבודה בתחום הקו הירוק, מרחב שיפוט ירושלים ובגן הלאומי נחל רפאים ללא היתר.

יתרה מזאת בקשה שהוגשה לגבי אחד הקטעים לועדה המחוזית נדחתה.

לאור האמור מתבצעת העבודה תוך הפרה בוטה של חוק התכנון והבניה.

אם כל הכבוד לצרכים הבטחוניים שום צורך לעניות דעתנו ובמלוא הצניעות אינו מצדיק הפרת חוק.

מרשתי מבקשת לציין כי היא רואה בכך קרי מערכת היועמ"ש אחראי ראשון במעלה ובחובה לדאוג כי לא תתבצענה הפרות חוק.

הנכם נדרשים בזאת לפעול על פי סמכותכם ולמנוע לאתר כל עבודה המתבצעת ללא היתר כחוק.

מרשתי רואה בכך משיב רלבנטי בכל הליך בתוקף היותכם המוסמכים למנוע הפרת חוק.

אם כידי מבצעי העבודה היתר נבקשכם להעביר אלינו העתק בדחיפות.
דרישתינו מבצעי העבודה לקבל העתק מההיתר נענתה כי העבודה מתבצעת ללא היתר.
אם לא תופסק העבודה לאלתר הורתני מרשתי לפנות לערכאות.

בכבוד רב ובכ"ח

אתרן ריכלין, עו"ד

העתק: מר עמית שפירא - חל"ט - כפקס: 03-5374302

אשר עליו

03-5374302

ירושלים, 2 באוקטובר 1995

"ר ד"

לכבוד
הגב' טליה ששון, עו"ד
הממונה על עניינים אזרחיים
פרקליטות המדינה
רח' צאלח א-דין
ירושלים

בפקס

ח.נ.,

הנדון: בביש עוקף ואלג'ה

רצ"ב החלטת הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מיום 19.9.95.

אין בידינו הבקשה בגינה ניתנה החלטה.

אולם מדובר כנראה בבקשה בשינוי הובנית מתאר מקומית.

אודה כך אם תוכלי לברר מי הגיש את הבקשה ואם תוכלי לשקור אלינו העתק מהבקשה.

על פני הדברים נראה כי חרף הדחיה מתכצעת עבודה.

אנו מבקשים כי תפעילו סמכותכם ותורו סטנדריה לגורמים הפועלים בשטח להימנע מכל עבודה בכל מקום בו נדרש היתר.

אף הוגשה בקשה וכל עוד לא ניתן היתר.

אודה על תשובתך עוד היום.

לכבוד רב ונב"ח
אהרון ריבלין, עו"ד

OCT 22 '95 12:04 S.P.N.I. JERUSALEM
02.10.95 11:41

40073/2-2-233907

P.2/2
1

א"ד' 3 פי רון עז: 25488

"11"

תכנית: 5244

מרחב תכנון: ירושלים

שם התכנית: כניש הר ניב - ירושלים (עוסק בולאג'א)

בניה מגורים: 7
שטח התכנית: 0

סוג התכנית: שנוי תכנית מתאר מקומית
יח"ד: 0

19/09/95 מתאריך:

מישיבת: 8

פרוטוקול ועדה מס: 1

הוחלט:
לדחות את ההכרעה. מאחר והועדה חשה אחריה כלפי הנכס שהוצגה בתכנית
ומאחר והועלו שאלות משפטיות ואחרות, פנישה הועדה כי יתקיים דיון משפטי
מקדים שיהבא את האופן להמשך הטיפול בתכנית.

לדחות את ההכרעה
19/09/95
רון עז

אסמך וימנע: אלה המה - חלקה להחלטה
במלואו ולמנע.

6

רשות הגנים הלאומיים

אגף תכנון ופיתוח

תאריך: 17 אוגוסט, 1995

סימון: TOR08175.DOC

לכבוד

מר אלכס שגיא

מנהל מחוז ירושלים

ב.ע.ב.

"זו"

שלום רב,

הנדון: כביש עוקף, הר-גילה - ירושלים

נדע לך כי במסגרת הנבישים העוקפים בקשר עם תחכום עם הרשות הפלסטינית מתוכנן כביש המקשר את הר-גילה עם ירושלים שיעבור בתחומי הגן הלאומי נהל דפאים. על תואי הכביש הגיעה כבר רשות העתיקות בבקשה לשטוח למנוע פגיעה באתרים ארכאולוגיים ואף המלצה להעתיקו לטח הצפופות של נהל דפאים (ראה ספרון של מועד אבני, ארכאולוג מרחב ירושלים מיום 11.8.95).

במקף סמכותם בתחום הגן הלאומי נהל דפאים, נבע כי כל כוונה להעביר כביש או דרך בתחום הגן הלאומי תובא לעין רשות הגנים הלאומיים לסקול את אישורה. נהל דפאים הינו גן לאומי מוכרז ושטח בעל ערכי טבע ונוף ללא תחליף, הרשות הגנים אמונה על שימורו והגנתו ככל ששבר. לענין זה נקבע בחוק גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה התשל"ב-1992: "לא תאושר תכנית מסתה גן לאומי ולא תעשה בו כל פעולה אלא על פי היתר שניתן על ידי רשות הגנים".

הואיל ותואי כביש 39 שהוצע על ידי מרצ לעבור בתחום הגן הלאומי נהל דפאים נמצא כבר בדיון בק מלץ, רשות הגנים וטמי סביבה מטפים, על תואי הכביש המוצע עומה להיות סוון באותה מסגרת. נבקש כי המצע כל פעולה שאין ממנה הרה וסי תביא הוון מכתבט ועמדתם לידעת כל התורמים העוסקים בכביש זה.

בד"ה,
אד"ר ניר קרביץ

מנהל אגף תכנון ופיתוח

העתיק:

דן פרי - מנהל רשות שמורות הטבע

יוסי לשם - מנהל התכנון להגנת הטבע

ישראל גלעי - מנהל רשות הגנים הלאומיים

עמית שפירא - התכנון להגנת הטבע

גלעד אבני - רשות העתיקות

מסום זלוצקי - המשרד לאיכות הסביבה

דופר גינשטיין, יומי שלום, דובי עמיר - סאן

מורד הזמיר 6, וויפה 34384, 1978 242406 * 04

אינג' תומא רונן

26/08/95

603/20125

"ר"

ל כ ב ו ד
מ ר ע מ י ת ש פ י ר א
מ נ ח ל ה א ג נ ל ש מ י ו ת מ ב ע
ה ח ב ר ה ל ה ג נ ת ח ט ב ע
ר ח ה ש פ ל ה
ת ל א ב י ב

א.נ.

הנדון: כביש עושה וולג'ה

בתוספת למסמכים שהוצגו בתגובתנו הראשונית את התוכנית שמסרת לי החלק מסמך הערות:

1. אורכו של הכביש בתוואי שותפן (מחיר גילת דרך נחל חסי עד לטביעות הספר בתור ומשם דרך נחל רפאים עד לצומתון של ירושלים) הוא בין 7 ל 8 ק"מ.

נחל חסי, הכביש שבר במסלולותיה הרחוק קשה ובנחל רפאים הכביש צר בחלקו בתוך גן טאומי מוכר.

הכביש שותפן מרחב מסעה של 7 מ' עם שוליים ברוחב 2 מ' מכל צד (+הרחבות עבור מעקות בטיחות תנודת תעלות מקווי), ברמת תימוי אופקי ואנכי הקטנה מרמת התימוי של "דרך אזורית" ובדולח מרמת התימוי של "דרך מקומית".

בתנאים תיאורטיים הללו, כמות החפירה המותמנות לאורך תוואי הכביש, בעיקר במדרונות הצפוניים של נחל חסי אך גם במדרונות הדרומיים של נחל רפאים, תואנה מאות אכס מ"ס.

עלות ביצוע הכביש על פי התוכנית שמסרת לי לעיון (ואשר יש בתוך חלק מהמידע הדרוש) לא ניתנת, בשלב זה, להערכה מדויקת לא קבלת נתונים נוספים, או לחילופין עריכת בדיקה ממצה, אולם קרוב לודאי שעלות ההקמה הישירה של הכביש לכל אורכו תחמיק לפחות 30 - 20 מיליון ש"ח בתוספת עלויות אחזקה גבוהות למדי בגלל מבנה השכבות ההיסטוני שותפן.

הנוקיים השביעתיים מתואה מסלילת הכביש יהיו, לא ספק, גדולים מאוד.

- 2 -

2. מסודות הכביש, כפי שהוצגו במשרדנו, הן שלש:

- לאפשר תנועה של אורחים ישראלים ושל צה"ל תוך עקיפת בית לחם והחיישה בתקופה שאחרי פינוי בית לחם ועד להשלמת הסלילה של דרך מס' 60 (ירושלים - עש עציון) ושל דרך מס' 375 אל חידד - מבוא בית"ר.
- לזווה ציר תנועה מסף בתקופת הסדרי הביניים בי"ש, בעיקר לצורכי הצבא וכן מעקף אפשרי לכלי רכב אזרחיים למקרה של תקלה בדרך מס' 60 (פח"ע או תאונת דרכים קשה).
- לשמש ציר תנועה לצרכים צבאיים עתידיים.

3. דרך מס' 60 ודרך מס' 375 נמצאות כעתיון בשלבי עבודה מתקדמים. הצמי לסיים העבודות בדרך מס' 60 ושהתחילו לתנועה, כפי שנבשר מהמבצעים, הוא סא כפי חדש 1996 ויתכן אף שהסיים יתעכב זמן מה לאחר מכן. הצמי לסיים העבודות בדרך מס' 375 בקסע ורסלונטי, דהיינו בין אל חידד למבוא בית"ר, הוא סא כפי חדש אפריל 1996.

התאריך ומסעוד לפינוי בית לחם הוא 01/01/96.

4. מפאת אורכו של כביש עקף וולגה המוכנן, החוקף הגדול של עבודות העפר שתחיינה בו ועלולת הגבוהה, ציר לדשני, סיטי כלשהו שסלילת הכביש ומתיחתו לתנועה נדירה יסתיימו עד לסגירת היעד וזוהי נכון יחזר להניח שפתיחתו לתנועה נדירה תהיה כסמך למסעוד חשלמת סלילתם של דרך מס' 60 ודרך מס' 375 זאת גם אם ייעשו מאמצים חריגים לקידום הביצוע והעבודה תתנהל בייעילות גבוהה וסא קייבויים.

5. לאור האמור לעיל, יש לשקול את התועלת מסלילת הכביש כפי שתוכנן מול הסכנותיו כדלקמן:

תועלת

- פתיחת ציר תנועה ברמה גבוהה, מסף על דרך מס' 60 ודרך מס' 375, אך רק במסעוד הקרוב לסיים סלילתם. הציר שמש, על כן, בעיקר לצורכי צה"ל, הן בתקופת הסדרי הביניים והן בעתיד הרחוק יותר, במידת הצורך.

ח ס ר ו נ נ ת

- עליות הקמה ואחזקה נכחות.
- גרעת משאבים רבים (תקצימים, ציוד, מוצרים, חומרי סלילה וכדומה), שהם כיום בחסר בלא הכי, מפוזרים אחרים בעלי חשיבות לאומית.
- נזקים שביניהם, אשר כנראה יהיו גדולים מאוד לא רק בגלל עצם סלילת הכביש אלא גם בגלל משך הזמן הקצר שעומד לרשות המבצעים ואשר יקשה מאוד על תקופה בתכנון ובביצוע.
- חסר כל סיכוי, לדעמי, שסלילת הכביש כפי שתוכנן תסתיים עד סתאריך היעד או עד לסתאריך הסמוך אליו. הכביש לא יהיה זמין, אם כן, בתקופה הקריטית שבין שני מית לחם כפיתחת דרך מס' 60 לנתניה, או לפחות לא יהיה זמין בחלק מהתקופה.
- 6. מאחר וסלילת הכביש, כפי שתוכנן, לא תסתיים, כנראה, עד לסתאריך היעד או עד לסתאריך הסמוך אליו, מתגבר כבעיה שלטת אפשרויות:
- אפשרות א' - סוותר להאזיין על סלילת הכביש עתה ולהפנות את המשאבים שיוחסכו על ידי כך כפוזקטים אחרים הקשורים להערכות החדשה של צה"ל, לרבות הפניית חלק מהמשאבים לתימרון הזירה של השלמת דרך מס' 60 ודרך מס' 375. אם יידרש ציר תנועה נוסף לצרכים צבאיים בעתיד, יושכן הציר הנוסף על פי הצרכים שיהיו אז ובמאמצים של דרך צבאית כזאת או אחרת. על פי אפשרות זו יימנעו כל הנזקים הסביבתיים עתה, וגדלים בעתיד יהיה קטן, יחסית. אפשרות זו גם תקטין את החשש מפני סלילה של שתי דרכים מקבילות: האחת כפי הצרכים העומדיים כפי שמשערים אותם כיום והשנייה לפי הצרכים האמיתיים, אם יהיו, בעתיד.
- אפשרות ב' - לסלול עתה את הכביש המתוכנן, אבל במאמצים גיאומטריים של דרך פטרוולים צבאית (מנופת באספלט). עלות סלילת הכביש במאמצים של דרך פטרוולים תהיה, להערכתי, כמתוצית מעלות סלילת הכביש כפי שתוכנן ומשאבי הציוד, המוצרים וכל האדם שידרוש לשם כך יהיו קטנים כאין ערוך. את יתרת המשאבים אפשר יהיה להפנות כפוזקטים אחרים, לרבות לתימרון הזירה של השלמת שתי הדרכים האחרות הנסללות באזור. אפשרות זו היא היחידה שיתכן והסופר השלמת הכביש לסתאריך היעד.
- על פי אפשרות זו, הנזקים הסביבתיים כתוצאה מסלילת הכביש יהיו קטנים במידה ניכרת מאשר שיוגרמו על ידי סלילת הכביש כפי שתוכנן, אך לא יימנעו לחלוטין.
- אפשרות ג' - להמשיך בסלילת הכביש, בעיקרון כפי שתוכנן, אולם במאמצים של "דרך מקומית", מאמצים המאפשרים תנועה בטוחה של כלי רכב אזרחיים מכל הסוגים וכלל אמת מידה מקובלת, אך הנחותים מהמאמצים של הדרך כפי שסוכנה. על פי אפשרות זו ניתן יהיה לחסוך את עמית ההקמה והמשאבים במידת מה. הסיכויים להשלמת הכביש לסתאריך היעד יהיו קטנים מאוד ולחזקתי השלמות למעט בלתי אפשרית גם באפשרות זו, אך ניתן יהיה לקצר את משך הביצוע במספר חודשים.
- על פי אפשרות זו, הנזקים הסביבתיים יהיו קטנים יותר לעומת הנזקים שבתוכנית הקיימת אם כי עצמתם איננה עדיין מזלזלת מאד.

- 4 -

7. מכתבי זה, המתבסס, כאמור, רק על בחינה ראשונית של התוספות, מוסיף להיבטים ההנדסיים בלבד ולא לשיקולים חוקיים, סטטוטוריים ומשפטיים, אשר עלולים להשפיע השפעה רבה על מאפייני הדרך, מיקומה, משך הביצוע והעלות. הערכות זמנים ופלות שהוזכרו במכתבי הם בהנחה שהביצוע יתחיל ללא שחזות וימשך ללא כל עיכובים ובהנחה שכל התופעות (הן בידיש והן במחוז המרכז) כבר עברו את כל חילמי התנאים והאישור הדרושים.

8. חשבי שחשוב שהנתונים שלעיל יודגשו פעם נוספת בצוי מקבלי ההחלטות על מנת שישקלו שיקול נוסף לצוי שייגרום נזק סביבתי ניכר מבלי שתצמח מסלולת הכביש המתועלת המקוה.

בכבוד רב,

מי
איג' תמא רוע

א.נ.

אינג' תומא דונן

מורד הזמיר 6, ח'פ"ח 34364, טלפון 242406 - 04

11/09/95

603/20127

u ✓ u

ל כ ב ו ד
מ ר ע מ י ת ש פ י ר א
מ נ ח ל ה א צ פ ל ש מ ו ר ס ב י ב ה ו ט ב ע
ח ח ב ר ה ל ח ג נ ת ח ט ב ע
ר ח ה ש פ ל ה ז
ת ל א ב ב י ב

א.נ.

הנדון: כביש עוקף וולגיה

1. ביום 10/09/95 ערכתי סיור באתר העבודה של כביש עוקף וולגיה ביחד עם מר זאב הכהן - חמפסק
על העבודה מסגרת רשות שמורות הטבע, מר נחום ביתן - מנהל ביוס שדה הר גילה ומר מנחם
זלוצקי - מחשוד לאיסוף הסביבה.

2. ההתרשמות במהלך הסיור הייתה קשה ביותר: עודפי חפירה בכמויות גדולות דורדרו אל מדרחום
נחל חץ (ומעלת הדיורדור נמשכה גם בעת הסיור עצמו), הוכן מעשה גדול מעודפי עפר חפור בחצר
של בית מגורים שליד הכביש ("הבית הבודד") וניכרו עקבות ברורים של נסיעת ציוד מכני במדרחום
שמעל לכביש, כנראה למטרות דרכי עבודה של המבצעים וקיצורי דרך למימון, הכל תוך גרימת נזק
נזק ניכר ששם אם אפשר יהיה לשקמו ובניגוד לסיכומים מוסיבות ועדת ההגנה, לפחות כפי
שחבטו על דם.

3. מספר המשאיות המועסקות באתר הוא קטן בהרבה מהנדרש לפיטוי העדפים לאתר שנקבע לשם כך
לפחות במועד הסיור המשאיות עבדו רק במשמרת אחת בעת שעבודות החפירה מתנהלות ברציפות
24 שעות ביממה

במסיבות אלו, אין סיכוי שכל עודפי העפר או אף הובס, יסוט אל האתר שעליו סוכם וכפועל יוצא
עלול להימשך, לדעתי, דירדר חלק מהעדפים אל דפנות הנחל תוך המשך גרימת נזק כבד ובכלתי
הפך.

4. הנזקים שכבר נגרמו, לא היו הכרחיים, לפחות בחלקם, גם באילוצי הזמן הקיצוניים שבהם
מתבצעת העבודה וניתן היה למנוע אותם אילו היו מודעות מספקת לחשיבות העניין מצד כל
העוסקים בסלילת הכביש והקפדה על טהלי עבודה כפי שסוכמו.

12/8

-2-

עם זאת, יש גם לחזיר בכך שקיימת בעייה אמיתית בהרחקת עורכים בכמות סח מזוהה בזמן קצר. הבעיה תלך ותחריף עם התקדמות העבודה אל מעבר לנקודה מס' 100 אליה הגיע ציוד החפירה היום. כפניות העורכים שתוכננו מלכתחילה החל מנקודה מס' 100 ולמרחק של כק"מ אחד היו גדולים מאוד על פי התובניות המקוריות שהובט על ידי משרד הביטחון ונעזרה עדיין גדולים גם לאחר השינוי בתוכני העבודה במשותף על ידי ארבע עמית סגל, על ידי החיים תל ידי מתכנן הכביש איננו אלי גדליק, שינוי שהביא להפחתת כפניות החפירה ביותר מ-100,000 מ"מ.

בקטע זה יתבאר מעורב במיוחד בין התפוקה הנבונה של ציוד החפירה לבין הפיטוי הנבנה, לפחות על פי מספר המסלולים העובדות בעת בשטה.

העבודה בסטטוס הנוכחי במיוחד צפויה להתחיל בסוף שבוע זה ולהימשך, בהתאמה, מספר שבועות. התסופה הסריסית בנושא פינוי עורכי החפירה תהיה, על כן, במהלך 3-4 השבועות הקרובים.

5. בהמשך לסיוור, השתתפתי בשיבת השבועית של וועדת החינוך שהתקיימה לצורך מעבד אחר תכנון ובצוע העבודה ושהתקיימה אצל מהנדס מחוז ירושלים של מ.נ.צ. איננו אנכס שגיא.

בשיבה מסרתי את רשמי (הקשים) מהסיוור. לדברי מהנדס המחוז יש לי מעט ספקות אם יוכל לעמוד בסיכום קודם של הודעה בדבר פינוי כל עורכי החפירה לאחר שנקבע לכך וזאת בגלל הקצב המהיר של החפירה והאוצרות העורכים לעומת המצאי הבלתי מספיק של משאיות ומיטת לפינוי.

6. לדעתי, צריך להעריך בדחיפות לקראת המצב שיווצר תוך ימים ספורים, לכשתתחיל העבודה מעבר לנקודה מס' 100, מתוך הכרה במצב האובייקטיבי שנוצר, אשר בו עסק בעת ריכוז גדול של ציוד בעל הספק גבוה בחפירה "סביב לשעון" וללא אמצעי פינוי מספיקים. צריך יהיה לקבוע "קווים אדומים" שמעבר להם גורמי השמירה על הסביבה לא יוכלו להסכים בשום פנים להמשיך ההשחתה הבלתי הדרושה של מני השטח והנוף או לפחות לא להיות שותפים לה (לרבות דרישה לעמידה בסיכומים והבטחות מצד המבצעים), אך גם לנסות ולעזור לפבצעים בחיפוש אחר מתחנות מסכמים לבעיותיהם, שמבחינתם, לפחות, הן בעיות אמיתיות בהתחשב במשימה שהוטלה עליהם.

7. יתכן מאוד שידברר לאחר מעשה, שעצם סלידת הכביש נרמה כנזק סביבתי מיותר ובלתי הדרושה. אך אסור שנתעלם מהצפי לקרות בשבועות הקרובים וחשוב שניערך לכך מבאש, שאם לא כן, עלולים תזקקים עוד לחדל לאין שיעור.

בכבוד רב,

איננו תומא רוע

הנתקים:

מר גיל יוני, מנהל מחוז ירושלים, המשרד לאיכות הסביבה

מר מנהם זלצקי, המשרד לאיכות הסביבה

אדם יחידה חלל חפירות היום הדורש יחיד

אגף לשימור סביבה וטבע
רח' השפלה 4, תל-אביב 66183
טלפון: 03-5374706, פקס: 03-5374302

החברה
להגנת
הטבע

ד' תשרי תשנ"ה
28/9/95
GI-455

לכבוד
מר אחז בו ארי
יועץ משפטי
משרד ראש הממשלה
ירושלים

שלום רב,

הנדון: בבית עוה"ד וולג'ה

על אף שהכביש בתחום הקו הירוק איננו מאושר, ולדעתנו, עפ"י תכנית מי/200 לא ניתן להוציא היתרי עבודה ללא שתופקד תכנית מפורטת, ועל אף העובדה שאנו גורסים כי כביש בנחל רפאים בתחום שטח גו לאומי מוכרז במקום רגיש מעין זה צריך להכלל בהטגוריה של כביש נופי עפ"י תיקון 7 לתמ"א 3 - מתרחשים בשטח נכון להיום בבוקר הדברים הבאים:

עובדים בתור תהומי הקו הירוק למעשה יצרו חיבור מתחום יו"ש אל דרך העפר בנחל רפאים.

כרגע בשטח ציוד מכני כבד רב, מרחיבים את הפריצה, יוצרים חציבות ושפכי עפר גדולים מכלי, כמובן, שיש תכניות תהפוח ומאושרות ובלא היתרים.

בשבוע שעבר, הוגש בוועדה המהוזה לתכנון ולבניה הטע הטן בלבד של הכביש בתור הקו הירוק - מגו החיות לכיוון מערבה לעין יעל שנדחה על ידי הוועדה. ובנוסף לנ"ל נעשות עתה העבודות בהטע שאפילו לא הוגש כלל לוועדה.

אני מבקש לפעול מיידית להפסקת העבודה.

בסבוד רב,

עמית שפירא

מנהל אגף שימור סביבה וטבע

הערה:

מר אלי סויסה - ממונה על מחוז ירושלים, משרד הפנים.
מר פסקואל ברויד - מתכנן מחוז ירושלים, משרד הפנים.
מיכאל בו-יאיר - יועץ משפטי לממשלה.
טליה ששון - פרקליטות המדינה.
רנאטו יאראק - יועץ משפטי, חלה"ט.
אהרון ריבלין - יועץ משפטי חלה"ט.
אלכס שגיא - מנהל מחוז ירושלים, מע"צ.
גיל יניב - משרד לאיכות הסביבה מחוז ירושלים.

אדלר, מסר, ריבלין ADLER, MESSER, RIVLIN

משרד עורכי דין ונוטריון LAW OFFICES & NOTARY

Baruch Adler adv. & notary

Uriel Messer adv.

Aharon Rivlin adv.

Sharon Keren adv.

Srou Maroun adv.

Michael Israel adv.

Joseph Ben-Dor adv.

18 Shlomzion Hamalkah st.
Jerusalem 94146 P.O.B 2366
Tel: (02) 251431
(02) 250354
Fax: (02) 241788

שלומציון המלכה 18
ירושלים, 94146 ת.ד. 2366
טל': (02) 251431
(02) 250354
פקס': (02) 241788

76 Ibn Gvirol st.
Tel Aviv 64162
Tel: (03) 6962113/4/5
(03) 6910378
Fax: (03) 6961123

אבן גבירול 76
תל אביב, 64162
טל': (03) 6962113/4/5
(03) 6910378
פקס': (03) 6961123

ירושלים, 13 בספטמבר 1995

ברוך אדלר עו"ד ונוטריון

אוריאל מסר עו"ד

אהרון ריבלין עו"ד

שרון קרן עו"ד

סרור מארון עו"ד

מיכאל ישראל עו"ד

יוסי בן-דור עו"ד

כא

לכבוד
הגב' טליה ששון, עו"ד
הממונה על עניינים אזרחיים
פרקליטות המדינה
רח' צלאח א-דין
ירושלים 91010

ח.נ.נ.

בפקס: 288-065
מכלי לפנוע בזכויות

הנדון: בבית עוקף ואלג'ה

בשם מרשתי החב' להגנת הטבע הריני לפנות אליך כדלקמן:

לדאבונה של מרשתי חרף הסיכומים וההבטחות וחרף שיחותינו שלנו בטלפון ממשיכה מע"צ להפר באופן בוטה וגס את כל הסיכומים.

הואיל ומדובר בהפרות נסוג חוזרות ונישנות תוך התעלמות מוחלטת מסיכומים כתובים וחתומים ותוך גרימת נזקים בלתי הפיכים לנוף הרני נאלץ להודיעך בשמה של מרשתי כי מכתב זה הינו בבחינת התראה אחרונה.

היה והיום לא יופסקו העבודות וחידושן יעשה רק על פי הסיכומים שהושגו, תעתור מרשתי להפסקתן בערכאות.

לא למיותר לציין את החומרה שהפרת הסכמים ואת העובדה שהעבודות מבוצעות כיום אף בניגוד לצו האלוף.

רצ"ב העתק מכתבו של מר שפירא מיום 12.9.95 המדבר בעד עצמו.

לכבוד רב וכו"ח
אהרון ריבלין, עו"ד

העתק: עמית שפירא - בפקס: 03-5374302

אלה, 5

היום בלילה (החל)

לכנסו ללילה

הלילה לא יגמר.

(החל) 2

מדינת ישראל

מישרד ראש הממשלה
לשכת היועץ המשפטי

31.10.1995

נתקבל

משרד המשפטים
פרקליטות המדינה
ז' בחשון התשנ"ו
31 באוקטובר 1995

אל:

עו"ד אחז בן ארי

היועץ המשפטי

משרד ראש הממשלה

חנדון:בג"צ 6430/95 החברה להגנת הטבע

1. הריני לחזק, למען הסדר הטוב, כי חתירה שבנדון קבועה לדיון ליום 6.11.95. עלי לחגיש חודעה לביחמ"ש עד יום ו', 3.11.95, ולמעשה, עד יום ח', 2.11.95.
2. ביום 29.10.95 חודעת לי כי הגעת לסיכום חנושאים חשנויים במחלוקת, באופן שיביא לסיום חתירה, וחבטחת להעביר לי חתק ממנו עוד באותו יום.
3. עד חיום בצחריים לא קיבלתי חתק מחסיכום שחושג, או כל חתייחסות אחרת מצידך.
4. בנסיבות אלה, הריני לחודיעך כי במידח ובכל זאת יתקיים דיון בעתירה, יוצחר על ידי בביחמ"ש, כי תופסקנה כל העבודות שאין לגביחן חיתר כדיון.

בברכה,

מלכיאל בלס

סגן בכיר אי לפרקליט המדינה

F:\MAYK\GIBUY - 3(6430-95)

רח' סלאח א-דין 29, ירושלים, מיקוד 91010, טל' 02-708584, פקס' 02-708655

פקודת הדרכים (רחבן והתוויתן), 1926 ^1

פקודה הקובעת הוראות בענין רחבן של דרכים והתוויתן

1. השם הקצר
פקודה זו תיקרא פקודת הדרכים (רחבן והתוויתן).
2. פירוש (תיקון: תשי"א)
בפקודה זו יהיו למונחים הנאים הפירושים דלקמן, מלבד אם ענין הכתוב יחייב פירוש אחר -
"עבודת שיפור של קבע" כוללת בנייתם או בנייתם מחדש של כל בנין או של כל תוספת-מבנה לבנין, נטיעת עצים, כל עבודת השקאה, אספקת מים, כיוב, ניקוז, הקמת גדר אבנים או גדר קבועה אחרת והקמת מצבה שלא באזור של בית-קברות שכבר יש בו קברות;
"דרך" פירושה כל דרך המשמשת לרבים ששר העבודה הטיל פקודה זו לגבה.
3. השימוש בפקודה
יכול שר העבודה להורות בצו שפקודה זו תחול על כל דרך הנזכרת באותו צו.
4. הסמכות לאסור עבודת שיפור של קבע במרחק מסויים ממרכזת של הדרך (תיקון: תשי"א, תשכ"ג)
(1) יכול שר העבודה לאסור בצו את ביצועה של כל עבודת שיפור של קבע במרחק של עשרים וחמישה מטר ממרכזת של דרך.
(2) צו שניתן עפ"י סעיף זה אפשר לפרסמו ברשומות או לפרסמו בין תושבי האזור הנפגע בצרה שתישר בעיני שר העבודה.
(3) כל המקום או מבצע עבודת שיפור של קבע בניגוד לצו שניתן עפ"י סעיף זה יאשם בעבירה ויהא צפוי לקנס בסכום חמשים לירות, וחייב הוא לסתור את אשר הקים או ביצע בניגוד לסעיף זה; ואם לא סתר את אשר הקים, הרשות בידי שר העבודה לצוות לסתור את העבודה ולגבות את דמי סתירתה מן האיש אשר הקימה או גרם להקמתה.
5. צו להרחבת הדרך (תיקון: תשי"א, תשכ"ג)
(1) יכול שר העבודה להכריז בצו כי איזו דרך או חלק הימנה תורחב עד כדי רוחב של לא יותר מחמישים מטר וכי ייעשו בהתוויתתה של הדרך את השינויים שימצאו צורך בהם.
(2) הצו יפורסם ויוצא לפועל כדרך שמפרסמין ומוציאין לפועל צו שניתן עפ"י הסעיף הקודם.
(3) משניתן הצו, יכול שר העבודה בכל עת להפקיע כל קרקע הדרושה להרחבת הדרך או חלק הימנה עד לשיעור הרוחב הקבוע או לשיעור פחות מזה לפי הוראות חוק ההפקעה לצורך דרכים שיהא נוהג מזמן לזמן.

חוק להסדר תפיסת מקרקעים בשעת-חרום, תש"י-1949

פרק ראשון: כללי

1. פירושים

בחוק זה -

- ✓ "מקרקעים" - כוללים קרקע מכל סוג או מכל צורת-חזקה, וכל בנין, עץ או דבר אחר המחוברים לקרקע, וכל חלק מן הים, או משפת הים, או מנהר, וכל זכות, טובת-הנאה או זכות-שימוש בקרקע או במים או עליהם;
- "בית" פירושו - בנין או מבנה אחר, בין קבוע ובין ארעי, המחובר לקרקע, וכולל חלק של בנין או של מבנה כזה, אך אינו כולל שימוש משותף בחדר-מגורים, בחדר - עסק או במטבח;
- ✓ "שעת-חרום" - פירושה - תקופה שבה קיים במדינה מצב של חירום בתוקף אכרזה לפי סעיף 9(א) לפקודת סדרי השלטון והמשפט, תש"ח-1948.
2. רשויות מוסמכות
- (א) הממשלה רשאית למנות רשויות מוסמכות לצורך חוק זה.
- (ב) מינוי על פי סעיף זה יכול להיות כללי או מסוייג.
- ✓ - (ג) הודעה על מינוי של רשות מוסמכת תפורסם ברשומות, ותוקף המינוי מיום פרסום ההודעה.
3. יסוד לשימוש בסמכות
- (א) רשות מוסמכת לא תתן צו תפיסת מקרקעים או צו דיור על פי חוק זה, אלא בשעת-חירום.
- (ב) רשות מוסמכת לא תתן צו תפיסת מקרקעים או צו דיור על פי חוק זה, אלא אם היא משוכנעת שמתן הצו דרוש לשם הגנת המדינה, בטחון הציבור, קיום אספקה חיונית או שירותים ציבוריים חיוניים, קליטת עולים או שיקום חיילים משוחררים או נכי-מלחמה.

פרק שני: תפיסת מקרקעים

4. צווי תפיסת מקרקעים

- ✓ (א) רשות מוסמכת רשאית, כצו חתום בידה, לצוות על תפיסת מקרקעים. צו כזה נקרא "צו תפיסת מקרקעים".
- ✓ (ב) מקרקעים שניתן עליהם צו תפיסת מקרקעים, זכאית הרשות המוסמכת לתפוסם. וכל עוד הצו עומד בתקפו, זכאית היא, והיא בלבד, להחזיק ולהשתמש בהם ולנצלם, בעצמה או על ידי אחרים, ככל שתראה צורך בכך למטרה שלשמה ניתן הצו.
5. פיצויים על תפיסת מקרקעים
- פקודת הפיצויים (הגנה), 1940, והתקנות שהותקנו לפיה, יחולו על תפיסת מקרקעים על פי צו תפיסת מקרקעים, כאילו נתפסו אגב שימוש בסמכויות לשעת-חירום, כמשמעותן בפקודה האמורה.
6. הגבלת זמן על החזקת מקרקעים (תיקון: תשי"ב)
- ✓ (א) מקרקעים שנתפסו על פי צו תפיסת מקרקעים לפני יום י' באב תשי"ב (1 באוגוסט 1952) לא יוחזקו, כי בתוקף צו אחד ובין בתוקף צוויים אחדים, במשך תקופה העולה על שש שנים; מקרקעים שנתפסו על פי צו תפיסת מקרקעים ביום י' באב תשי"ב (1 באוגוסט 1952) או לאחר מכן, לא יוחזקו, בין בתוקף צו אחד ובין

חוק ל הסדר תפיסת מקרקעים בשעת-חרום
[תש"י 1949]

בתוקף צווים אחדים, במשך תקופה העולה על שלוש שנים.
(ב) מקרקעים שנתפסו על פי צו תפיסת מקרקעים, ותמה שעת-החירום, ייתם תקפו של
הצו מאליו כעבור ששה חדשים מיום תום שעת-החירום.

פרק שלישי: דיור

7. צווי דיור

(א) רשות מוסמכת רשאית, בצו חתום בידה, לצוות על המחזיק בבית למסור את הבית
לרשות אדם הנקוב בצו, לשם מגורים או לשם שימוש אחר, כפי שנקבע בצו. צו כזה
נקרא "צו דיור" והאדם שלזכותו ניתן הצו נקרא "דייר".
(ב) בית שניתן עליו צו דיור, זכאי הדייר, והוא בלבד, להיכנס אליו, להחזיק
בו ולהשתמש בו למטרה הקבועה בצו.

(ג) רשות מוסמכת לא תתן צו דיור על בית, אם ביצעו יגרום לנישול האדם
המחזיק בחוק באותו בית, אלא אם יש לאותו אדם, או ניתן לו, דיור אלטרנטיבי.
8. חובות וזכויות של דייר בדירה (תיקון: תשי"ד)

ניתן צו דיור על בית שפקודת הגבלתשכר-דירה (דירות), 1940, חלה עליו (ובית
כזה נקרא להלן - "דירה"), והדירה מוחזקת בידי הדייר, הרי -

(א) מהיום שהדייר נכנס לדירה וכל עוד הוא מחזיק בה -

(1) חייב הדייר לשלם לבעל הדירה שכר השווה לשכר-הדירה היסודי, כמשמעותו
בפקודה האמורה;

(2) חייב הדייר ובעל הדירה לקיים את התנאים המפורטים בתוספת לחוק זה כאילו
התחייבו בהם על פי חוזה.

(ב) הוראות סעיף 8 לפקודה האמורה יחולו לגבי הדירה בשינויים ובתיאומים אלה:

(1) את המלה "דייר" רואים כמכוונת לדייר, כמשמעותו בפרק זה;

(2) את המלים "שכר הדירה לפי השער המוסכם באותם השינויים שחלו בו על פי
פקודה זו" רואים כמכוונות לשכר-הדירה היסודי;

(3) את המלים "שאר תנאי השכירות" רואים כמכוונות לתנאים המפורטים בתוספת
חוק זה;

(4) סעיף-קטן (3) לסעיף 8 האמור - לא יחול;

(5) סעיף-קטן (1) יש לקרוא כאילו נוספת לו פסקה זו:

"(ה) מחמת שבטלה העילה לצו דיור שסעיף 23 (ג) של חוק להסדר תפיסת מקרקעים
בשעת-חירום, תש"י-1949, אינו חל עליו, ובית המשפט או פקיד ההוצאה לפועל
סבורים כי מן הצדק והיושר לתת פסק-דין כזה או צוכזה, לאחר ששוכנעו כי יש
לדייר דיור חלוף או כי מובטח קיומו של הסדר לטובת הדייר שבית המשפט יקבענו,
אם בהמצאת מושכר חלוף ואם בדרך אחרת".

(ג) הדייר רשאי לפנות בבקשה לבית-דין לשכר-דירה על פי הפקודה האמורה,
כאילו היה שוכר הדירה.

9. חובות וזכויות של דייר בבית עסק (תיקון: תשי"ד)

ניתן צו דיור על בית שפקודת ההגבלות על שכר-דירה (בתי-עסק), 1941, חלה עליו
(ובית כזה נקרא להלן - "בית עסק"), ובית העסק מוחזק בידי הדייר, הרי -

(א) מהיום שהדייר נכנס לבית העסק וכל עוד הוא המחזיק בו -

(1) חייב הדייר לשלם לבעל בית-העסק שכר השווה לשכר-הדירה המכסימלי, כפי
שנקבע על פי סעיף 16(1) לפקודה האמורה;

(2) חייבים הדייר ובעל בית-העסק לקיים את התנאים המפורטים בתוספת לחוק זה,

חוק ל הסדר תפיסת מקרקעים בשעת-חרום
[תש"י 1949]

כאילו התחייבו בהם על פי חוזה.

(ב) הוראות סעיף 4 לפקודה האמורה יחולו לגבי בית-העסק, בשינויים ובתיאומים אלה:

- (1) את המלה "שוכר" רואים כמכוונת לדייר, כמשמעותו בפרק זה;
- (2) את המלים "ואפילו תם מועדו של חוזה השכירות של אותו שוכר" רואים כאילו לא היו;
- (3) את המלים "תנאי מתנאי חוזה הכירות לאותו בית-עסק" רואים כמכוונות לתנאי מן התנאים המפורטים בתוספת לחוק זה;
- (4) סעיף-קטן (3) לסעיף 4 האמור - לא יחול;
- (5) סעיף-קטן (1) יש לקרוא כאילו נוספת לו פסקה זו:
"ז) אם בטלה העילה לצו הדיור שסעיף 23 (ג) של חוק להסדר מקרקעים בשעת-חירום, תש"י-1949, אינו חל עליו, ובית המשפט או פקיד ההוצאה לפועל סבורים כי מן הצדק והיושר לתת פסק-דין כזה או צו כזה, לאחר ששוכנעו כי יש לדייר מקום חלוף או כי מובטח קיומו של הסדר לטובת הדייר שבית המשפט יקבענו, אם בהמצאת מושכר חלוף ואם בדרך אחרת".

(ג) הדייר רשאי לפנות על פי הפקודה האמורה לממונה על שכר-דירה, שכר דירה, כאילו היה שוכר בית-העסק.

10. חובות דייר בבית שאינו דירה או בית עסק

ניתן צו דיור על בית שאינו דירה או בית-עסק, והבית מוחזק בידי הדייר, הרי מהיום שהדייר נכנס לבית וכל עוד הצו עומד בתקפו -

(א) חייב הדייר לשלם לבעל הבית שכר ראוי בשיעור שהרשות המוסמכת תקבע בצו חתום בידה.

(ב) חייבים הדייר ובעל הבית לקיים את התנאים המפורטים בתוספת לחוק זה, כאילו התחייבו בהם על פי חוזה.

11. יטול חוזים מסויימים

ניתן צו דיור על בית, ונכנס הדייר לבית, הרי כל חוזה שנעשה לפני כניסת הדייר להשכרת הבית לאדם שאינו מחזיק בו, יראו אותו כחוזה בטל, והוא לא יוכל לשמש יסוד לתביעת פיצויים או לתביעה אחרת; אלא שאותו אדם יהיה זכאי לתבוע, כדרך שתובעים חוב אזרחי רגיל, החזרתה של כל תמורה ששילם לבעל הבית או למחזיק בבית או לזכותם.

12. קביעת-שכר-הדירה החוקי (תיקון: תשי"ד)

(א) בסעיף זה -

"בעל הבית" פירושו - מי שזכאי לקבל את שכר הבית;

"השכר החוקי" פירושו - השכר שדייר חייב בו על פי סעיף 8(א) (1) או על פי סעיף 9(א) (1), הכל לפי הענין.

(ב) ניתן צו דיור על דירה או בית-עסק, והדייר נכנס לדירה או לבית-העסק, יהיה בעל הבית רשאי לשלוח לדייר בכל עת הודעה בכתב, הנקראת להלן "הודעת שכר", בה מודיע בעל הבית לדייר על שיעור השכר החוקי.

(ג) קיבל דייר של דירה או של בית-עסק הודעת-שכר כאמור, רשאי הוא תוך שלושים יום מיום שקיבל אותה להגיש לבית-דין לשכירות כמשמעותו בחוק הגנת הדייר, תשי"ד-1954, בקשה לקביעת שיעור השכר החוקי, ושיעור זה ייקבע בהתאם להוראות החוק האמור.

(ד) לא הגיש הדייר בקשה, כאמור בסעיף-קטן (ג), יראו את שיעור השכר הנזכר בהודעת השכר כשיעור השכר החוקי.

(ה) על אף האמור בחוק זה או בכל חוק אחר, אי-תשלום השכר החוקי לא ישמש עילה

חוק ל הסדר תפיסת מקרקעים בשעת-חרום
[תש"י 1949]

- לפינוי הדירה או בית-העסק, אלא אם קיבל הדייר הודעת-שכר, ולאחר שקיבל -
- (1) לא הגיש, תוך שלושים יום מיום שקיבלה, בקשה על פי-
סעיף-קטן (ג), ואף לא שילם את השכר החוקי; או
- (2) הגיש בקשה על פי סעיף-קטן (ג), ושיעור השכר החוקי נקבע בהתאם לאותו סעיף-קטן, והוא לא שילם את השכר החוקי תוך שלושים יום מהיום שנודע לו דבר קביעתו הסופית.
- (ו) שום דבר האמור בסעיף זה לא יפגע בזכותו של בעל הבית לקבל כל תוספת-שכר שהחוק יתיר בזמן מן הזמנים לאחר שנקבע לפי סעיף זה שיעור השכר החוקי, ולא יגרע מחובתו של הדייר לשלם כל תוספת כזאת.
13. בתים פטורים
- (א) פרק זה לא יחול על בתים שבנייתם נסתיימה אחרי ה' באייר תש"ח (14 במאי 1948).
- (ב) הממשלה רשאית, בצו שיפורסם ברשומות, לקבוע סוגים אחרים של בתים, נוסף לאלה הנזכרים בסעיף-קטן (א), שפרק זה לא יחול עליהם.

פרק רביעי: זכות הסתלקות

14. הודעת הסתלקות
- מקרקעים שנתפסו על פי צו תפיסת מקרקעים, או בית שנתפס על פי צו דיור, והמחזיק בהם בעת מתן הצו אינו בעלם, רשאי המחזיק, אחרי תום שלושים יום מהיום שבו נמסר לו הצו ולפני תום שלושה חדשים מאותו יום, להסתלק מזכויותיו במקרקעים או בבית, הכל לפי הענין, על ידי הודעה בכתב לרשות המוסמכת ולבעל המקרקעים או הבית. את יום מסירת ההודעה לרשות המוסמכת ולבעל המקרקעים או הבית רואים כיום ההסתלקות, ואם נמסרה ההודעה לרשות המוסמכת ולבעל המקרקעים

או הבית בימים שונים, רואים כיום ההסתלקות את היום המאוחר יותר.

15. חובות וזכויות מחזיק שהסתלק

חוק ל הסדר תפיסת מקרקעים בשעת-חרום
[תש"י 1949]

הצו, אם לא נתן בית-משפט מוסמך הוראה אחרת.

(ג) נתפס בית על פי צו דיור, הרי -

(1) אם המחזיק הסתלק מזכויותיו, כאמור בסעיף 14, זכאי הוא לקבל את השכר שהדייר חייב לו לפי חוק זה עד יום ההסתלקות, ובעל הבית זכי לקבל את השכר שהדייר חייב בו לפי חוק זה בעד כל תקופה שלאחר יום ההסתלקות, ועם פינוי הבית על ידי הדייר - זכות החזקה בבית היא לבעל;

(2) אם המחזיק לא הסתלק מזכויותיו, כאמור, זכאי הוא לקבל את השכר שהדייר חייב בו כאמור, ועם פינוי הבית על ידי הדייר - זכות החזקה בבית תחזור אליו לפי אותם התנאים שבהם החזיק בעת מתן הצו, אם לא נתן בית-משפט מוסמך הוראה אחרת.

(ד) סעיף-קטן (ג) יחול לגבי בית שאינו דירה או בית-עסק כאילו במקום "ועם פינוי הבית על ידי הדייר" נאמר "ועם תום תקפו של צו הדיור".

(ה) היה המחזיק שוכר-משנה, יחולו הוראות סעיף זה כאילו השוכר הראשי הוא בעל המקרקעים או הבית; ואולם אם הסתלק שוכר-המשנה מזכויותיו, כאמור, רשאי השוכר הראשי, תוך שלושה חדשים מהיום שבו נמסרה לו הודעת ההסתלקות של שוכר-המשנה, להסתלק אף הוא מזכויותיו במקרקעים או בבית על ידי הודעה בכתב לרשות מוסמכת ולבעל, ואז יחולו הוראות סעיף זה כאילו היה השוכר הראשי מחזיק במקרקעים או בבית בעת מתן הצו.

פרק חמישי: ערעורים

16. ועדת ערעור (תיקון: תשכד)

(א) מינתה הממשלה רשות מוסמכת, ימנה שר המשפטים ועדת-ערעור או ועדות-ערעור לצורך חוק זה.

(ב) מינוי של ועדת-ערעור יכול להיות לכל הארץ, או מסוייג לפי שטח השיפוט.

(ג) כל ועדת-ערעור היא של שלושה, כיושב ראש הועדה ימונה שופט בית-משפט מחוזי או שופט בית משפט שלום.

(ד) הודעה על כל מינוי לפי סעיף זה ועל הכתובת של כל ועדת-ערעור תפורסם ברשומות.

17. ערעור

(א) הרואה עצמו נפגע על ידי צו של רשות מוסמכת, רשאי לערער עליו לפני ועדת-ערעור תוך ארבעה עשר יום מהיום שבו נמסר לו הצו, או, אם לא נמסר לו הצו, תוך ארבעה-עשר יום מהיום בו הגיע הצו לידיעתו.

(ב) יושב ראש ועדת-ערעור רשאי להאריך את התקופה להגשת ערעור, באם הוא

משוכנע שיש לכך סיבה מספקת.

(ג) הערעור מוגש לוועדת הערעור בכתב בשני העתקים; העתק אחד יומצא על ידי הועדה לרשות המוסמכת שנתנה את הצו.

(ד) הגשת ערעור על צו תפיסת מקרקעים או צו דיור אינה מעכבת את ביצוע הצו, אלא אם יצווה על כך יושב ראש ועדת הערעור.

(ה) ועדת-ערעור הדנה בערעור על צו שניתן לפי חוק זה רשאית לאשר את הצו, עם או בל שינויים, או לבטלו. ועדה המאשרת צו, עם או בלי שינויים, רשאית לאשרו בתנאים כטוב בעיניה; ובלבד שהיא לא תקבע דבר שקביעתו מסורה לבית-דין הפועל לפי פקודת הפיצויים (הגנה), 1940, או לבית-דין לשכר-דירה לפי פקודת הגבלת שכר-דירה (דירות), 1940, או לממונה על שכר-דירה הפועל לפי פקודת ההגבלות על

חוק ל הסדר תפיסת מקרקעים בשעת-חרום
[תש"י 1949]

שכר-דירה (בתי-עסק), 1941.

18. תנאי מוקדם לאישור צווים

(א) ועדת-ערעור לא תאשר צו תפיסת מקרקעים או צו דיור, עם או בלי שינויים, אלא אם היא משוכנעת שהצו דרוש לכל תכלית מן התכליות הנזכרות בסעיף 3(ב).
(ב) העובדה שהרשות המסומכת שנתנה את הצו היתה משוכנעת שמתן הצו דרוש לכל תכלית מן התכליות הנזכרות בסעיף 3(ב), אין בה, כשלעצמה, כדי לשכנע את ועדת הערעור שהצו דרוש כאמור.

19. ועדת ערעור - סדרי דיון

(א) לוועדת-ערעור יהיו הסמכויות הבאות:

- (1) להשיג את כל העדויות שהועדה תמצא צורך בהן או תמצאן ראיות, בין בכתב ובין בעל-פה, ולחקור כעד כל אדם שהועדה תמצא שנחוץ או ראוי לחקרו;
 - (2) לדרוש מכל עד שיעיד בשבועה או ימסור הודעה בהן-צדק;-----
ושבועה זו או הן-צדק זה יהיו אותהשבועה ואותו הן-צדק שאפשר היה לדרוש מאתו אילו העיד בפני בית-משפט;
 - (3) להזמין כל אדם לבוא לכל ישיבה של הועדה כדי להעיד או כדי להגיש כל מסמך שברשותו ולחקרו כעד או לדרוש מאתו להגיש כל מסמך שברשותו;
 - (4) ליתן צו הכופה אדם, שלא בא לפני הועדה לאחר שנדרש לכך, ולא הצטדק כדי הנחת דעתה של הועדה, להופיע בפני הועדה, ולצוות עליו לשלם את כל ההוצאות שנגרמו מחמת שכפוהו להופיע או מחמת סירובו לציית להזמנה, וכן לקנוס אותו אדם בסכום שלא יעלה על עשר לירות;
 - (5) לקנוס בסכום שלא יעלה על עשר לירות כל אדם שנדרש על ידי הועדה להעיד בשבועה או בהן-צדק או להגיש מסמך, וסירב, ולא הצטדק על סירובו באופן המניח את דעתה של הועדה; אך, אם התנגד עד להשיב על איזו שאלה מחמת שהדבר עלול להטיל עליו אשמה, לא יידרש מאתו להשיב על השאלה ולא יהא צפוי לשום קנס על סירוב להשיב;
 - (6) לקבל כל עדות, בכתב או בעל-פה, אפילו לא היתה ראויה להתקבל במשפטים אזרחיים או פליליים;
 - (7) להרשות או לא להרשות לקהל להיכנס לישיבות הועדה;
 - (8) לפסוק לכל אדם שיהא נוכח בכל ישיבה מישיבות הועדה סכום-כסף או סכומי-כסף שלפי דעת הועדה הוציאם בעקב הופעתו בישיבה.
- (ב) ועדת ערעור קובעת בעצמה את סדרי דיונה, במידה שלא נקבעו בחוק זה ובתקנות שהותקנו על פיו.

פרק ששי: הוראות שונות

20. הודעה על זכות ערעור

כל צו של רשות מוסמכת על פי חוק זה יפרט את הוראות סעיף 17 לגבי זכות הערעור על הצו, תקופתו ואופן הגשתו, ואת כתובת ועדת-הערעור.

21. מסירת צווים

- (א) צו לפי חוק זה יימסר לידיה של כל אדם שהצו נוגע בזכויותיו.
(ב) באין אפשרות מעשית למסירה ביד, יראו כאילו נמסר הצו, אם -
(1) פורסם ברשומות או בעתון יומי; וכן
(2) נשלח בדואר רשום לאדם שלו נועד, לפי כתובת מקום מגוריו הרגיל או מקום-מגוריו האחרון או מקום-עסקיו הרגיל או מקום-עסקיו האחרון, או הוצג

חוק ל הסדר תפיסת מקרקעים בשעת-חרום
[תש"י 1949]

במקום בולט על פני המקרקעים שהצו נוגע להם או בקרבתם, או על פני הבית שהצו נוגע לו או בתוכו.

(ג) צו שפורסם ברשומות או בעתון יומי, וכן נשלח בדואר רשום, כאמור בסעיף-קטן (ב), רואים אותו כאילו נמסר לכל אדם שהצו נוגע בזכויותיו במועד המאוחר משני מועדים אלה:

(1) כתום שלושה ימים מיום הפרסום; או

(2) כתום שלושה ימים מהיום שבו נמסר לדואר למשלוח.

(ד) צו שפורסם ברשומות או בעתון יומי, וכן הוצג במקום בולט, כאמור בסעיף-קטן (ב), רואים אותו כאילו נמסר לכל אדם שהצו נוגע בזכויותיו במועד המאוחר משני מועדים אלה:

(1) כתום שלושה ימים מיום הפרסום; או

(2) כתום עשרים וארבע שעות משעה שהוצג כאמור.

(ה) למרות האמור בסעיף זה, מקום שלפי סעיפים (ב), (ג) ו-(ד), רואים צו כאילו נמסר לאדם פלוני במועד מסוים, ואותו אדם הוכיח שהצו לא הגיע לידיעתו אלא במועד מאוחר יותר, יראו כיום מסירת הצו, לצורך חישוב התקופות הנזכרות בסעיפים 14 ו-17(א), את היום שבו הגיע הצו לידיעתו.

22. ביצוע צווים

(א) אין לבצע צו תפיסת מקרקעים או צו דיור, לפני שהצו נמסר, בהתאם לסעיף

21, לבעל המקרקעים או הבית ולמחזיק בהם, מלבד אם הרשות המוסמכת, מטעמים דחופים, הורתה במפורש בצו שאי-מסירתו לא תעכב את ביצועו.

(ב) רשות מוסמכת רשאית להשתמש בכוח במידה הדרושה לבצע צו שניתן על ידי רשות מוסמכת או החלטה שניתנה על ידי ועדת-ערעור על פי חוק זה.

23. ביטול צווים

(א) רשות מוסמכת רשאית בכל עת לבטל צו שניתן על פי חוק זה; אולם אין רשות מוסמכת רשאית לבטל צו דיור על דירה או על בית-עסק אחרי שהדייר נכנס לדירה או לבית-העסק לפי אותו הצו.

(ב) ניתן צו לתפיסת מקרקעים והצו בוטל על ידי רשות מוסמכת או על ידי ועדת ערעור לאחר שהמקרקעים נתפסו בתוקף הצו - חייב מי שתפס את המקרקעים, כאמור, לפנותם מיד; ורשות מוסמכת רשאית להשתמש בכוח במידה הדרושה לפינוי המקרקעים כאמור, ואין צורך בצו-פינוי של בית-משפט.

(ג) ניתן צו-דיור על דירה או בית-עסק, ובוטל הצו על ידי ועדת-ערעור, או ניתן צו דיור על בית שאינו דירה או בית-עסק ובוטל הצו על ידי רשות מוסמכת או על ידי ועדת ערעור, לאחר שהדייר נכנס לבית - חייב הדייר לפנות את הדירה, את בית-העסק או את הבית מיד; ורשות מוסמכת רשאית להשתמש בכוח במידה הדרושה לפינוי הדירה, בית-העסק או הבית כאמור, ואין צורך בצו-פינוי של בית-משפט.

24. ראיות

(א) מסמך שנראה מתוכו כי הוא צו חתום על ידי רשות מוסמכת, רואים אותו כצו של רשות מוסמכת, כל עוד לא הוכח היפוכו של דבר.

(ב) מסמך שראה מתוכו כי הוא העתק מהחלטה של ועדת-ערעור, מאושר כהעתק נכון על ידי יושב ראש הועדה, רואים אותו כהחלטה של ועדת-ערעור, כל עוד לא הוכח היפוכו של דבר.

25. מסירת ידיעות לרשות מוסמכת

כל אדם הנוגע בדבר חייב, ככל שיידרש על ידי רשות מוסמכת, למסור לה ולשליחיה ידיעות נכונות ולהמציא לה ולשליחיה מסמכים, שלדעת הרשות המוסמכת עשויים הם להקל עליה את השימוש בסמכויות הנתונות לה על פי חוק זה או את הביצוע של צווים שניתנו על פי חוק זה; אך לא יידרש אדם למסור ידיעות או להמציא מסמכים העלולים להטיל עליו אשמה פלילית, וכן לא יידרש אדם למסור ידיעות או להמציא מסמכים שמסירתם או המצאתם אסורה עליו לפי כל חוק אחר.

26. עונשים

חוק ל הסדר תפיסת מקרקעים בשעת-חרום
[תש"י 1949]

העובר על סעיף 25, דינו - קנס עד מאה לירות; אך לא יובא אדם לדין יותר מפעם אחת על אי-מסירת ידיעות, או על מסירת ידיעות בלתי-נכונות, או על אי-המצאת מסמכים בנוגע לאותם המקרקעים.
27. ביטול

התקנות המנויות להלן - בטלות:
(א) תקנות 48, 72 א ו-72ב לתקנות ההגנה, 1939;

(ב) תקנות ההגנה (ועדות לשיכון ולשיכון-עסק) 1943;
(ג) תקנות 114 עד 118 לתקנות ההגנה (שעת-חירום), 1945;
(ד) תקנות-שעת-חירום (תפיסת נכסים), תש"ט-1948.
28. תיקון תקנות שעת חירום (בתי-חולים) תש"ט-1949
תקנות-שעת-חירום (בתי חולים), תש"ט-1949, יתוקנו כך:
(א) בתקנה 1, במקום הגדרת המונח "מקרקעים", תבוא הגדרה זו:
"מקרקעים" פירושה כחוק להסדר תפיסת מקרקעים בשעת-חירום, תש"י-1949.
(ב) בתקנה 8, בתקנת-משנה (ב), במקום פיסקה (1), תבוא פיסקה זו:
"(1) דין המקרקעים יהיה לכל דבר כאילו נתפסו על פי צו תפיסת מקרקעים שניתן על ידי רשות מוסמכת ושאושר על ידי ועדת-ערעור על פי חוק להסדר תפיסת מקרקעים בשעת-חירום, תש"י-1949, וכאילו שר הבריאות או המורשה היה הרשות המוסמכת שנתנה את הצו".

29. הוראות-מעבר - מטלטלים

(א) מטלטלים שעבר היכנס חוק זה לתקפו היו תפוסים על פי תקנה 115 לתקנות-הגנה (שעת-חירום), 1945, וכן מטלטלים שלפי תקנה 4 לתקנות-שעת-חירום (תפיסת נכסים),

תש"ט-1948, ראו אותם, ערב היכנס חוק זה לתקפו, כמטלטלים שנתפסו כחוק, רשאית רשות מוסמכת, והיא בלבד, להחזיק ולהשתמש בהם, בין בעצמה ובין על ידי אחרים, ולתת הוראות בדבר הזקה והשימוש בהם, כאילו היו בבעלותה נקיים מכל שיעבוד.
(ב) מטלטלים שרשות מוסמכת מחזיקה בהם בתוקף סעיף-קטן (א), רשאית היא לרכשם בצו חתום בידיה (וצו כזה נקרא "צו רכישת מטלטלים"), וכתום ארבעה-עשר יום מיום מסירת הצו לבעל המטלטלים או - אם תוך מועד זה הגיש בעל המטלטלים ערעור על הצו - עם אישור הצו על ידי ועדת הערעור או כשבעל המטלטלים מסר הודעה בכתב לועדת הערעור שהוא חוזר בו מערעורו - יהיו המטלטלים לקנין המדינה, נקיים מכל שיעבוד.

(ג) פקודת הפיצויים (הגנה), 1940, והתקנות שהותקנו על פיה, יחולו על תפיסת מטלטלים או רכישתם לפי סעיף זה, כאילו נתפסו או נרכשו אגב שימוש בסמכויות לשעת חירום, כמשמעותן בפקודה האמורה; ואולם סעיף 8 (6) לפקודה האמורה לא יחול, ומידת הפיצויים תיקבע תמיד על פי סעיף 6 לפקודה האמורה, בין שהמטלטלים הם כלי-שיט, כלי-רכב או כלי-טיס, ובין שהם מטלטלים אחרים.

(ד) תעודה חתומה בידי רשות מוסמכת המאשרת שעבר היכנס חוק זה לתקפו ראו מטלטלים מסויימים לפי תקנה 4 לתקנות-שעת-חירום (תפיסת נכסים), תש"ט-1948, כמטלטלים שנתפסו כחוק, תשמש ראייה חותכ וראיה יחידה לכך; ותעודה שנראה מתוכה כי היא חתומה על ידי רשות מוסמכת, רואים אותה כתעודה כזאת, כל עוד לא הוכח היפוכו של דבר.

30. הוראות מעבר - מקרקעים

(א) (1) מקרקעים שעבר היכנס חוק זה לתקפו היו תפוסים על פי תקנה 48 לתקנות ההגנה, 1939, או על פי תקנה 114 לתקנות ההגנה (שעת חירום), 1945, וכן מקרקעים שלפי תקנה 4 לתקנות-שעת-חירום (תפיסת נכסים), תש"ט-1948, ראו אותם,

חוק ל הסדר תפיסת מקרקעים בשעת-חרום
[תש"י 1949]

ערב היכנס חוק זה לתקפו, כמקרקעים שנתפסו כחוק, ואין הם בית התפוס בידי אדם לשם מגורים או לשם מסחר, עסק או משלח-יד - יראו אותם, מיום היכנס חוק זה לתקפו, כאילו נתפסו ביום היכנס חוק זה לתקפו על פי צו תפיסת מקרקעים שניתן על ידי רשות מוסמכת ושאושר על ידי ועדת-ערעור על פי חוק זה באותו יום.

(2) היו המקרקעים בית, וערב היכנס חוק זה לתקפו היה הבית תפוס בידי אדם לשם מגורים או לשם מסחר, עסק או משלח-יד - יראו את הבית, מיום היכנס חוק זה לתקפו, כאילו אותו אדם נכנס לאותו בית ביום היכנס חוק זה לתקפו על פי צו דיור שניתן על ידי רשות מוסמכת ושאושר על ידי ועדת-ערעור על פי חוק זה באותו יום; ואז אדם יראו כדייר, כמשמעותו בפרק השלישי.

(ב) בית שערב היכנס חוק זה לתקפו היה תפוס בידי אדם ששוכן בו לפי הודעת שיכון על פי תקנה 72 לתקנות ההגנה, 1939, או לפי הודעת שיכון-עסק על פי תקנה 72 לתקנות ההגנה, 1939 - יראו אותו, מיום היכנס חוק זה לתקפו, כאילו אותו אדם נכנס לאותו בית ביום היכנס חוק זה לתקפו על פי צו דיור שניתן על ידי רשות מוסמכת; ואותו אדם יראו כדייר, כמשמעותו בפרק השלישי.

(ג) תעודה חתומה בידי רשות מוסמכת המאשרת שערב היכנס חוק זה לתקפו ראו מקרקעים מסויימים לפי תקנה 4 לתקנות-שעת-חירום (תפיסת נכסים), תש"ט-1948,

כמקרקעים שנתפסו כחוק, תשמש ראייה חותכת וראיה יחידה לכך; ותעודה שנראה מתוכה כי היא חתומה על ידי רשות מוסמכת, רואים כתעודה כזאת, כל עוד לא הוכח היפוכו של דבר.

31. ביצוע ותקנות

(א) ראש הממשלה ממונה על ביצוע חוק זה.

(ב) שר המשפטים רשאי להתקין תקנות הקובעות את סדרי הדיון בפני ועדות-ערעור.

(ג) ראש הממשלה רשאי להתקין תקנות בכל ענין אחר הנוגע לביצוע חוק זה.

32. תחילת תוקף

תקפו של חוק זה הוא מיום ט' בכסלו תש"י (30 בנובמבר 1949).

תוספת

(סעיפים 8, 9, ו-10)

1. הדייר ישלם את השכר שהוא חייב בו כתשלומים חדשיים ביום האחד לכל חודש בעד אותו חודש.

2. אסור לדייר, אם לא הורשה לכך על ידי בעל הבית -

(א) להשתמש בבית שלא למטרה הקבועה בצו הדיור;

(ב) לשנות שום מכנה בבית.

3. אסור לדייר להשכיר לאחר את הבית או חלק ממנו, או למסור לאחר את החזקה בבית או בחלק ממנו, אם לא הורשה לכך על ידי בעל הבית.

4. הדייר חייב -

(א) להחזיק את הבית ואת כל המחובר אליו במצב טוב ומתוקן, ולשמור על הנקיון;

(ב) לתקן כל נזק שנגרם לבית, או לכל המחובר אליו, בזמן שהחזיק בו, חוץ מנזק שנגרם מחמת שימוש רגיל או מחמת סיבות שאין לדייר שליטה עליהן.

5. בעל הבית חייב לספק לדייר את כל השירותים שסיפוקם על בעל-בית לפי החוק

או לפי המנהג או לפי הנהוג באותו בית; ולצורך סעיף זה "בעל הבית" כולל גם

את מי שזכאי לקבל את שכר הבית.

חוק ל הסדר תפיסת מקרקעים בשעת-חרום
[תש"י 1949]

-
6. הדייר ישא בכל המסים ותשלומי-החובה המוטלים לפי החוק או לפי המנהג על המחזיק בבית.
7. בתוספת זו, פרט לעיף 5, "בעל הבית" פירושו - מי שזכאי לקבל את שכר הבית.
-

1^ ס"ח תש"י, 1; תשי"ב, 293; תשי"ד, 50, 101; תשכ"ד, 140.
לפי סעיף 59 לחוק הגנת הדייר, תשי"ד-1954 (ס"ח תשי"ד, 101) במקום "שכר דירה יסודי" יבוא "דמי שכירות בהתאם לחוק הגנת הדייר, תשי"ד-1954".
לפי סעיף 59 לחוק הגנת הדייר, תשי"ד-1954 (ס"ח תשי"ד, 101) במקום "בית דין לשכר דירה" יבוא "בית דין לשכירות כמשמעותו בחוק הגנת הדייר, תשי"ד - 1954".
לפי סעיף 59 לחוק הגנת הדייר, תשי"ד-1954 (ס"ח תשי"ד, 101) במקום "ממונה על שכר דירה" יבוא "בית דין לשכירות כמשמעותו בחוק הגנת הדייר, תשי"ד-1954".

תקנות להסדר תפיסת מקרקעים בשעת חירום (סדרי-ערעור), התש"י-1949 <1>

בתוקף סמכותי לפי סעיף 31(ב) לחוק להסדר תפיסת מקרקעים
בשעת-חירום, התש"י-1949, אני מתקין תקנות אלה:

פירושים

1. (א) בתקנות אלה -

"החוק היסודי" פירושו - החוק להסדר תפיסת מקרקעים בשעת-חירום,
התש"י-1949;

"צו" פירושו - צו שניתן על ידי רשות מוסמכת לפי החוק היסודי;
"ועדה" פירושו - ועדת-ערעור שנתמנתה על ידי שר המשפטים לפי סעיף 16 לחוק
היסודי.

(ב) כל ביטוי אחר שבתקנות אלה פירושו כמשמעותו בחוק היסודי.

הגשת ערעור

2. (א) המערער על צו ימסור לועדה, או ישלח אליה בדואר רשום לפי
כתבתה שפורסמה ברשומות, שני העתקים של כתב הערעור.

(ב) היתה כתבתה של הועדה בית-משפט, יימסר כתב הערעור במשרד
הרישום של אותו בית-משפט.

פרטי הערעור

3. (א) בכתב הערעור יפורטו:

(1) שמו המלא של המערער, התעסקותו וכתבתו;

(2) כתובת למסירת מסמכים המיועדים למערער;

(3) תיאור הרכוש שעליו ניתן הצו;

(4) התאריך שבו נמסר הצו למערער או הגיע לידיעתו;

(5) נימוקי הערעור, לרבות נימוקים משפטיים, כל נימוק
בפיסקה נפרדת.

(ב) לכתב הערעור יצורפו:

(1) הצהרה בשבועה, או הצהרות בשבועה, בשני העתקים, לאימות העובדות שעליהן מסתמך המערער;

(2) שני העתקים מהצו שעליו הוא מערער.

(ג) הרשות המוסמכת שנתנה את הצו תצוין בכתב הערעור כמשיכה.

(ד) כתב הערעור ייחתם ביד המערער או ביד בא-כוחו.

(ה) נמסר כתב הערעור במשרד-רישום של בית-משפט כאמור בתקנה 2(ב) ונתקבל על ידי הפקיד המוסמך לכך, לא תיזקק הועדה לכל טענה של פגם בצורת כתב הערעור.

תשובת הרשות המוסמכת

4. (א) הוגש ערעור לוועדה, ישלח יושב ראש הועדה העתק מהערעור ומהצהרה בשבועה, או מן ההצהרות בשבועה, לרשות המוסמכת שנתנה את הצו.

(ב) הרשות המוסמכת תגיש לוועדה בשני העתקים, לא יאוחר משבעה ימים מהיום שנמסר לה העתק הערעור כאמור, תשובה מנומקת בצירוף הצהרה בשבועה, או הצהרות בשבועה, לאימות העובדות שעליהן היא מסתמכת.

(ג) התשובה תיחתם ביד הרשות המוסמכת או ביד בא-כוחה.

קביעת מועד השמיעה ומשלוח הזמנות

5. (א) הוגשה תשובת הרשות המוסמכת לוועדה, יקבע יושב-ראש הועדה מועד לשמיעת הערעור וישלח הזמנות למערער ולרשות המוסמכת.

(ב) להזמנה הנשלחת למערער יצורף העתק מתשובת הרשות המוסמכת ומהצהרה בשבועה, או מן ההצהרות בשבועה, המצורפות אליה.

התייצבות לחקירה שכנגד

6. (א) (1) המערער יביא לפני הועדה בזמן הקבוע לפתיחת שמיעת הערעור כל אדם שמסר הצהרה בשבועה לאימות העובדות שעליהן הוא מסתמך בערעור.

(2) הרשות המוסמכת תביא לפני הועדה בזמן הקבוע לפתיחת שמיעת הערעור כל אדם שמסר הצהרה בשבועה לאימות העובדות שעליהן היא מסתמכת.

(ב) רצה אחד הצדדים לחקור חקירה שכנגד אדם שמסר הצהרה בשבועה לאימות העובדות שעליהן מסתמך הצד השני, יודיע על כך בעל-פה עם פתיחת שמיעת הערעור.

(ג) הודיע אחד הצדדים עם פתיחת שמיעת הערעור שהוא רוצה לחקור חקירה שכנגד אדם שמסר הצהרה בשבועה לאימות העובדות שעליהן מסתמך הצד השני, לא תשמש ההצהרה עדות אלא אם היה אותו אדם נוכח בשמיעת הערעור.

כשהוא מוכן לחקירה שכנגד, מלבד אם היתה הועדה משוכנעת שקבלת ההצהרה כעדות דרושה למיצוי הצדק.

שמיעת הערעור

7. (א) (1) הועדה תשמע תחילה את טענות הרשות המוסמכת, ולאחר מכן - את טענות המערער.

(2) הועדה רשאית, ככל שהדבר יראה לה, להתיר לרשות המוסמכת להשיב לטענות המערער.

(ב) הועדה רשאית, על פי בקשה מנומקת מאת המערער או מאת הרשות המוסמכת, להזמין כל אדם לבוא לפנייה על מנת להעיד או להגיש מסמך.

(ג) לא התייצב אחד הצדדים לפני הועדה במועד הקבוע לשמיעת הערעור, רשאית הועדה לדון בערעור ולהחליט שלא בפניו.

(ד) הועדה רשאית לדחות את שמיעת הערעור למועד אחר, ומשהתחילה בשמיעתו - לדחות את המשך הדיון בו, אם הדחייה דרושה, לדעתה, לשם מיצוי הצדק.

(ה) בשמיעת הערעור לא תיזקק הועדה לכל נימוק שלא הוזכר בערעור או בתשובת הרשות המוסמכת, אלא אם היא משוכנעת שההשמטה נגרמה שלא באשמת הצד המבקש להיעזר באותו נימוק, או ששמיעת הנימוק הנוסף דרושה לשם מיצוי הצדק.

מיווג ערעורים

8. הועדה רשאית למזג ערעורים התלויים ועומדים לפנייה, לדון בהם במשותף ולתת החלטה אחת בכולם -

(א) אם הערעורים הוגשו על צו אחד או נוגעים לרכוש אחד, או

(ב) אם כרוכות בהם אותן בעיות-חוק או אותן בעיות-עובדה, או שכרוכות בהן בעיות-חוק או בעיות-עובדה דומות.

צירוף צדדים

9. הועדה רשאית, בכל שלב של מהלך הדיון, לצרף כמערער או כמשיב בערעור שלפניה כל אדם הנראה לה מעוניין בו, וזאת לפי בקשתו של המערער או של הרשות המוסמכת או האדם המעוניין.

החלטות הועדה

10. (א) החלטות הועדה יתקבלו ברוב דעות.

(ב) החלטת הועדה תיערך בכתב ותיחתם בידי היושב ראש ושני החברים.

(ג) העתק ההחלטה, מאושר בידי יושב ראש הועדה, יישלח בדואר רשום למערער ולרשות המוסמכת סמוך ככל האפשר למתן ההחלטה.

הוראות מעבר

11. ערעור שהיה תלוי ועומד לפני ועדה ערב היכנס תקנות אלה לתקפן, תדון בו הועדה ותחליט כאילו לא נכנסו תקנות אלה לתקפן.

השם

12. לתקנות אלה ייקרא "תקנות להסדר תפיסת מקרקעים בשעת-חירום (סדרי-ערעור), התש"י-1950".

כ"ד בניסן התש"י (11 באפריל 1950)

פנחס רוזן
שר המשפטים

פקודת ה דרכים ומסילות הברזל (הגנה ופיתוח)
[1943]

פקודת הדרכים ומסילות הברזל (הגנה ופיתוח), 1943 ^1

1. השם הקצר (תיקון: תשי"א)

פקודה זו תיקרא פקודת הדרכים ומסילות הברזל (הגנה ופיתוח), 1943.

2. פירוש (תיקון: תשי"א, תשכ"ו)

בפקודה זו יהיו למונחים הבאים הפירושים דלקמן, אם לא יחייב ענין הכתוב פירוש אחר:

"רשות" פירושה כל אדם המורשה ע"י שר העבודה או שר התחבורה עפ"י סעיף 4 של פקודה זו;

"בית משפט" פירושו בית המשפט לקרקעות, שבתחומי שיפוטו נמצאת כל קרקע כמוגדר בפקודה הזאת;

← "קרקע" פירושה כל קרקע שנרכשה לצורך דרך עפ"י הוראות פקודה זו;

"בעל", ביחס לכל קרקע, פירושו הבעל הרשום של אותה קרקע, אם יש לקרקע בעל רשום, וכשאין בעל רשום, פירושו האדם הזכאי לקבל את דמי החכירה והרווחים מאותה קרקע, לרבות בעל זכות או בעל טובת-הנאה בקרקע;

"עבודת שיפור של קבע" פירושה הקמתם או בנייתם מחדש של כל בנין או של כל תוספת-מבנה לבנין, כל מפעל השקאה, הספקת מים, ביוב, ניקוז, או הקמת גדר

אבנים או גדר קבועה אחרת והיא כוללת הקמת כל מצבת-קבר ונטיעת עצים;

"דרך" פירושו כל דרך או מסילת ברזל ו תוואי של דרך או של מסילת ברזל או צומת דרכים, שפקודה זו הוטלה עליה בצו שניתן לפי סעיף 3.

3. הטלת הפקודה (תיקון: תשי"א)

מותר לו לשר העבודה או לשר התחבורה, אם נוכח שהדבר דרוש להגנת הארץ או לפיתוחה, להורות בצו כי פקודה זו תחול על כל דרך. צו זה לא יפורסם ברשומות אלא אם כן סבור שר התחבורה או שר העבודה כי פרסום זה לא יזיק להגנת הארץ.

3א. רישום הערה בספרי האחוזה (תיקון: תשי"א)

ניתן צו על פי סעיף 3, ירשום מנהל רישום הקרקעות הערה על כך בספרי האחוזה לגבי הדרך שהצו חל עליה.

4. סמכות לקנות חזקה בקרקע ולבצע עבודה עליה (תיקון: תשי"א, תשכ"ג, תשכ"ו)

(1) אם ניתן צו עפ"י סעיף 3 מן הפקודה הזאת, יכולה הרשות, דהיינו אדם

המורשה בכתב ע"י שר העבודה או שר התחבורה לעשות כן, לקנות מיד חזקה בקרקע הדרושה לסלילת הדרך המפורטת באותו צו או לשיפורה, ולבצע עליה את כל אותן העבודות שיהא צורך בהן כדי להוציא לפועל אותה סלילה או להשלים את השיפור.

(2) "קרקע הדרושה לסלילת דרך או לשיפורה", לענין סעיף זה - שטח קרקע הדרוש

כדי ליתן לאותה דרך רוחב עד 50 מטר, ואם היה מסילת ברזל או תוואי של מסילת ברזל שנועדו לתחנה, או אם היתה צומת דרכים - כל שטח קרקע הדרוש לתחנה או

לצומת בשיעור שתקבע הרשות.

5. הקמת הקרקע לקנין שר העבודה או שר התחבורה

כל אימת שהשלטונות קנו חזקה בקרקע בהתאם לסעיף 4 של הפקודה הזאת, תקום הקרקע הזאת, כשהיא חפשית מכל שעבוד, לקנין שר העבודה או שר התחבורה בשם ממשלת

ישראל ותיירשם בהתאם לכך במשרד ספרי האחוזה.

6. סמכות להשתמש באופן זמני בקרקע הגובלת בדרך

יכולה הרשות להשתמש או להרשות להשתמש בקרקע הגובלת בקרקע הדרושה לשם סלילת דרך עפ"י הוראות הפקודה הזאת באותו אופן ולמשך אותו זמן שהרשות תראה צורך

בו, כדי שהעבודה הנזכרת בסעיף-קטן (1) של סעיף 4 תבוצע ושהתנועה תופנה לכיוון אחר עד גמר העבודה הזאת.

7. הגבלה על זכות פיצויים (תיקון: תשי"א)

פקודת הדרכים ומסילות הברזל (הגנה ופיתוח)
[1943]

לא יהא בעל הקרקע זכאי לקבל פיצויים אלא אם כן היה שטח הקרקע שנלקח גדול מרבע השטח הכולל של החלקה שממנה נלקח: בתנאי שאם הוכח כי אם לא ישולמו לו פיצויים יהא נגרם לו סבל, רשאי שר העבודה או שר התחבורה, לפי שיקול-דעתו, ליתן אותו סכום הפיצויים שימצא לנכון מתוך התחשבות בכל מסיבות הענין.
8. הפיצויים (תיקון: תשי"א)

- (1) היה גודל השטח שנלקח עולה על רבע החלקה שממנה נלקח, ישולמו לבעל הקרקע שנרכשה פיצויים בעד השטח העודף על הרבע.
- (2) סכום הפיצויים ייקבע לפי הסכם בין הרשות ובין בעל הקרקע פרט למקרים המנויים להלן.
- (3) ואלה המקרים שבהם יקבע בית המשפט את חובת הפיצויים ואת סכומם ויפסוק בכל סכסוך על טובת-הנאה או על זכות בקרקע, לפי בקשת היועץ המשפטי לממשלת ישראל או לפי בקשת בעל הקרקע:
 - (א) אין הסכם על תשלום פיצויים או על סכומם;
 - (ב) בעל הקרקע לא הגיש לרשות תביעת פיצויים תוך שנה אחת מיום שקנתה אחיזה בקרקע לפי סעיף 4, ואם היתה הקרקע מן הסוג שחלות עליו הוראות סעיף 3 של חוק לתיקון פקודת הדרכים ומסילות הברזל (הגנה ופיתוח), תשי"א-1951 - מיום מתן הצו על פי סעיף 3(א) לחוק האמור;
 - (ג) הוגשה תביעה כאמור ולא הוגשו ראיות מספיקות לחיזוק התביעה;
 - (ד) הוגשו תביעות שונות או סותרות ביחס לאותה קרקע או לכל זכות או טובת-הנאה בה;
 - (ה) הממשלה טענה שהקרקע היא אדמת-מדינה פנויה.
- (4) החלטת בית המשפט בנוגע לפיזויים, או בכל סכסוך על טובת-הנאה או על זכות בקרקע, תהיה סופית ביחס לכל הצדדים שאליהם נשלחו הודעות על בקשה שהוגשה לפי סעיף-קטן (3), או שהתייצבו ותבעו, בעצמם או על ידי מיופה-כוח, את הקרקע או כל זכות או טובת-הנאה בה; אולם מי שלא נשלחה אליו הודעה כאמור, או שלא התייצב ולא תבע כאמור, - רשאי להגיש תביעה תוך שנה לאחר תאריך ההחלטה הסופית.
- (5) פסק בית המשפט פיצויים ולא הורה על דרך תשלום, יושלש סכום הפיצויים בבית המשפט ובית המשפט לא ישלמו אלא כעבור שנה מתאריך ההחלטה הסופית, או תוך תקופה קצרה יותר, כפי שיחליט, ולאחר שתוגש לו בקשה על כך מאת אדם התובע את הפיצויים, והפיצויים ישולמו כפי שיוורה בית המשפט.
- (6)
 - (א) השלשת הפיצויים בבית המשפט כוחה יפה כסילוק מלא ופוטרת את הממשלה ואת הרשות מאחריות לכל תביעה על הקרקע ועל זכות או טובת-הנאה בה;
 - (ב) אולם אדם הטוען לפיצויים שהושלשו בבית המשפט רשאי - אם לא שולמו, כולם או מקצתם - לתבוע תוך שלוש שנים מתאריך ההחלטה הסופית, שישלמו לו אותם פיצויים, כולם או מקצתם; כן רשאי כל אדם הטוען שזכותו עדיפה לקבלת סכום הפיצויים להגיש תביעה נגד האדם שהפיצויים שולמו לו.
- (7) תביעות לתשלום פיצויים המושלשים בבית משפט יש להגישן על ידי הודעה בדרך המרצה, באופן שייקבע בתקנות בית הדין הנוהגות באותה שעה והמסדירות מסירות הודעות בדרך המרצה, ובצירוף הצהרה בשבועה המפרטת את הנימוקים שעליהם מבוססת התביעה.
- (8) תשלום הפיצויים לאדם שיש לשלם לו, או השלשת הפיצויים בבית המשפט על יסוד החלטתו, פוטרים את הממשלה ואת הרשות מכל אחריות על אופן השימוש באותם פיצויים או על השימוש בהם לרעה. ואולם אם המחזיק בקרקע הוא אדם שאיננו בעל הקניין בה, או שהוא מחזיק בה בתורת בא-כוח, אין התשלום למחזיק כאמור פוטר

פקודת ה דרכים ומסילות הברזל (הגנה ופיתוח)
[1943]

מהאחריות אלא אם סכום הפיצויים ושיעוריהם או מועד תשלומם נקבעו בהסכמת בעל הקנין בקרקע, או על-ידי בית-המשפט, לאחר מסירת הודעה שבית המשפט ידרוש למסרה.

9. הערכת הפיצויים (תיקון: תשי"א)

בבוא בית המשפט להעריך את סכום הפיצויים שיש לפסוק לכל בעל קרקע בהתאם לסעיף 8, ינהג לפי התקנות דלקמן:

(א) בית המשפט לא יביא בחשבון את העובדה שהקרקע נרכשה בכפיה;

(ב) בהתחשב עם המותנה לקמן יקובל כשוויה ל הקרקע, אותו סכום שהיה מתקבל ממכירת הקרקע אילו נמכרה בשוק ע"י מוכר מרצונו הטוב, בתנאי שבבוא בית המשפט להעריך פיצויים אלה -

(I) יעריכם לפי השווי שימצאנו בית המשפט כשוויה של הקרקע על הבסיס הנ"ל בתאריך שבו נתפסה על ידי הרשות, כשתפיסה זו חלה לפני תחילת תקפה של פקודה זו, ואילו בכל מקרה אחר - בתאריך שבו יכלה רשות לתפוס אותה עפ"י הוראות פקודה זו, בלי לשים לב אל כל השבחות או עבודות שנעשו בקרקע לאחר כל תאריך כזה ע"י רשות או ע"י הבעלים או ע"י כל אדם אחר; וכן

(II) יביא בחשבון את כל החשבונות וההערכות של השווי היסודי או של דמי

החכירה שהוגשו לצורך תשלום מסים ע"י הבעל או שהבעל הסכים להם;

(ג) בית המשפט לא יביא בחשבון את התאמתה או הכשרתה המיוחדת של הקרקע לאיזו מטרה, אם זו מטרה שאי-אפשר להשתמש בה אלא עפ"י סמכויות הנובעות מחוקים, או שאין ביקוש עליה בשוק חוץ מביקושה ע"י קונה מסויים לצרכיו המיוחדים או חוץ מביקושה לצרכי הרשות.

(ג1) היתה הקרקע מיועדת לתכלית שלפי מהותה אין היא מעוררת ביקוש כללי, או שוק לקרקע, לאותה תכלית, ואלמלא קניית החזקה לפי פקוה זו היתה הקרקע מוסיפה להיות מיועדת לאותה תכלית, רשאי בית המשפט, אם הוא משוכנע שמתכוונים בתום-לב לסידור מחדש במקום אחר, להעריך את סכום הפיצויים על יסוד חישוב ההוצאות המתקבלות על הדעת של הסידור מחדש כאמור.

(ד) כמו כן יביא בית המשפט בחשבון -

(I) את הנזק, אם יש נזק, שנגרם מחמת ניתוקה של הקרקע מקרקע אחרת השייכת לבעל;

(II) את העליה או הפחת בשווי קרקע אחרת השייכת לבעל, ובשעה שיבואו להעריך את הפיצויים שיש לשלם, ינכו מסכום שווי הקרקע והנזק שנגרם לה את שיעור העליה או יוסיפו עליו את שיעור הפחת; וכן

(III) כל תשלום שניתן לבעל ע"י רשות, או על ידי כל אדם הפועל בשמה, לחשבון פיצויים בעד הקרקע, או בקשר להריסתם או סילוקם של כל בנין, מפעל-השקאה, עצים או יכול הנמצאים על הקרקע, או בקשר להיזק שנגרם להם.

9א. ארנונת שבח (תיקון: תשי"א)

(1) נקנתה חזקה בקרקע על פי פקודה זאת, ונסללה עליה דרך, ועקב סלילת הדרך עלה ערכם של מקרקעים אחרים - רשאית הממשלה, תוך חמש שנים מיום שנסתיימה סלילת הדרך, לחייב בצו את בעל הקנין במקרקעין שערכם עלה כאמור, לשלם לאוצר המדינה ארנונת-שבח שלא תעלה על מחצית הסכום שבו עלה ערך אותם מקרקעים; היה אותו בעל קנין במקרקעים זכאי לפיצויים לפי פקודה זו - רשאית הממשלה לזקוף את סכום הפיצויים על חשבון ארנונת-השבח.

(2) עליה בערך המקרקעים שהביאו בחשבון בקביעת הפיצויים על פי סעיף 9, לא

יביאוה בחשבון קביעת שיעור ארנונת-השבח לפי סעיף זה.

(3) נתגלעו חילוקי-דעות בין הממשלה ובין בעל המקרקעים בשאלה אם עלה, ובאיזה

פקודת ה דרכים ומסילות הברזל (הגנה ופיתוח)
[1943]

שיעור עלה, ערכם של המקרקעים עקב סלילת הדרך - יכריע בית המשפט לפי בקשת היועץ המשפטי לממשלת ישראל או בעל המקרקעים.

(4) באין הסכם על סילוק ארנונת-שבת תסולק הארנונה בחמישה תשלומים שנתיים רצופים, ותיגבה מאת מי שהוא כאותה שעה בעל המקרקעים בדרך שגובים חוב אזורי רגיל.

(5) (א) בעל הקנין במקרקעים ששילם ארנונת-שבת, זכאי לקבל מכל אדם שהוא בעל זכות או טובת-הנאה במקרקעים שעליהם שולמה הארנונה, סכום שיוסכם ביניהם כהשתתפות בארנונה;

(ב) לא הגיעו בעל הקנין או בעל הזכות או טובת-ההנאה כאמור לידי הסכם בדבר ההשתתפות או שיעורה, יפסוק בית המשפט, לפי בקשת בעל הקנין.

10. איסור עבודות שיפור של קבע (תיקון: תשי"א, תשכ"ג, תשכ"ו)

(1) אסור לבנות או לבצע כל עבודת-שיפור של קבע, בשטח קרקע הדרוש לצומת בשיעור האמור בסעיף 4 (2) או בתחומי מרחק של חמשים מטר מאמצע כל מסילת ברזל ועשרים וחמשה מטר מאמצע כל דרך שאינה מסילת ברזל, אלא עפ"י רשות בכתב שניתן ע"י הרשות, באישורו של שר התחבורה או שר העבודה, ובהתאם לתנאיה, אולם לא תסרב הרשות לתת רשיון כאמור, אלא אם מתן הרשיון עלול, לדעתה, לסכן את הדרך, את המיתקנים שעל הדרך או את שלום הציבור, או להפריע לשימוש התקין בדרך.

(א1) סרבה הרשות לתת רשיון כאמור בסעיף-קטן (1) והשטח שלגביו היא סרבה לתת את הרשיון עולה, כשלעצמו או יחד עם שטח שקנו בו חזקה לפי פקודה זו, על רבע מכל שטח החלקה, רשאית הרשות לשלם לבעל הקרקע פיצויים על הנזק שנגרם לו על ידי הסירוב; בהעדר הסכם בין הרשות ובין בעל הקרקע יחליט בית המשפט, לפי בקשת בעל הקרקע, אם מגיעים לבעל הקרקע פיצויים כאמור ומה הוא שיעור הפיצויים.

(2) כל אדם הבונה כל עבודת-שיפור של קבע בניגוד לסעיף זה, יאשם בעבירה ולאחר שישפט במשפט תכוף יהא צפוי לקנסשל חמשים לירות ועליו יהא לסלק את

העבודה שבנה או שביצע בניגוד לסעיף זה; ואם לא סילק אותו אדם את העבודה, רשאית הרשות לגרום לסילוקה ולגבות את דמי סילוקה מהאדם שהקים או שביצע העבודה או שגרם להקמתה או לביצועה.

11. הטלת הפקודה על דרכים קיימות

(1) מותר ליתן צו עפ"י סעיף 3 מן הפקודה כדי להטיל את הפקודה הזאת על כל דרך שהחלו בסלילתה או בשיפורה או שהושלמה סלילתה או שיפורה לפני תחילת התוקף של פקודה זו.

(2) משניתן צו כזה תחולנה הוראות הפקודה הזאת על כל דרך כאילו היתה פקודה זו בתקפה בתאריך שבו קנו חזקה באותה קרקע לשם סלילת הדרך הזאת או שיפורה, והאדם שקנה חזקה רואים אותו כאילו הוא רשות:

בתנאי שלא יוגש משפט על כל עבירה על סעיף 10 שנעשתה לפני תחילת התוקף של פקודה זו.

1~ ע"ר 1943, תוס' 1, 40; ס"ח תשי"א, 74; תשכ"ג, 144; תשכ"ו, 4.

פקודת הפיצויים (הגנה), 1940¹

פקודה הקובעת הוראות למתן פיצויים בשל פעולה שנקטו בה מטעם הממשלה אגב השימוש בסמכויות מסויימות של שעת-חירום ולמטרות הקשורות לענין הנזכר לעיל.

1. השם הקצר ותחילת תוקף

(1) פקודה זו תיקרא פקודת הפיצויים (הגנה), 1940.

(2) פקודה זו יראו אותה כאילו קיבלה תוקף ביום העשרים וששה בחודש אוגוסט, אלף תשע מאות ושלושים ותשע.

2. פירוש (תיקון: 1946)

(1) בפקודה זו יהיו לכיטויים דלקמן הפירושים שבצדם, זאת אומרת - "כלי-טיס" פירושו כל מכונת-טיסה, דאון או ספינת-אוויר או כל בלון (בין קשור ובין חפשי);

"שעת-חירום" פירושה שעת החירום שהיתה עילה לחקיקת פקודה זו;

"סמכויות לשעת-חירום" פירושו כל סמכות שניתנה בתוקף -

(א) התקנות שהותקנו עפ"י חוק הסמכויות לשעת-חירום (הגנה) 1939, ועפ"י דבר המלך במועצה על הסמכויות לשעת-חירום (הגנת המושבות), 1939,

(ב) סעיף 49 לפקודת בתי הדואר, או

(ג) פסק 4 של התוספת הראשונה לדבר המלך על הטיס במושבות (תחולת חוקים), 1937, כפי שתוקן עפ"י כל חוק שהוחק לאחריו;

"שימוש בסמכות" כולל גם כוונת-שימוש;

"בליה וקריעה הוגנות", ביחס לרכוש שהחזיקו בו מטעם הממשלה או שהופקע מטעם הממשלה, פירושו אותן בליה וקריעה הוגנות שאפשר היה לצפות כי תחולנה ברכוש אלמלא באו והחזיקו בו בצורה האמורה לעיל, או אלמלא הופקע כאמור לעיל, הכל לפי הענין;

"טובין" פירושם כל מטלטלין, פרט לכלי-שיט, לכלי-רכב ולכלי-טיס;

"קרקע" כמשמעותה בפקודת הקרקעות (הפקעה);

"בעלים" -

(א) ביחס לכל קרקע שכבר נעשו בה פעולות-סידור, פירושו הבעל הרשום של אותה קרקע, וביחס לכל קרקע שלא נעשו בה פעולות-סידור, פירושו מי שמקבל את דמי החכירה והירווחים של הקרקע בנסיבות העושות אותו לבעליה הידוע בין שהוא מחזיק בה ובין שאינו מחזיק בה, בין שהוא בעליה הרשום ובין שאינו בעליה הרשום, או (ב) ביחס לכל רכוש פרט לקרקע, פירושו מי שהזכות בידו למכור את הרכוש ומניחים כי אין הרכוש כפוף לשום משכנתה, שעבוד, עיקול, או לכל חובה כיוצא באלה;

והביטוי "נעשו פעולות-סידור" בהגדרה זו, כמשתמשים בו בקשר לקרקע, פירושו

כל קרקע הכלולה בלוח-זכויות או בלוח - חלוקה שהדבק בהתאם להוראות פקודת

הקרקעות (סידור זכות הקניין);

"נקבע" פירושו נקבע בתקנות שהתקין שר המשפטים;

"הפקעה" פירושה, ביחס לכל רכוש, החזק ברכוש או דרוש להעמיד את הרכוש לצרכי הרשות המפקיעה את הרכוש באנגריה;

"פעולות מלחמה" פירושו פעולות-מלחמה מצד אויב או פעולות מלחמה תוך מלחמה

באויב או תוך הדיפת התקפה מדומה של אויב;

"פקודת 1946" פירושה פקודת הפיצויים (הגנה) (תיקון), 1946.

(2) לענין פקודה זו תהא עשייתה של כל עבודה, ביחס לקרקע, כוללת את הריסתו, סתירתו, ניתוצו או פסילתו של כל דבר שהושם באותה קרקע או עליה או מעליה,

פקודת ה פיצויים (הגנה)
[1940]

וכן קיומו של כל מפעל או דבר באותה קרקע או עליה או מעליה וסילוקו של כל דבר שהושם, שנהרס או שנותץ כאמור לעיל אגב השימוש בסמכויות לשעת-חירום.

הזכות לפיצויים ומידת הפיצויים

3. פיצויים בשל פעולה שנקטו בה אגב שימוש בסמכויות לשעת חירום(תיקון-1946)
(1) אם, אגב השימוש בסמכויות לשעת-חירום בכל זמן לאחר 26 באוגוסט, 1939;
(א) תפסו חזקה בכל קרקע מטעם הממשלה, או
(ב) הפקיעו או רכשו מטעם הממשלה, כלרכוש פרט לקרקע, או
(ג) נעשתה כל עבודה בקרקע מטעם הממשלה, שלא בתור אמצעי שנקטו בו כדי למנוע את התפשטות תוצאות הנזק שנגרם ע"י פעולות-מלחמה, הרי בכפוף להוראות דלקמן של פקודה זו, תשלם ממשלת ישראל פיצויים שיוערכו בהתאם לאותן הוראות, בשל החזקת הקרקע או בשל הפקעת הרכוש או רכישתו או בשל עשיית העבודה, הכל לפי הענין.
(2) לענין סעיף זה, הרי דרישה להעמיד כל מקום בכלי-שיט או בכלי-טיס לצרכי כל רשות, יראו אותה כהפקעת-רכוש.
3 א. זכות לתביעה חזרה (תיקון: 1946)
מקום שהמציאה הרשות המפקיעה או הרשות הרוכשת איזה רכוש שהופקע או שנרכש בנסיבות כאלה שיש בהן כדי להקנות זכות בפיצויים לפי הפקודה, לשימושו של איזה אדם זולת אותה רשות, ישלם אותו אדם, בהעדר כל הסכם עם הממשלה באותו ענין, לממשלה אותו סכום, בדרך השתתפות בהוצאות שבהן עמדה הממשלה ביחס להפקעתו או לרכישתו של אותו רכוש, אשר הנו צודק מתוך התחשבות בכל הנסיבות: בתנאי שמקום שאיזה רכוש הופקע או שנרכש כאמור לעיל הומצא לשימושם של שני בני אדם או יותר, זולת הרשות המפקיעה או הרוכשת, בין בעת ובעונה אחתובין בתקופות שונות, יחולק הסכום שאותו צריכים לשלם בני-אדם אלה לפי סעיף זה ביניהם, באופן כזה שיהיה צודק.
4. פיצויים בשל חזקה בקרקע
(1) הפיצויים שישולמו עפ"י פקודה זו בשל תפיסת חזקה בכל קרקע יהיו הסך הכולל של הסכומים הנאים, זאת אומרת, -
(א) סכום השווה לדמי החכירה שאפשר היה לקבל מחוכר המחזיק בקרקע, במשך התקופה שבה מוסיפים להחזיק באותה קרקע אגב השימוש בסמכויות לשעת-חירום, עפ"י חוזה - חכירה שנחתם לפני התחלת אותה תקופה; בתנאי שבענין קרקע שמשלמים עליה מס-רכוש עירוני, יראו את דמי החכירה שהיה אפשר לקבל מחוכר כאמור לעיל כאינם עולים על סכום השווי השנתי של אותה קרקע כפי שהוערך בהתאם להוראות פקודת מס-הרכוש העירוני, וכן
(ב) סכום השווה לדמי התיקון של כל נזק שנגרם לקרקע במשך התקופה שבה מוסיפים להחזיק בקרקע כאמור לעיל (פרט לאותו שיעור התיקון שנעשה במשך אותה תקופה ע"י אדם הפועל מטעם הממשלה), ואין מביאים בחשבון זה שום קריעה ובליה הוגנות ושום נזק שנגרם עקב פעולות-מלחמה, וכן
(ג) כשהקרקע היא אדמה חקלאית, סכום השווה לסכום שאפשר היה לקבל באופן סביר מחוכר חדש, נוסף על דמי החכירה, בעד הדברים שנעשו קודם לכן לשם עיבוד הקרקע ובעד זרעים, טיוב הקרקע, גידול תבואה ושאר דברים כיוצא בזה, עפ"י
חוזה-חכירה שנחתם סמוך להחזקת הקרקע אגב שימוש בסמכויות לשעת-חירום, וכן
(ד) סכום השווה לסכום כל הוצאות שהוצאו באופן סביר שלא מטעם הממשלה, כדי

פקודת ה פיצויים (הגנה)
[1940]

למלא אחר כל הוראות שניתנו מטעם הממשלה בקשר לתפיסת חזקת הקרקע בתנאי כי -
(I) כשיבוא לחשב, לצרכי פסקה (א) של סעיף-קטן זה, את דמי החכירה שהיה אפשר לקבל באופן סביר בעד הקרקע, וכשיבוא לחשב, לצרכי פסקה (ג) של סעיף-קטן זה, כל סכום שהיה אפשר לקבל באופן סביר מחוכר חדש נוסף על דמי החכירה, לא יביאו בחשבון כל השבחה במחירים שחלה כתוצאה משעת החירום, וכן
(II) בעד נזק שנגרם לקרקע לא ישלמו, בתוקף פסקה (2) של סעיף-קטן זה סכום גדול משוויה של הקרקע בזמן שבאו והחזיקו בה אגב השימוש בסמכויות לשעת-חירום, ואין מביאים בחשבון כל השבחה בשוויה שחלה כתוצאה משעת החירום.
(2) כל פיצויים עפ"י פסקה (א) של הסעיף-הקטן הקודם, יראו אותם כאילו מגיע זמן פרעונם מים ליום במשך התקופה שבה מחזיקים בקרקע אגב שימוש בסמכויות לשעת-חירום, ומחלקים אותם, איפוא, באופן יחסי לפי הזמן, וישולמו למי היה זכאי באותה שעה להחזיק בקרקע אלמלא באו והחזיקו בה אגב השימוש בסמכויות לשעת-חירום, ואולם סעיף-קטן זה אין כוחו יפה עד כדי לחייב שהתשלומים ייפרעו בהפסקות של פחות משלושה חדשים.
(3) כל פיצויים עפ"י פסקה (ב) לסעיף-קטן (1) של סעיף זה יגיע זמן פרעונם

בסוף התקופה שבה החזיקו בקרקע אגב שימוש בסמכויות לשעת-חירום, וישולמו למי שהוא בעל הקרקע באותה שעה.

(4) כל פיצויים עפ"י פסקה (ג) של סעיף-קטן (1) של סעיף זה יגיע זמן פרעונם בזמן שבו החזיקו בקרקע אגב שימוש בסמכויות לשעת-חירום, וישולמו למי שהחזיק בקרקע סמוך לאותו הזמן.

(5) כל פיצויים עפ"י פסקה (ד) לסעיף-קטן (1) של סעיף זה יגיע זמן פרעונם בזמן שהוצאו ההוצאות שבעדן משלמים את הפיצויים, וישולמו לאיש שעל ידו או מטעמו הוצאו ההוצאות.

5. פיצויים בעד עשיית עבודה בקרקע

(1) פיצויים עפ"י פקודה זו בעד עשיית עבודה בקרקע לא ישולמו אלא אם הופחת השווי השנתי של הקרקע מחמת עשיית העבודה.

(2) הפיצויים שיש לשלם עפ"י פקודה זו בעד עשיית כל עבודה בקרקע יהיו מלכתחילה סכום שיחושב על יסוד ההפחתה שחלה בשווי השנתי של הקרקע ושיש ליחסה לעשיית העבודה וישולמו כשיעורים רבע-שנתיים בסוף כל רבע שנה, למי שהיה זכאי באותה שעה להחזיק בקרקע.

כל פיצויים עפ"י סעיף-קטן זה, יראו אותם כאילו מגיע זמן פרעונם מיום ליום ויקציבום, איפוא, באופן יחסי לפי הזמן.

(3) אם בכל עת שהיא, לאחר שחלה חובת תשלום פיצויים עפ"י הסך הקודם מחמת עשיית כל עבודה בקרקע, באדם הפועל מטעם הממשלה והוא -

(א) מחזיר את הקרקע, עד כמה שאפשר, למצב שהיתה נתונה בו אלמלא נעשתה בו העבודה, או

(ב) מסר לאדם הזכאי באותה שעה להחזיק בקרקע הודעה

בכתב על רצונו לסלק את ההתחייבויות לפיצויים עפ"י שישלם, לא

לפני תאריך שייקבע באותה הודעה, תשלום חד-פעמי

בהתאם להוראות דלקמן של סעיף זה,

הרי התקופה שיש לשלם בעדה פיצויים עפ"י הסעיף-הקטן הקודם מחמת עשיית העבודה תבוא לקצה יום לפני היום שבו הושלמה החזרת הקרקע למצבה הנ"ל או יום לפני היום שנקבע באותה הודעה, הכל לפי הענין.

(4) אם, בתוקף פעולתו של הסעיף-הקטן האחרון ביחס לכל עבודה שנעשתה בקרקע

באה לקצה התקופה שיש לשלם בעדה פיצויים עפ"י סעיף-קטן (1) של סעיף זה מחמת

פקודת ה פיצויים (הגנה)
[1940]

עשיית העבודה, הרי אם מקץ התקופה האמורה נמצא שוויה של כל זכות או טובת-הנאה שהיתה אז לאדם בקרקע הוא פחות מן השווי שיכול היה להיות לה אלמלא נעשתה בה העבודה, משלמים לו בתורת פיצויים עפ"י פקודה זו סכום השווה לסכום ההפחתה הנ"ל בשוויה של הזכות או טובת-ההנאה; הפיצויים הללו יראו אותם כאילו מגיע זמן פרעונם מקץ התקופה האמורה.

(5) בהקדם האפשרי לאחר החזרת קרקע למצבה הקודם או לאחר מסירת הודעה בהתאם לסעיף-קטן (3) של סעיף זה, הרי האדם שביצע את ההחזרה או שמסר את ההודעה ידאג לכך שדבר ההחזרה או שתוכן ההודעה, הכל לפי הענין, יפורסמו בצורה שתהא לדעתו, הצורה המתאימה ביותר להודעת הדבר לאנשים הנוגעים בדבר.

(6) כשיבואו להחליט לצרכי סעיף זה אם השווי השנתי של כל קרקע פחת מחמת עשיית העבודה בה וכשיבואו להעריך פיצויים עפ"י סעיף זה, בעד עשיית עבודה בקרקע, מניחים שאי אפשר להחזיר את הקרקע מצב שהיתה נתונה בו אלמלא נעשתה העבודה.

(7) לצרכי סעיף זה לא יביאו בחשבון כל ירידה או פחת בשווי שיש ליחסם רק לאבדן הנאה או נוחות.

(8) שום פיצויים עפ"י סעיף זה לא ישולמו, ביחס לכל קרקע בעד כל התקופה שבה החזיקו בקרקע מטעם הממשלה אגב השימוש בסמכויות לשעת-חירום.

(9) בסעיף זה -

(א) הביטוי "שווי השנתי", ביחס לכל קרקע שמשלמים עליה מס-רכוש עירוני, פירושו השווי השנתי של אותה קרקע כפי שהוערך בהתאם להוראות פקודת מס-הרכוש העירוני, וביחס לכל קרקע אחרת פירושו דמי החכירה שאפשר היה לקבלם בעד החכרת הקרקע משנה לשנה; וכן

(ב) הביטוי "ירידה בשווי השנתי", פירושו, ביחס לעשיית עבודה בכל קרקע, שיעור הירידה בסכום השווי השנתי של הקרקע לעומת מה שהיה יכול להיות אלמלא נעשתה העבודה.

6. פיצויים בעד הפקעה או בעד רכישה

(1) הפיצויים שיש לשלם עפ"י פקודה זו בעד הפקעה של כל כלי-שיט, כלי-רכב או כלי-טיס יהיו הסך הכולל של הסכומים הבאים, זאת אומרת, -

(א) סכום השווה לסכום שהיה אפשר לקבל מאדם תמורת השימוש בכלי-שיט או בכלי-רכב או בכלי-הטיס בשך תקופת ההפקעה, עפ"י חוזה השכירות שלפיו הוא מתחייב לשאת בהוצאות הביטוח, הכלכלה והנהיגה של כלי-השיט, כלי-הרכב או כלי-הטיס, וכן

(ב) אם נערך הסכם מטעם הממשלה שלפיו תהא נהיגת כלי-השיט, כלי-הרכב או כלי-הטיס במשך התקופה האמורה מסורה לאדם שאלמלא ההפקעה היה זכאי להחזיק בכלי-השיט, בכלי-הרכב או בכלי-הטיס או לאדם שהוא בעליהם, סכום השווה לסכום כל הוצאות שהוצאו באופן סביר ע"י אותו אדם בקשר לכלכלתם ולנהיגתם של כלי-השיט, כלי-הרכב או כלי-הטיס במשך התקופה האמורה, פרט להוצאות שהובאו בחשבון לצרכי פיסקה (א) של סעיף-קטן זה, וכן

(ג) סכום השווה לדמי התיקון של כל נזק שנגרם במשך התקופה האמורה לכלי-השיט, לכלי-הרכב או לכלי-הטיס ושלא הביא לידי הרס גמור של כלי-השיט, כלי-הרכב או כלי-הטיס פרט לתיקון שנעשה במשך אותה תקופה ע"י אדם הפועל מטעם הממשלה, ואין מביאים בחשבון זה שום קריעה ובליה הוגנות, וכן

(ד) אם במשך תקופת ההפקעה נהרסו לגמרי כלי-השיט, כלי-הרכב או כלי-הטיס,

סכום השווה לשווי של כלי-השיט, כלי הרכב או כלי-הטיס עובר לנזק שגרם להרס, וכן (ה) סום השווה לסכום כל הוצאות שהוצאו באופן סביר שלא מטעם הממשלה

פקודת ה פיצויים (הגנה)
[1940]

כדי למלא את כל הוראות שניתנו מטעם הממשלה בקשר להפקעה:
בתנאי כי -

- (I) כשיבואו לחשב, לצרכי פסקה (א) של סעיף-קטן זה, את הסכום שאפשר היה לקבל בעד השימוש בכל כלי-שיט, כלי-רכב או כלי-טיס, לא יביאו בחשבון כל השבחה בערכם שחלה כתוצאה משעת החירום, וכן
- (II) אין לשלם, בתוקף סעיף-קטן זה, כל פיצויים בעד הרס כלי-רכב או כלי-טיס, או בעד נזק שנגרם להם כתוצאה מפעולות-מלחמה, אלא אם כן מוכיחים כי בשעה שנהרסו או ניזוקו כלי-הרכב או כלי-הטיס, הוגדל במידה ניכרת חשש הסכנה להריסתם כתוצאה מפעולות-מלחמה, דוקא מחמת שהופקעו אגב השימוש בסמכויות לשעת-חירום, וכן
- (III) אין לשלם פיצויים בעד כל נזק בתוקף פסקה (ג) של סעיף-קטן זה, אם חלה כבר חובת תשלום פיצויים בעד הוצאות שהוצאו לתיקון כל נזק בתוקף פסקה (ב) של סעיף-קטן זה.
- (2) כל פיצויים עפ"י פסקה (א) של הסעיף-הקטן הקודם יראו אותם כאילו מגיע זמן פרעונם מיום ליום כמשך התקופה שבה יהיו כלי-השיט, כלי-הרכב או כלי-הטיס מופקעים אגב השימוש בסמכויות לשעת-חירום, ומחלקים אותם איפוא, באופן יחסי לפי הזמן, וישולמו לאדם שהוא בעל כלי-השיט, כלי-הרכב או כלי-הטיס בשעה שתשלום הפיצויים מגיע, ואולם אין כוחו של סעיף-קטן זה יפה כדי לחייב סידור תשלומים בהפסקות של פחות מחודש ימים.
- (3) אם ביום שהגיע זמן פרעונם של פיצויים בתוקף פסקה (א) לסעיף-קטן (1) של סעיף זה היה אדם אחר זולת בעל כלי-השיט, כלי-הרכב או כלי-הטיס זכאי, אלמלא ההפקעה להחזיק או להשתמש בהם בתוקף חוזה-שכירות קיים, הרי ייראה האדם שקיבל את הפיצויים כאילו קיבלם בתורת נאמן מטעם האדם הנזכר לראשונה.
- (4) כל פיצויים עפ"י פסקה (ב) או פסקה (ה) של סעיף-קטן (1) לסעיף זה יגיע זמן פרעונם בזמן שהוצאו ההוצאות שבעדן משלמים את הפיצויים, וישולמו לאדם שעל ידו או מטעמו הוצאו ההוצאות, ואולם סעיף-קטן זה אין כוחו יפה כדי לחייב סידור תשלומי בהפסקות של פחות מחודש ימים.
- (5) כל פיצויים עפ"י פסקה (ג) או פסקה (ד) של סעיף קטן (1) לסעיף זה יגיע זמן פרעונם בסוף תקופת ההפקעה ובכפוף להוראות הבאות של פקודה זו ישולמו לאדם שבאותה שעה הוא בעל כלי-השיט, כלי-הרכב או כלי-הטיס.
- (6) לצרכי סעיף-קטן (1) של סעיף זה, הביטוי "הרס גמור" יהא לו אותו הפירוש שניתן לו לצרכי החוק הדין בביטוח, ובהתאם לכך יפורש כאילו הוא כולל משמעות של הרס גמור; ומשולמו לאדם פיצויים שחל זמן פרעונם בתוקף פסקה (ד) של אותו סעיף-קטן בעד כל הרס, תהא לממשלה אותה הזכות לקבל לרשותה טובת-הנאה בכל מה ששרד מן כלי-השיט, כלי-הרכב או כלי-הטיס ותהיינה לה לגבי כלי-השיט,

כלי-הרכב או כלי-הטיס אותן הזכויות והתרופות שהיו לה אילו שולמו הפיצויים ע"י הממשלה בתורת מבטח עפ"י חוזה המבטח אותו אדם נגד ההרס הנ"ל.

(7) הפיצויים שיש לשלם עפ"י פקודה זו בעד רכישת כל כלי-שיט, כלי-רכב או כלי-טיס יהיו סכום השווה לשוויים של כלי-השיט, כלי הרכב או כלי-הטיס סמוך לרכישתם, ואין מביאים בחשבון כל השבחה שחלה בשוויים כתוצאה משעת החירום, ובכפוף להוראות הבאות של פקודה זו ישולמו הפיצויים לאדם שבאותה שעה הוא בעל כלי-השיט, כלי- הרכב או כלי-הטיס. לצרכי הערכת כל פיצויים עפ"י סעיף-קטן זה בעד רכישת כל כלי-שיט, כלי-רכב או כלי-טיס, לא יביאו בחשבון כל יצויים עפ"י פסקה (א) או פסקה (ג) לסעיף-קטן (1) של סעיף זה שהיה צריך לשלם בעד הפקעת כלי-השיט, כלי-הרכב או כלי-הטיס.

פקודת ה פיצויים (הגנה)
[1940]

(8) אם נעשתה אחת הפעולות דלקמן בכל עת שהיא במשך התקופה שבה היו כלי-השיט, כלי-הרכב או כלי-הטיס מופקעים מטעם הממשלה אגב השימוש בסמכויות לשעת-חירום (א) נמסרה הודעה בכתב ע"י אדם הפועל מטעם הממשלה לבעל כלי-השיט, כלי-הרכב או כלי-הטיס האומרת כי ינהגו בהם כאילו נרכשו מטעם הממשלה, או (ב) נמכרו כלי-השיט, כלי-הרכב או כלי-הטיס מטעם הממשלה, הרי לצרכי סעיף זה, ייראו כלי-השיט, כלי-הרכב או כלי-הטיס כאילו נרכשו מטעם הממשלה אגב השימוש בסמכויות לשעת-חירום, סמוך לתאריך שבו נמסרה ההודעה הנ"ל או שבו נמכרו כלי-השיט, כלי-הרכב או כלי-הטיס, הכל לפי הענין, ותיראה תקופת ההפקעה כאילו נסתיימה בזמן שבו נראית רכישת כלי-השיט, כלי-הרכב או כלי-הטיס כמבוצעת בתוקף סעיף-קטן זה.

(9) אם בוצעה מכירת כל כלי-שיט, כלי-רכב או כלי-טיס כנזכר בפסקה (ב) של הסעיף-הקטן הקודם, הרי האדם שביצע את המכירה ימסור, בהקדם האפשרי לאחר-כך, הודעה בכתב ע המכירה לאדם שאלמלא המכירה היה באותה שעה בעל כלי-השיט, כלי-הרכב או כלי הטיס.

7. פיצויים בעד תפיסת מקום בכלי שיט ובכלי טיס

(1) הפיצויים שישולמו עפ"י פקודה זו בעד דרישה להעמיד לצרכי כל רשות מקום בכלי-שיט או בכלי-טיס יהיו הסך הכולל של הסכומים הנאים, זאת אומרת, - (א) סכום השווה לסכום שהיה אפשר לקבלו תמורת השימוש במקום הנ"ל במשך התקופה שבה הועמד המקום הנ"ל לצרכי הרשות בתוקף הדרישה הנ"ל, ואין מביאים בחשבון זה כל השבחה שחלה במחירים כתוצאה משעת-החירום, וכן (ב) סכום השווה לסכום כל הוצאות שהוצאו באופן סביר, שלא מטעם הממשלה, כדי למלא אחר כל הוראות שניתנו בשם הממשלה בקשר לדרישה הנ"ל.

(2) כל פיצויים עפ"י פסקה (א) של הסעיף-הקטן הקודם יראו אותם כאילו מגיע זמן פרעונם מיום ליום במשך התקופה שבה הועמד המקום באניה או באוירון לצרכי הרשות בהתאם לדרישה הנ"ל, ומחלקים אותם, איפוא, באופן יחסי לפי הזמן, וישולמו לאדם שהוא בעל כלי-השיט או כלי-הטיס בשעה שמגיע פרעון הפיצויים, ואולם אין כוחו של סעיף-קטן זה יפה עד כדי לחייב סילוק כל תשלום לפני גמ התקופה האמורה.

(3) אם ביום שהגיע זמן פרעונם של פיצויים בתוקף פסקה (א) לסעיף-קטן (1) של סעיף זה, היה אדם אחר זולת בעל כלי-השיט או בעל כלי-הטיס זכאי, בתוקף חוזה שכירות קיים, להחזיק או להשתמש בכלי-שיט או בכלי-טיס או היה זכאי בתוקף חוזה קיים, להשתמש במקום שבכלי-שיט או בכלי-טיס אלמלא הדרישה שבעדה משלמים את הפיצויים, הרי ייראה האדם המקבל את את הפיצויים כאילו קיבלם בתורת נאמן מטעם האדם הנזכר לראשונה.

(4) כל פיצויים עפ"י פסקה (ב) לסעיף-קטן (1) של סעיף זה יגיע זמן פרעונם בזמן שהוצאו ההוצאות שבעדו משלמים את הפיצויים וישולמו לאדם שעל ידו או מטעמו הוצאו ההוצאות.

8. פיצויים בעד הפקעה או בעד רכישת טובין, פרט לכלי שיט, לכלי רכב או כלי טיס (תיקון: 1946)

(1) בכפוף להוראות הסעיף הנא, הרי הפיצויים שיש לשלם עפ"י פקודה זו בעד ההפקעה או בעד הרכישה של כל טובין יהיו סכום השווה למחיר שהיה אפשר לו לאדם, שהיה בעל הטובין סמוך להפקעתם או לרכישתם, לקבלו בעד מכירת הנכסים באותו זמן, ומביאים בחשבון את מצב הטובין באותה שעה ואין מביאים בחשבון כל השבחה שחלה במחיר הטובין כתוצאה משעת-החירום.

(2) כל פיצויים עפ"י סעיף-הקטן הקודם יהיו כדלקמן: -

פקודת ה פיצויים (הגנה)
[1940]

- (א) כשהאדם שהיה בעל הטובין סמוך להפקעתם או לרכישתם הוא האדם שייצר את הטובין על מנת למכרם, לא יעלו הפיצויים על הסכום הכולל של -
(I) ההוצאות שהוצאו באופן סביר ע"י אותו אדם בייצור הטובין, וכן
(II) הריווח שהיה אפשר לו לקבל אילו מכרת את הטובין סמוך להפקעתם או לרכישתם, או
(ב) כשהאדם שהיה בעל הטובין סמוך להפקעתם או לרכישתם איננו מייצר הטובין והוא קנה אותם על מנת למכרם, לא יעלו הפיצויים על הסכום הכולל של -
(I) המחיר שיכול היה באופן סביר לשלמו בעד הטובין בשעה שקנה אותם, וכן
(II) הריווח שהיה אפשר לו לקבל אילו מכר את הטובין סמוך להפקעתם או לרכישתם, - וכשיבואו להעריך פיצויים בכל מקרה אחר לא יביאו בחשבון כל ריווח שהיה אפשר לקבל ממכירת טובין:
בתנאי שאם בשעה שאיזה טובין הופקעו או נרכשו מטעם הממשלה היה המחיר או המחיר המכסימלי שבו מותר למכור את הטובין קבוע בחוק, לא יפורש סעיף-קטן זה כאילו הוא מרשה לקבוע, כתורת פיצויי עפ"י הסעיף-הקטן הקודם בעד ההפקעה או הרכישה, כל סכום העולה על אותו מחיר או על אותו מחיר מכסימלי, הכל לפי הענין.
בהוראות דלעיל של סעיף-קטן זה איזכור אדם שייצר את הטובין על מנת למכרם ואיזכור מייצר הטובין, יפורש ככולל את נציגו האישי או כל אדם המנהל את העסק כיורש זכותו בתוקף כל העברה או מסירה עפ"י החוק.
(3) הפיצויים שיש לשלם עפ"י פקודה זו בעד הפקעת כל טובין או בעד רכישתם יהיו כוללים סכום השווה לסכום כל הוצאות שהוצאו באופן סביר, שלא מטעם הממשלה, כדי למלא אחר כל הוראות שניתנו מטעם הממשלה בקשר להפקעתם או לרכישתם של הטובין.
(4) כל פיצויים עפ"י סעיף-קטן (1) של סעיף זה יגיע זמן פרעונם בשעת הפקעתם או רכישתם של הטובין, ובכפוף להוראות הבאות של פקודה זו ישולמו לאדם שהוא בעל הטובין באותה שעה.
(5) כל פיצויים עפ"י סעיף-קטן (3) של סעיף זה יגיע זמן פרעונם בשעה שהוצאו ההוצאות שבעדו משלמים את הפיצויים, וישולמו לאדם שעל ידו או מטעמו הוצאו ההוצאות.
(6) בכפוף לכל הסכם בין הממשלה ובין בעליהם של כל טובין שאליהם מתייחס סעיף-קטן זה מקום -
(א) שהופקעו איזה טובין לפני תחילת תקפה של פקודת 1946, ואותה הפקעה עומדת בתקפה בתאריך תחילת תקפה של הפקודה ההיא, או
(ב) שבתאריך תחילת תקפה של אותה פקודה, או לאחריה, הופקעו איזה טובין, - באותן נסיבות שיש בהן כדי להקנות זכות בפיצויים לפי סעיף זה, תיחשב הבעלות על אותם טובין כאילו הוקנתה לממשלה או תוקנה לממשלה, הכל לפי הענין, החל מזמן ההפקעה, פטורה משל משכנתה, משכון, שעבוד או חיוב אחר כיוצא באלה.
א. פיצויים בעד הפקעתם של טובין מסויימים (תיקון: 1946)
למרות כל דבר הכלול בסעיף 8, מקום שהופקעו איזה טובין בכל זמן לפני תחילת תקפה של פקודת 1946, ולפני תחילת תקפה של הפקודה ההיא הוחזרו אותם טובין לאדם ממנו הופקעו, או לבעליהם של אותם טובין, תהיה מידת הפיצויים שישולמו לפי פקודה זו בעד אותה הפקעה, ותיראה כאילו היתה תמיד, אותה מידה שנקבעה בסעיפים - קטנים (1) עד (6) של סעיף 6 בעד הפקעה של כלי-שיט, כלי-רכב או כלי-טיס:
בתנאי שהוראותיו של סעיף זה לא תפגענה בפעולתו של כל הסכם או כל תשלום (בין בדרך פיצויים ובין באופן אחר) בעד כל הפעה כזאת כנ"ל.

בתי דין ליישוב סכסוכים

9. יישוב תביעות ע"י בית דין באין הסכם (תיקון: תש"י)
כל מחלקות בשאלה אם יש לשלם פיצויים עפ"י פקודה זו או בשאלת סכום הפיצויים
שיש לשלם כאמור לעיל תובא, בהעדר הסכם, להחלטתו של בית-הדין המתאים שיורכב
עפ"י ההוראות דלקמן שבפקודה זו.

10. הרכב בתי הדין (תיקון: 1946, תש"י)
(1) לצורך הכרעת סכסוכים בשאלת תשלום פיצויים לפי פקודה זו בעד הפקעתם או
רכישתם של כלי-שיט או בעד תפיסת מקום בהם, יוקם בית-דין לענייני תביעות
אניות (שייקרא מכאן ולהלן "בית-דין לענייני אניות") שיהא מורכב מנשיא ומשני
חברים אחרים שיתמנו ע"י נשיא בית-המשפט העליון.
(2) שני חברים של בית-הדין יהיו שופטים של בית-משפט מחוזי ואחד מהם, ישמש
כנשיא, והחבר השלישי של בית-הדין יהא אדם שיש לו, לדעת נשיא בית-המשפט
העליון, ההכשרות המתאימות.
(3) לצורך הכרעה בדבר תשלום פיצויים לפי פקודה זו, בסכסוכים שאינם סכסוכים
הצריכים להיות מוכרעים בבית-דין לענייני אניות מכוח תקפן של הוראותיה
הקודמות של פקודה זו, יהיה בי-דין כללי לתביעות (הקרוי להלן "בית הדין
הכללי").

(4) בית-הדין הכללי יהיה מורכב מרשימת חברים שיתמנו ע"י שר המשפטים ואחד או
יותר מהם שיתמנו ע"י שר המשפטים ליושב-ראש או ליושבי-ראש של בית-הדין
הכללי.

(5) לשם בירור כל סכסוך (לרבות כל סכסוך שהחל להתברר לפני תחילת תקפה של
פקודת 1946) יהיה בית-הדין הכללי מורכב מיושב-ראש של אותו בית-הדין:
בתנאי שיהיה שר המשפטים ראשי להורות, בין בדרך כלל ובין בנוגע לכל מקרה
מיוחד או סוג מיוחד של מקרים, שיהיה בית-הדין הכללי מורכב מיושב-ראש שישב
לדין עם חבר אחד או חברים אחדים של אותו בית-דין; במקרה זה יבחר יושב-ראש
בית-הדין הכללי באותו חבר או באותם חברים:

ובתנאי נוסף שלמרות כל הוראה ראשי בית-הדין הכללי, מקום שלפני בירור איזה
סכסוך שהועבר לבית-הדין הכללי, הודיעו הצדדים שנאותו סכסוך, בהודעה בכתב
שנמסרה לרשם של בית-הדין הכללי, להיות מורכב לצורך הכרעה בסכסוך ההוא, רק
מחבר אחד של בית-הדין הכללי.

(6) ממשלת ישראל תשלם -

(א) לכל חבר של בית-דין שיוקם עפ"י פקודה זו אותו שכר (לכשישולם שכר) שיקבע
שר משפטים לגבי אותו חבר, וכן

(ב) את הסכומים הדרושים לכיסוי הוצאות בתי-הדין שהוקמו עפ"י פקודה זו, ששר
המשפטים יאשרו.

11. סמכויות-לוואי של בתי-דין

(1) כל בית-דין מבתי-הדין שהוקמו עפ"י פקודה זו יהיו לו הסמכויות דלקמן,
דהיינו: -

(א) להתקין תקנות הקובעות את הפרוצדורה של מסירת הודעה על התביעות, הגשתן
ובירורן וכל עניינים אחרים הכרוכים בכך. תקנות כאלה טעונות הסכמת שר
המשפטים.

(ב) לצוות אנשים להופיע ולהעיד, ולהראות ולגלות מסמכים ולהעמידם לעיון כדרך
שנוהגים במשפטים המתבררים בבית-משפט מחוזי;

(ג) לפסוק ולהעריך, או לצוות להעריך, אותם סכומים בתורת הוצאות-משפט שבית -

פקודת ה פיצויים (הגנה)
[1940]

הדין ימצאם לצודקים לפי הכרעת-דעתו, וביחוד לפסוק הוצאות-משפט לתובע שהפסיד בדינו כשבית-הדין מוצא כי פסק כזה הוא מוצדק לפי מהותה של התביעה שהוגשה; (ד) לחוקק לעזרת חבר-יועץ או חברים-יועצים בעלי הכשרה מיוחדת, ולברר כל תביעה, כולה או מקצתה, בעזרתם של יועצים אלה; (ה) למנות מומחה או מומחים על מנת להגיש דין-וחשבון על כל ענין שהוא חשוב לבירורה של כל תביעה; (ו) לקבוע, בכפוף לאישורו של שר המשפטים, את השכר, לכשיש לשלם שכר, שישולם ליועצים או למומחים כאלה. (2) בתקנות שיותקנו בהתאם לפיסקה (א) של הסעיף-הקטן הקודם מותר לקבוע הוראות המרשות לבית-דין להביא בחשבון כל ענין שבעיני בית-הדין הוא שייד לנשוא החקירה שלפניו, ואפילו אם הענין איננו כשר להתקבל כראיה עפ"י החוק הדין בראיות. 11א. ערעורים (תיקון: תש"י) (1) החלטה של בית-דין לעניני אניות או של בית-הדין הכללי לפי פקודה זו ניתנת לערעור לפני בית-המשפט העליון. (2) הוראות חלק ל"א לתקנות הפרוצדורה האזרחית, 1938, יחולו, בתיאומים

שהענין מחייבם, על ערעור לפי סעיף-קטן (1), כאילו היה ערעור על פסק-דין של בית-משפט מחוזי כבית-משפט בדרגה ראשונה.

הוראות כלליות ומשלימות

12. הגבלת מועד לתביעת פיצויים
לא יעיינו בשום תביעה לפיצויים עפ"י פקודה זו אלא אם כן נמסרה לרשות הקבועה הודעה על התביעה, בטופס ובצורה שייקבעו, תוך ששה חדשים או תוך מועד ארוך יותר שיתיר בית-הדין לעניני אניות או בית-הדין הכללי (הכל לפי הענין), אם בדרך כלל ואם יחס לכל תביעה מיוחדת או לכל סוג מיוחד של תביעות, ובכל מקרה יתחיל המועד עם התאריך שבו הגיע זמן פרעון הפיצויים או עם תאריך חקיקתה של פקודה זו, הכל לפי התאריך המאוחר יותר. 12א. פיצויים המשתלמים אם חדל התובע מלמלא אחר הודעה למסור סכסוך לבית דין (תיקון: 1947)
מקום שבהמשך לכל הודעה על תביעת הפיצויים לפי פקודה זו שניתנה למחלקה הממשלתית או לרשות הצבאית הנוגעת בישובה של אותה תביעה (הקרויה להלן "הרשות") בהתאם לסעיף 12 או 14, או, מקום שלא ניתנה הודעה כזאת על תביעה בהתאם לסעיפים האמורים, הציעה הרשות בכתב לתובע, לאחר תחילת תקפה של פקודת 1946, לשלם לו ללא תנאים כל סך (לרבות כל סך העשוי להשתלם לעתים מזומנות), כפיצויים, ובמשך שלושה חדשים למן קבלת אותה הצעה לא קיבל אותה התובע ולא מסר את הענין לבית - הדין לעניני אניות או לבית - הדין הכללי (הכל לפי הענין) כסכסוך הטעון הכרעה לפי פקודה זו, רשאית הרשות למסור לתובע הודעה בכתב שבו תדרוש ממנו למסור את הענין לבית-הדין לעניני אניות או לבית-הדין הכללי (הכל לפי הענין) כסכסוך הטעון הכרעה לפ פקודה זו, ואם חדל התובע מלמלא אחר אותה הודעה במשך שלושה חדשים למן מסירתה, כי אז ייחשב הסך שהציעתה הרשות כנ"ל כאילו הסכימו עליו התובע והממשלה שהוא יהיה הפיצויים המשתלמים לתובע לפי הפקודה הזאת, אלא אם יושב בעצם הסכסוך בינתיים, בין התובע ובין הממשלה. כדי להסיר ספקות, מכריזים בזה כי לצרכי סעיף זה תיחשב

פקודת ה פיצויים (הגנה)
[1940]

- הצעה כהצעה מותנית, אך ורק בגלל היותה ערוכה בכפוף להבאתם בחשבון או החזרת-תשלום של כל מפרעה או תשלום אחר, שניתנו בגין הפיצויים.
13. מקרים מסויימים שאין לשלם בהם פיצויים עפ"י פקודה זו (1) שום אדם לא יהא זכאי, בתוקף פקודה זו, לפיצויים מחמת רכישת כל מטבעות - זהב או ניירות-ערך מטעם הממשלה, או מחמת זה שהשתלטו מטעם הממשלה על כל מפעל של מסילת-ברזל או על כל מפעל המתנהל ע"י אדם המנהל מפעל של מסילת-ברזל, או על כל חלק של מפעל כנ"ל.
- (2) לא ישולמו פיצויים, בתוקף פקודה זו, לשום אדם בעד הרס של רכוש או נזק ברכוש, אם היה אותו אדם זכאי - ועד למידה שהיה זכאי - גם בלי הוראות פקודה זו, לגבות כל סכום נתורת דמי נזק או פיצויים בעד אותו הרס או אתו נזק, או אם, בשעה שאירע ההרס או הנזק, היה נדרש עפ"י כל חוזה עם הממשלה, להיות מבוטח נגד ההרס או הנזק.
14. הוראות בענין רכוש הכפוף לחוזי קניה - בדרך-שכירות כל אימת שעפ"י ההוראות הקודמות של פקודה זו יש לשלם פיצויים בעד הפקעתו או בעד רכישתו של רכוש לאדם שהוא בעל הרכוש סמוך ללקיחתו, להפקעתו או לרכישתו ואותו רכוש נמצא אז בחזקתו של אדם אחר בתוקף חוזה-קניה בדרך שכירות, הרי רשאי אותו אדם אחר, בהודעה שימסור לרשות הקבועה, בטופס ובצורה שייקבעו ובתוך המועד שהוגבל בפקודה זו לגבי הגשת תביעת פיצויים עפ"י בעל הרכוש, לתבוע שיקצבו לו אותו חלק מן הפיצויים שיפרט בתביעתו, ואם לא באו הצדדים לכלל הסכם ביניהם, תובא תביעתו של אותו אדם אחר לפני בית-הדין שהוקם עפ"י פקודה זו ואשר יש לו שיפוט בענין כל תביעה כזאת מצד בעל הרכוש, ואותו בית-דין יהא אז רשאי לחלק את הפיצויים בין בעל הרכוש ובין האדם האחר באופן שישיר בעיניו.
15. הוראות בענין רכוש הנתון במשכנתה כל אימת שמשלמים סכום כסף בתורת פיצויים עפ"י כל הוראות מהוראות פקודה זו המחייבות תשלום פיויים לבעל רכוש, הרי אם בשעה שחלה חובת תשלום הפיצויים
- היה הרכוש כפוף לכל משכנתה, ערבון, שעבוד או לכל חובה אחרת, כיוצא באלה, יהיו רואים הסכום ששולם כאמור לעיל כלול במשכנתה, בערבון, בשעבוד או בחובה האחרת.
16. פיצויים שיש לשלם בלעדי פקודה זו הוראות פקודה זו לא תפגענה בכל הסכם לתשלום (אם בדרך פיצויים או בדרך אחרת) בעד עשיית כל דבר מטעם הממשלה אגב השימוש בסמכויות לשעת-חירום; אלא שאם בלעדי סעיף זה היו מגיעים פיצויים בעד עשיית כל דבר כנ"ל גם עפ"י פקודה זו וגם עפ"י כל פקודה או תקנה או חיקוק אחרים, הרי בכפוף לכל הסכם כנ"ל ישולמו הפיצויים בהתאם לפקודה זו ולא באופן אחר.
17. מסירת הודעות (תיקון: 1946) כל הודעה שלפי פקודה זו נדרש או הורשה למסרה לאיזה אדם אפשר יהיה למסרה באמצעות הדואר, מקום מגוריו או עסקיו הרגיל הידוע לאחרונה של אותו אדם או בא - כוחו המורשה כהלכה או- במקרה של תובע פיצויים - לפי כתבתו של התובע הרשומה בהודעת-התביעה שלו, או לפי כתבתו של עורך-הדין שלו (אם יש כזה), הרשומה כן, או שאפשר למסרה לאותו אדם או לבא-כוחו או לערך-דין שלו (אם יש כזה) באופן אישי.
18. סמכות שר המשפטים להתקין תקנות רשאי שר המשפטים להתקין תקנות כלליות לביצוע הוראות פקודה זו.

תאריך : 3/ 9/95
דף מס.: 11

לשכת עורכי הדין - ההוצאה לאור
יחידת המחשב

פקודת ה פיצויים (הגנה)
[1940]

1^ ע"ר 1940, תוס' 1, (ע) 93, (א) 117; 1946, תוס' 1, (ע) 167, (א) 191;
1947, תוס' 1, (ע) 202, (א) 249; ס"ח תש"י, 262
הקטע "או כל סמכות הנתונה לשימוש בתוקף הזכות העליונה (פרירוגטיבה) של
הכתר" - אינו מובא.
סעיף-קטן זה מסומן במקור (4).

חוק ל תיקון פקודת הדרכים ומסילות הברזל (הגנה ופיתוח)
[תשי"א 1951]

חוק לתיקון פקודת הדרכים ומסילות הברזל (הגנה ופיתוח), תשי"א-1951

1-2. (נוסח הסעיפים שולב בפקודה העיקרית).

3. הוראת מעבר

(א) הממשלה רשאית בצו, להטיל את הוראות הפקודה העיקרית על כל מסילת ברזל שהוחל בסלילתה או בשיפורה, או שהושלמו סלילתה או שיפורה, לפני תחילת תקפו של חוק זה; אולם לא יובא אדם לדין על עבירה על סעיף 10 של הפקודה העיקרית שעבר עליה לפני תחילת תקפו של חוק זה.

(ב) קרקע אשר ערב תחילת תקפו של חוק זה היתה תפוסה על ידי המדינה לצורך מסילת ברזל וניתן לגבי אותה מסילת ברזל צו כאמור בסעיף קטן (א) - יחולו לגבי קרקע זו הוראות אלה:

(1) יראו את הקרקע כאילו קנו בה אחיזה על פי סעיף 4 של הפקודה העיקרית ביום שבו נתפסה, ואת הרשות שתפסה את הקרקע יראו כאילו היתה רשות כמשמעותה בפקודה העיקרית;

(2) לא ישולמו פיצויים בקשר עם תפיסת הקרקע מלבד הפיצויים לפי הפקודה העיקרית, וכל סכום ששולם לבעל הקרקע, לפני תחילת תקפו של חוק זה, בתורת פיצויים או על חשבון פיצויים בקשר עם תפיסת הקרקע, ייזקף על חשבון הפיצויים שהוא זכאי להם לפי הפקודה העיקרית;

(3) בעל הקרקע זכאי לריבית, בשיעור של 4 אחוזים ממאה, על סכום הפיצועים שייקבעו על פי סעיף 8 של הפקודה העיקרית, בעד פרק הזמן שמים שבו נתפסה הקרקע ועד ליום שבו ניתן הצו האמור בסעיף קטן (א); אך אם נזקף על חשבון אותם הפיצויים סכום ששולם לבעל הקרקע לפני תחילת תקפו של חוק זה בתורת פיצויים או על חשבון פיצויים, בקשר עם תפיסת הקרקע, לא יהיה בעל הקרקע זכאי לריבית, כאמור, על אותו סכום, אלא בעד פרק הזמן שמיום שבו נתפסה הקרקע כאמור ועד היום שבו שולם לו אותו סכום.

(ג) לצורך סעיף קטן (ב), קרקע שביום ה' באייר תש"ח (14 במאי 1948), שימשה למסילת ברזל, שאינה מסילת ברזל פרטית, - רואים אותה כתפוסה על ידי המדינה לצורך מסילת ברזל מיום ו' באייר תש"ח (15 במאי 1948), וקרקע שנבנתה עליה מסילת ברזל שאינה מסילת ברזל פרטית, או סוללה למסילת ברזל כזו, בין התאריך האמור ובין יום תחילת תקפו של חוק זה, רואים אותה כתפוסה על ידי המדינה מיום שהתחילו לבנות את מסילת הברזל את את הסוללה.

(ד) בסעיף זה "הפקודה העיקרית" פירושו - פקודת הדרכים ומסילות הברזל (הגנה ופיתוח), 1943; וכל ביטוי בסעיף זה פירושו כמשמעותו באותה פקודה.

פקודת הקרקעות (רכישה לצרכי ציבור)
[1943]

פקודת הקרקעות (רכישה לצרכי ציבור), 1943 ^1

פקודה הקובעת הוראות בענין רכישת קרקע או כל טובת הנאה בה לצרכי ציבור,
ותשלום פיצויים בעדה

1. השם הקצר (תיקון: 1946)

פקודה זו תיקרא פקודת הקרקעות (רכישה לצרכי ציבור), 1943.

2. פירוש

(1) בפקודה זו יהיו למונחים הבאים הפירושים דלקמן אם לא יחייב ענין הכתוב פירוש אחר: -

"יועץ משפטי לממשלה" - לרבות נציגו של היועץ המשפטי לממשלה;
"בית המשפט" פירושו בית המשפט המחוזי שבתחומי שיפוטו נמצאת הקרקע הנידונה;
"קרקע" כוללת קרקע מכל סוג או מכל צורת חזקה, וכל בנין עץ או דבר אחר
המחוברים לקרקע וכל חלק מן הים, או משפת הים, או מנהר, וכל זכות, טובת הנאה
או זכות שימוש בקרקע או במים או עליהם;
"צורך ציבורי" פירושו כל צורך שאותו אישר שר האוצר כצורך ציבורי.

(2) הרכבת בית המשפט

לענין הפקודה הזאת, יהא בית המשפט מורכב משופט אחד.

3. סמכויות שר האוצר

אם נוכח שר האוצר כי דרוש או נחוץ הדבר לכל צורך ציבורי, רשאי הוא -

(א) לרכוש את בעלותה של כל קרקע;

(ב) לרכוש את החזקה או את השימוש בכל קרקע לתקופה מסויימת;

(ג) לרכוש כל זכות שימוש בכל קרקע או כל זכות אחרת בה או עליה;

(ד) להטיל כל זכות שימוש על כל קרקע או כל הגבלה אחרת על השימוש בכל זכות

הקשורה בבעלות על אותה קרקע, בשלמו אותם פיצויים או אותה תמורה כפי שיוסכם

עליהם או כפי שיוחלט עפ"י הוראות הפקודה הזאת.

4. חקירה מוקדמת (תיקון: 1946)

(1) כל אימת שדרושה קרקע בכל מקום שהוא לכל צורך ציבורי מותר לשר האוצר

ולפקידיו ולפועליו ולכל בני האדם המורשים ע"י שר האוצר לשם זה לעשות את

הדברים דלקמן, כולם או מקצתם: -

(א) לעלות עליה ולערוך מדידות מכל קרקע במקום זה;

(ב) לחפור בשכבות שמתחת לקרקע או לערוך בהן קדיחות;

(ג) לעשות את כל הפעולות האחרות שתהיינה דרושות כדי לברר אם הקרקע מתאימה

למטרה זו וכן לברר את שווי הקרקע וכל הבנינים, העצים והיבול שעליה;

(ד) לפנות את הקרקע העומדת לרכישה ולפרט ולסמן את גבולות הקרקע הזאת

והעבודה שעומדים לעשות עליה, אם יש עבודה כזאת;

בתנאי כי שום אדם לא ייכנס לכל בנין או כל חצר גדורה או גן המחובר לבית (אלא

בהסכמתו של המחזיק בהם) בלי לתת תחילה הודעה של לפחות שבעה ימים מראש על

רצונו לעשות כן.

(2) בהקדם הנוח לאחר כל עליה על קרקע שבוצעה לפי סעיף קטן (1) ישלם שר

האוצר תמורת כל נזק שנגרם, ובמקרה סכסוך בדבר הסכום שיש לשלמו, רשאים היועץ

המשפטי לממשלה או האדם התובע פיצויים לפנות אל בית המשפט בבקשה לקבוע אותו

סכום.

5. הודעות (תיקון: 1946)

פקודת הקרקעות (רכישה לצרכי ציבור)
[1943]

(1) מקום שמתכוון שר האוצר לרכוש כל קרקע לצורך ציבורי כל-שהוא, יגרום כי תתפרסם ברשומות הודעה על כוונתו זאת, והודעה זאת תהיה בטופס א' או בטופס ב' הרשומים בתוספת, הכל לפי הטופס הנאות. כמו כן, יגרום כי יוצגו טפסים של אותה הודעה לכל אדם, ששמו נרשם בספרי האחוזה כבעליה של הקרקע, או כאדם שיש לו טובת-הנאה בה, ומסירה זאת תבוצע בין מתוך מסירה לידי ממש של האדם, שלו יש למסרה, או מתוך השארת העתק של אותה הודעה במקום מגוריו הידוע לאחרונה, או מתוך שליחתה בדואר במכתב רשום, שעליו נכתבה כתבתו של אותו אדם לפי כתובת הדואר שלו הידועה לאחרונה, אם יש כזאת.

(2) פרסום ברשומות של הודעה לפי סעיף קטן (1) רואים אותו כראיה מכרעת ששר האוצר אישר כי המטרה, שלשמה עומדי לרכוש את הקרקע, היא מטרה ציבורית.
(3) לאחר שתתפרסם הודעה לפי סעיף קטן (1) יגרום מנהל אגף רישום והסדר הקרקעות - כל אימת שהדבר מעשי - כי תירשם אזהרה בספרי האחוזה בדבר פרסומה של אותה הודעה;

אותה אזהרה תבוטל לאחר שתתפרסם הודעה - לפי סעיף קטן (1) לסעיף 14 - על חזרה מרכישה בגין כל קרקע שבה נוגעת האזהרה, או לאחר שתירשם הממשלה - לפי סעיף קטן (2) לסעיף 19 - כבעליה של כל קרקע, שבה נוגעת האזהרה.
6. סמכות להעביר קרקע

מותר לכל אדם שיש לו זכות על כל קרקע -
(א) למכור אותה קרקע או להעביר בדרך אחרת את הבעלות עליה לשר האוצר;
(ב) להרשות את החזקה או שימושה ע"י שר האוצר לתקופה מסויימת;
(ג) ליצור כל זכות שימוש עליה או כל זכות אחרת בה או עליה לטובת שר האוצר;
(ד) ליצור לטובת שר האוצר כל הגבלה על השימוש בכל זכות הקשורה בבעלות על אותה קרקע, או להסכים לכל הגבלה כנ"ל, ולהתקשר בכל החוזים הנחוצים לכל מטרה מהמטרות הנ"ל; וביחוד מותר לכל חברה, או לנאמן, לאפוטרופוס, למנהל נכסים או לאדם אחר המייצג אדם הנתון לפסלות חוקית, לעשות ביחס לאותה קרקע, בכוח פקודה זו ולמרות כל דבר האומר את ההיפך בכל חוק, תזכיר התאגדות או תקנות התאגדות או בכל מסמך אחר, כל פעולה מהפעולות הנ"ל ולהתקשר לשם כך בכל החוזים הנחוצים.

7. סמכות לקנות החזקה (תיקון: 1946)

(1) שר האוצר רשאי להורות - בהודעה שתימסר לפי סעיף 5 או בכל הודעה שלאחריה שתימסר באופן דומה - לכל אדם שיש לו החזקה בקרקע שעומדים לרכשה, למסור את החזקה בקרקע עם תום מועד התקופה הנקובה לכך בהודעה או לפניו, ואותה תקופה לא תפחת מכדי חדשיים מתאריך פרסום אותה הודעה ברשומות, אלא אם דרושה הקרקע באופן דחוף לצורך הציבורי שלשמו עומדים לרכשה, והרצאת דברים בהודעה כזאת כי הקרקע דרושה באופן דחוף לצורך הציבורי, שלשמו עומדים לרכשה, תהיה ראייה מכרעת לאותה עובדה.

(2) כתום מועד התקופה הנקובה בהודעה, שתימסר לפי סעיף קטן (1), יהיה שר האוצר זכאי להיכנס אל הקרקע, או לעלות עליה ולקנות החזקה בה בהתאם לכך.
7א. לא תהיה הודאה או מניעות בהודעה לפי סעיף 5 או 7 (תיקון: 1946) הודעה הנמסרת לפי סעיף 5 או 7 לא תפורש כהודאה מצד שר האוצר כי הקרקע הנזכרת בה מוחזקת ע"י כל אדם בבעלות פרטית או בחזקה חוקית פרטית, ופרסום הודעה כזאת לא יפגע בכל תביעה מצד הממשלה על אותה קרקע או בגינה.

8. הפרוצדורה שיש לנקוט בה במקרה שאין מוסרים חזקה (תיקון: 1946)
אם בעלי הקרקע העומדת להירכש או המחזיקים בה מסרבים להרשות לשר האוצר לקנות חזקה בה, רשאי היועץ המשפטי לממשלה לפנות לבית המשפט, ואם נוכח בית המשפט כי

פקודת הקרקעות (רכישה לצרכי ציבור)
[1943]

שר האוצר זכאי לקנות חזקה בקרקע עפ"י סעיף 7, יתן צו שבו יצווה למסור את החזקה בקרקע.

9. סכסוכים בדבר פיצויים וזכות קנין ייושבו ע"י בית-המשפט (תיקון: 1946)
אם לא הוגשה למנהל אגף רישום והסדר הקרקעות במשך חדשים מתאריך פרסומה של ההודעה לפי סעיף 5 ברשומות או אם לא באו מגיש התביעה ושר האוצר לכלל הסכם בענין סכום הפיצויים שיש לשלמו בעד הזכות או טובת ההנאה באותה קרקע השייכת לאותו אדם, או אם אותו אדם לא הגיש הוכחות מספיקות לחיזוק תביעתו, או אם הוגשו תביעות נבדלות וסותרות ביחס לאותה קרקע, או אם טוענת הממשלה שהקרקע היא אדמת-ממשלה פנויה, הרי סכום הפיצויים המגיע, אם מגיעים פיצויים כאלה, וכל סכסוך כזה בענין טובת ההנאה או הזכות, ייושב ע"י בית המשפט שיהא לו שיפוט לברר את כל העניינים הנזכרים בסעיף זה ולפסוק בהם לפי בקשה שיגישנה היועץ המשפטי לממשלה או לפי בקשת כל אדם שיש לו, או התובע, כל זכות או טובת הנאה בכל קרקע הנזכרת בכל מודעה כאמור לעיל.
10. החלטה בהעדרם של הצדדים (תיקון: 1946)
כל אימת שהאדם שנמסרה לו הודעה על בקשה שהוגשה לפי סעיף 9 לא הופיע בזמן הקבוע, רשאי בית המשפט ליתן את החלטתו במעמד צד אחד בלבד אחר שמיעת העדות שהוגשה; והחלטה זו תהא שרירה וקיימת ממש כאילו ניתנה במעמדו של אותו אדם.
11. אין להכריח את הצד למכור או להעביר חלק מבית

שום אדם לא יידרש באיזה זמן שהוא למכור או להעביר לשר האוצר כל זכות או טובת הנאה בחלק אחד בלבד של כל בית או בנין אחר אם אותו אדם מוכן ויש באפשרותו למכור ולהעביר את כל אותו הבית או הבנין.

12. תקנות בענין הערכת הפיצויים (תיקון: 1946)

בבוא בית המשפט להעריך את הפיצויים שיש לפסוק בעד כל קרקע או זכות או טובת הנאה בקרקע, ינהג לפי התקנות הבאות: -
(א) אין לו לבית המשפט להביא בחשבון את העובדה שהקרקע נרכשה בכפיה;
(ב) בכפיפות למותנה לקמניקובל כשוויה של הקרקע, אותו הסכום שהיה מתקבל ממכירת הקרקע אילו נמכרה בשוק ע"י המוכר מרצונו הטוב;
בתנאי שבבוא בית המשפט להעריך פיצויים אלה, יעריכם לפי השווי שימצאו כשוויה של הקרקע, הזכות או טובת ההנאה על אותו בסיס, בזמן ששר האוצר פרסם ברשומות את ההודעה על כוונתו לרכוש אותה, ובלי להביא בחשבון כל השבחה או עבודות שנעשו או נבנו או תעשינה או שתבנינה על אותה קרקע;
ובתנאי כי מקום שצבא-הגנה לישראל או כל מחלקה ממשלתית אחרת החזיקו בקרקע בתוקף זכות הקנין שהיא פחותה מבעלות מוחלטת, יעריכו את הפיצויים בלי להתחשב בכל עליה בשווייה מחמת העבודות שנבנו על אותה קרקע ע"י צבא-ההגנה לישראל או כל מחלקה ממשלתית אחרת;

ובתנאי כי בהעריך בית המשפט פיצויים אלה, חייב הוא להביא בחשבון את כל הרשימות וההערכות של השווי היסודי או של דמי החכירה שהוגשו לצורך הערכת מסים ע"י התובע או שהתובע הסכים להן;

(ג) בית המשפט לא יביא בחשבון את התאמתה או הכשרתה המיוחדת של הקרקע לאיזו מטרה, אם זו מטרה שאי אפשר להשתמש בה אלא עפ"י סמכויות הנובעות מחוקים, או שאין ביקוש עליה בשוק חו מביקושה ע"י קונה מסויים לצרכיו המיוחדים או מביקושה לצרכי שר האוצר;

(ד) אם היתה הקרקע מוקדשת לתכלית אשר לפי מהותה אין ביקוש כללי או שוק לקרקע לשם אותה תכלית ואלמלא הרכישה בכפיה היתה הקרקע מוסיפה להיות מוקדשת לאותה תכלית, הרי אם יווכח בית המשפט שמתכוננים בתום-לב לסידור מחדש במקום

פקודת הקרקעות (רכישה לצרכי ציבור)
[1943]

אחר, רשאי הוא להעריך את סכום הפיצויים על יסוד ההוצאות ההוגנות של סידור מחדש דומה לזה במקום אחר;
(ה) בבוא בית המשפט להעריך את דמי החכירה שיש לשלם בעד חכירת הקרקע, יעריך דמי חכירה אלה על בסיס כזה שיהא בסכום השנתי משום פיצויים הוגנים לבעל בעד ההפסד הממשי שהוא עלול לסבול מפאת הרכישה, או שיהא בו כדי הכנסה הוגנת לבעלים מן השווי היסודי של הקרקע שלא תעלה על ששה למאה מאותו שווי, כפי שהוערך בהתאם להוראות הפסקאות הקודמות, הכל לפי הסכום הקטן יותר;
(ו) הפיצוי שישולם בתורת דמי נזק בשל הטלת כל זכות שימוש או כל מניעה אחרת על השימוש בכל זכות הכרוכה בבעלות, יעריכנו בית המשפט לפי שיעור ההפחתה שחלה בשווי הקרקע שהוערך לפי הפסקאות הקודמות מחמת הטלתה של אותה זכות שימוש או אתה מניעה;

(ז) מקום שעומדים לרכוש רק חלק מן הקרקע השייכת לכל אדם עפ"י פקודה זו חייב בית המשפט להביא בחשבון כל התיקרות בשווי מותר הקרקע מחמת קרבתה לכל עבודות השבחה או לכל עבודות שנעשו או הוקמו או שתעשינה או תוקמנה ע"י שר האוצר;
(ח) כמו כן יביא בית המשפט בחשבון את הנזק, אם יש נזק, שנגרם לבעל מחמת ניתוקה של הקרקע הנרכשת לצרכי ציבור מקרקע אחרת השייכת לאותו בעל, או מחמת כל השפעה מזיקה אחרת שתהא נגרמת לאותה קרקע אחרת בשל השימוש בסמכויות המסורות בפקודה זו.

13. פיצויים על אבדן דמי חכירה (תיקון: 1946)

(1) מקום שקנה שר האוצר החזקה באיזו קרקע, בהמשך להודעה לפי סעיף 7, ישלם פיצויים לבעליה של אותה קרקע ולכל בני-אדם הזכאים בזכות או טובת הנאה כלשהן בה, בשל אבדן דמי חכירה לתקופה שבין הזמן, אשר בו קנה שר האוצר החזקה כנ"ל, והזמן אשר בו שולמה התמורה המגיעה על אותה קרקע לפי הסכם לאדם הזכאי בה, או הזמן שבו שולמו פיצויים בגין אותה קרקע לאותו אדם או לבית המשפט לפי הוראותיה של פקודה זו, הכל לפי המועד המוקדם יותר:

בתנאי כי מקום שהציע שר האוצר בכתב לאזה תובע כל סכום כפיצויים בגין אותה קרקע, והסכום שגמלו בית המשפט לאותו תובע, או שקיימו התובע ההוא, אינו עולה על הסכום המוצע, ישלם שר האוצר לאותו תובע פיצויים בשל אבדן דמי חכירה רק

בגין התקופה שבין הזמן, שבו קנה שר האוצר החזקה כנ"ל, והזמן שבו הוצעה אותה הצעה.

(2) במקרה סכסוך בדבר סכום הפיצויים שעל שר האוצר לשלם לפי סעיף קטן (1), רשאים היועץ המשפטי לממשלה או האדם התובע אותם פיצויים לפנות לבית המשפט בבקשה לקבוע אותו סכום.

14. סמכותו של שר האוצר לחזור בו מרכישת הקרקע (תיקון: 1946)

(1) שר האוצר רשאי בכל זמן לחזור בו, בין לגמרי ובין במקצת, מרכישת כל קרקע שתוארה בהודעה על כוונה לרכוש אותה קרקע שנמסרה לפי סעיף 5, מתוך שימסור, באופן המפורט בסעיף 5, הודעה שהוא חוזר בו, לכל בני-אדם ששמותיהם נרשמו בספרי האחוזת כבעלי הקרקע, שמרכישה הוא רוצה לחזור בו, או כבעלי כל זכות או טובת הנאה באותה קרקע, וכן לכל בני-אדם זולת בני האדם האמורים, שהגישו תביעה לאותה קרקע בהמשך להודעה על כוונה לרכוש אותה קרקע, שנמסרה לפי סעיף 5, ומתוך מילוי אחריה, ולאחר פסוס ברשומות של אותה הודעה, שהוא חוזר בו, תפוט הקרקע הנזכרת באותה הודעה לגמרי מנפקותה של אותה הודעה על כוונה לרכוש אותה קרקע, לרבות חיוב לשלם פיצויים עליה:

בתנאי כי שר האוצר לא יהיה זכאי לחזור בו, בין לגמרי ובין במקצת מרכישתה של כל קרקע, אם -

פקודת ה קרקעות (רכישה לצרכי ציבור)
[1943]

- (א) קנה, לפי הוראותיה של פקודה זו, או של כל פקודה שבוטלה בפקודה הזאת, החזקה בקרקע שמרכישה הוא רוצה לחזור בו; או
- (ב) חדל היועץ המשפטי לממשלה - במשך חודש אחד למן הכרעת בית המשפט בדבר סכום הפיצויים שישתלם בגין אותה קרקע, מלמסור הודעה בכתב לבית המשפט, כי אין שר האוצר מתכוון להמשיך ברכישת אותה קרקע; או
- (ג) אותה קרקע הוקנתה לשר האוצר בהמשך להודעה לפי סעיף 19.
- (2) מקום שחזר בו שר האוצר, בין לגמרי ובין במקצת, מרכישת כל קרקע, יהיו בעליה של אותה קרקע, וכל אדם הזכאי בכל זכות או טובת הנאה באותה קרקע, רשאים לקבל משר האוצר כל אותן הוצאות שעמדו בהן בגלל ההליכים של רכישה, או בתוצאתם, ופיצויים על נזק, אם יש כזה, שהיו עשויים לעמוד בו בגלל ההודעה על הכוונה לרכוש אותה קרקע, שנמסרה לפי סעיף 5, או בתוצאתה.
- (3) במקרה שכסוד בדבר סכום כל הוצאות או פיצויים העשויים להשתלם לפי סעיף קטן (2), רשאים היועץ המשפטי לממשלה או האדם התובע אותם הוצאות או פיצויים לפנות לבית המשפט בבקשה לקבוע את סכומם.
15. הוראות בנידון תשלום הוצאות
- (1) אם הציע שר האוצר הצעה מוחלטת בכתב לשלם לתובע כל סכום בתורת פיצויים והסכום שפסק בית המשפט לאותו תובע אינו עולה על הסכום שהוצע, יצווה בית המשפט את התובע לשאת בהוצאותיו הוא ולשלם גם את ההוצאות שהוציא שר האוצר לאחר להגיש את הצעתו, חוץ אם סבור בית המשפט, מטעמים מיוחדים, כי מן הראוי שלא לעשות כן.
- (2) אם נוכח בית המשפט כי התובע לא מילא אחר דרישות שר האוצר כפי שפורטו בהודעה שניתנה כמפורט בסעיף 5 בתוך זמן שיהא מספיק לאפשר לו לשר האוצר להגיש הצעה מתאימה, תחולנה ההוראות דלעיל שבסעיף זה, ממש כאילו הציע שר האוצר הצעה מוחלטת במשך זמן אשר בו היה צריך, לדעת בית המשפט, למסור פרטים מספיקים, וכאילו פסק לו לתובע סכום שאינו עולה על הסכום של אותה הצעה.
- (3) אם הגיש תובע הצעה מוחלטת בכתב לקבל איזה סכום כפיצויים ומילא אחר דרישות שר האוצר שפורטו כאמור לעיל, והסכום שפסק לו בית המשפט שווה לסכום שבהצעה או עולה עליו, יצווה בית המשפט את שר האוצר לישא בהוצאותיו הוא ולשלם גם את ההוצאות שהוציא התובע לאחר שהגיש את הצעתו, חוץ אם סבור הוא מטעמים מיוחדים כי מן הראוי שלא לעשות כן.
- (4) בכפיפות לאמור לעיל יהא ענין ההוצאות של כל הליכים מסור להכרעת דעתו של בית המשפט והוא רשאי לצוות מי ישלמן, למי ישלמון וכיצד ישלמון:
- בתנאי שהוצאות אלה תהיינה לפי הדרגה הקבועה.
- (5) מקום שיצווה בית המשפט את התובע לשלם את ההוצאות או כל חלק מההוצאות לשר האוצר, רשאי שר האוצר לנכות את הסכום שהתובע חייב בתשלומו, כאמור, מסכום הפיצויים המגיע לו.
16. דחיית תשלום הפיצויים ע"י שר האוצר כוחו יפה כסילוק מלא של פיצויים (תיקון: 1946)

החלטת בית המשפט או, במקרה שעורער על אותה החלטה, בית המשפט לערעורים אזרחיים, בנוגע לכל פיצויים או לכל שאלה של טובת הנאה או כל זכות השנויה במחלוקת, תהא סופית ומוחלטת ביחס לכל הצדדים שאליהם נשלחו הודעות על בקשה לפי סעיף 9 כאמור לעיל, או שהופיעו ותבעו או שבשם תבע כל אדם שיש לו יפו כוח לכך, כל קרקע או כל זכות או טובת הנאה עליה, אותם מותר לאנשים שלא נשלחו אליהם הודעות על בקשה לפי סעיף 9, או שלא הופיעו או תבעו, או שלא הוגשה כל תביעה מטעמם, להגיש תביעה בכל זמן תוך שנה אחת לאחר תאריך ההחלטה הסופית,

פקודת ה קרקעות (רכישה לצרכי ציבור)
[1943]

ולעולם, מקום שפסקו לשלם פיצויים, בין שהפיצויים יהיו בצורת סכום כסף או בצורת דמי חכירה שנתיים, הרי סכום הפיצויים הנ"ל, או הסכום של אותו חלק הימנו שחייבים בתשלומו תוך אותה תקופה של שנה אחת, יושלש בבית המשפט (חוץ אם נמסרה זכות קניין שרירה בכתב לקרקע או אם יורה בית המשפט אחרת) ובית המשפט לא ישלמו אלא כעבור אותה תקופה של שנה אחת מתאריך אותה ההחלטה הסופית, ולאחר מכן, לכשתוגש בקשה לבית המשפט על ידי כל אדם התובע כאמור לעיל כי הוא מעוניין בו, ישולם לכל אדם שבית המשפט יצווה לשלמו לו. השלשת הפיצויים לבית המשפט או כשהפיצויים הם בצורת דמי חכירה - השלשת דמי חכירה אלה מדי הגיע התשלום לצדדים, יהא כוחה יפה כסילוק מוחלט ומלא הפוטר את שר האוצר מכל התביעות לגבי קרקעות אלה, אך אין בו כדי למנוע כל אדם הטוען כי זכותו עדיפה לקבלת הסכום הזה, להגיש אח"כ תביעה נגד האדם שהפיצויים שולמו לו:

בתנאי שכל אדם הטוען שהוא מעוניין בכל פיצויים שהושלשו בבית המשפט (אם לא שילם בית המשפט את הפיצויים האלה או חלק מהם) רשאי לתבוע בתוך שלוש שנים מתאריך ההחלטה הסופית ולא לאחר מכן, כי ישלמו לו אותם הפיצויים או חלק מהם. כל התביעות לפיצויים שישולמו ע"י בית המשפט, שהוגשו לאחר עבור שנים עשר חודש מיום ההחלטה הסופית של בית המשפט, תוגשנה ע"י הודעה בדרך המרצה, באופן שנקבע בתקנות בית משפט הנוהגות באותה שעה והמסדירות את מסירת הודעות בדרך המרצה, בצירוף הצהרה בשבועה המפרטת את הנימוקים שעליהם מבוססת התביעה.

17. בעלים רשומים או צדדים המחזיקים בקרקע כבעלים דינם כזכאים בקרקע אם מתעוררת איזו שאלה בדבר זכות הקניין לכל קרקע העומדת להירכש עפ"י פקודה זו, הרי הבעלים הרשומים, או, כשהקרקע איננה רשומה, האנשים המחזיקים בה כבעליה בזמן רכישתה, יראו אותם כזכאים לאותה קרקע עפ"י החוק, אלא אם כן הוכח ההיפך מזה כדי הנחת דעתו של בית המשפט; והם וכל הצדדים התובעים מכוחם או מכוח החזקה שלהם יראו אותם כזכאים לתמורה או לכסף הפיצויים, אולם בלי לפגוע בכל הליכים משפטיים שלאחר מכן נגד אותם הצדדים עפ"י דרישת כל אדם הטוען כי זכותו לקרקע עדיפה משלהם:

בתנאי שאם טוענת ממשלת ישראל כי איזו קרקע בלתי רשומה היא קרקע ממשלתית פנויה, הרי חובת ההוכחה שהקרקע מוחזקת בבעלות פרטית מוחלטת או בחזקה חוקית של אדם תחול על האדם הטוען טענה זו.

18. מששילם שר האוצר הריהו פטור מאחריות (תיקון: 1946)

תשלום הסכום לכל אדם שמגיעים לו כל תמורה או פיצויים, או תשלום סכום הפיצויים לבית המשפט על יסוד החלטת בית המשפט הריהו פוטר את שר האוצר בצורה של ממש מכל אחריות לאופן השימוש בכסף, ואין להטיל עליו אחריות בשל השימוש לרעה באותם כספים:

בתנאי, כי מקום שכל אדם, חוץ מן הבעלים, מחזיק בקרקע, או שכל אדם מחזיק בה בתורת בא כוח, רשאי שר האוצר לשלם אותה תמורה או אותם פיצויים לאותם אנשים ובאותם החלקים ושיעורי התשלום שבית המשפט יורה ולאחר מסירת אותה הודעה שבית המשפט יורה.

19. הקנייה ורישום (תיקון: 1946)

(1) בכל זמן לאחר שתפורסם ברשומות הודעה לפי סעיף 5 יהיה שר האוצר רשאי להכריז, בהודעה שתתפרסם ברשומות, שאותה קרקע תהיה מוקנית לו החל מאותו תאריך, שיהיה תאריך פרסומה של אותה הודעה ברשומות, או תאריך שלפני אותו תאריך או לאחריו, ככל אשר יפורט באותה הודעה:

בתנאי שאפשר יהיה לפרט תאריך הקודם לתאריך פרסומה של אותה הודעה, רק אם נקנתה החזקה בקרקע לפי הפקודה הזאת קודם לפרסומה של הודעה לפי סעיף זה, והתאריך המפורט לא יהיה תאריך הקודם לתאריך שבו נקנתה החזקה באותו אופן.

(2) לאחר שתתפרסם ברשומות הודעה לפי סעיף קטן (1) תוקנה הקרקע לשר האוצר בהתאם לכך, חפשית מכל נטל, ומנהל אגף רישום והסדר הקרקעות יגרום שתיערכנה

פקודת הקרקעות (רכישה לצרכי ציבור)
[1943]

הרשומות הנאותות בספרי האחוזה.

20. פיצויים על קרקע שנלקחה להרחבתן או לסלילתן של דרכים וכו' (תיקון: 1946)

(1) בסעיף זה -

(א) איזכורי שוויה של כל קרקע בלבד יפורשו באיזכורי הסכום, שהיה מהווה את שוויה של הקרקע (שנתברר בהתאם להוראותיה של פקודה זו), אם לא חוברו אליה שום בנינים, עצים או דברים אחרים;

(ב) המונח "מגרש" פירושו כלל הקרקע שבבעלות אחת המהווה שטח אחד.

(2) מקום שנרכשה כל קרקע לפי פקודה זו כדי להרחיב איזו דרך קיימת או חלק ממנה או כדי להגדיל איזה מגרש-משחקים או מגרש-נופש, או כדי לסלול איזו דרך חדשה, או חלק ממנה או להתקין איזה מגרש-משחקים או מגרש-נופש חדשים, יהיו הפיצויים המשתלמים לפי פקודה זו כפופים לשינויים הבאים, היינו -

(א) מקום ששטח הקרקע שנלקח, והוא נכלל במגרש, אינו עולה על רבע כלל שטחו של המגרש, ואין שום בנינים, עצים או דברים אחרים מחוברים אל הקרקע שנלקחה, לא ישתלמו פיצויים, ואם מצויים בנינים, עצים או דברים אחרים כאלה כל שהם מחוברים כן, יופחתו הפיצויים בסכום העולה כדי שוויה של הקרקע בלבד הנכללת בחלק המגרש שנלקח;

(ב) מקום ששטח קרקע שנלקח, והוא נכלל במגרש, עולה על רבע כלל-שטחו של המגרש, יופחתו הפיצויים בסכום שמתכוונתו לערך הקרקע בלבד, הנכלל בחלק המגרש שנלקח, היא כמתכונת רבע כלל-שטחו של המגרש לכלל-שטח הקרקע, הנכלל בחלק המגרש שנלקח;

(ג) למרות הוראותיהן של הפסקאות (א) ו-(ב) שלעיל, מותר לשר האוצר להעניק - לפי ראיות עיניו, אם נקבע כדי הנחת דעתו, שהצמצומים שהוטלו בכל אחת מן הפסקאות ההן, יגרמו סבל - אותם פיצויים או פיצויים נוספים, שיראה אותם נכונים בהתשב בכל נסיבות המקרה.

21. תשלום בעד השבחה כשלוקחים קרקע לסלילת דרכים או להרחבתם (תיקון: 1946)

(1) אם עלה שוויה של קרקע מחמת שרכשו איזו קרקע עפ"י פקודה זו לצורך סלילת כביש חדש או הרחבת כביש קיים, זכאי שר האוצר, אם הגיש תביעה לכך תוך שנה אחת מיום ביצוע העבודה, לגבות מכל אדם שנכסיו עלו במחירם כך, תרומה להוצאות העבודה, אשר לא תעלה על רבע סכום העליה הנ"ל.

בתנאי כי כשמטילים תרומה על פי סעיף זה, יש לשלם פיצויים בעד כל קרקע שנלקחה לצורך הרחבת כביש; ומותר לנכות את סכום הפיצויים מן התרומה המגיעה עפ"י סעיף זה.

(2) אם נתעוררה שאלה באם עלה שוויה של איזו קרקע כמשמעות הדבר בסעיף זה ובנידון סכום העליה בשווי, ולא באו הצדדים לכלל הסכם בענין זה, תוחלט אותה שאלה ע"י בית המשפט.

(3) אם לא באו הצדדים לידי הסכם, גובים את התרומה המגיעה מבעל הקרקע לחשבון הוצאות העבודה בלא יותר מארבעה שיעורים שנתיים שווים; שר האוצר יגבה אותה בדרך שגובים חוב אזרחי מן האדם שהקרקע שייכת לו באותה שעה.

22. רכישה בידי בני אדם זולת שר האוצר, או מטעמם (תיקון: 1946)

(1) כלאדם רשאי לפנות אל שר האוצר בבקשה שירכוש קרקע כל שהיא בשם אותו אדם ולשם שימושו, וכן

(א) אם המבקש מחזיק בזכיון, שלפיו זכאי הוא לדרוש משר האוצר שירכוש אותה קרקע מטעמו - חייב שר האוצר,

(ב) ובכל מקרה אחר אם סבור שר האוצר שרכישת הקרקע מטעמו של אותו אדם ולשם שימושו עשויה להיות מועילה לציבור - רשאי שר האוצר, לגשת לרכישת אותה קרקע

פקודת ה קרקעות (רכישה לצרכי ציבור)
[1943]

לפי הוראותיה של פקודה זו, כאילו היתה זו קרקע שיש לרכוש אותה לצורך ציבורי.
(2) מקום שהאדם הפונה אל שר האוצר, לפי הוראותיו של סעיף קטן (1), הוא עיריה או מועצה מקומית או כל רשות מקומית אחרת, או המחזיק בזכיון, שלפיו הוא זכאי לדרוש משר האוצר שירכוש קרקע מטעמו, או כל אדם אחר או גוף אחר של בני אדם שזיינו שר האוצר בהודעה שנתפרסמה ברשומות, רשאי שר האוצר להרשות אותו אדם בהודעה שתפרסם ברשומות להשתמש בכל הסמכויות והזכויות, שהוענקו לשר האוצר או ליועץ המשפטי לממשלה לפי הוראותיה של פקודה זו, ולמלא אל כל החובות שהוטלו עליהם כן, ולאחר מכן יפורש כל איזכור שבפקודה זו, מלבד בסעיף זה ובסעיף 25, על שר האוצר או על היועץ המשפטי לממשלה או על

ממשלת ישראל או על מנהל אגף רישום והסדר הקרקעות, במידה שהוא עשוי לחול כך, ביחס לרכישתה של אותה קרקע על-ידי אותו אדם - כאיזכור אותו אדם, והרצאת דברים שבאותה הודעה, האומרת כי רכישת הקרקע, המתוארת בה, עשויה להיות לדעת שר האוצר, מועילה לציבור, תהיה ראייה מכרעת לאותה עובדה.

(3) קודם שירכוש שר האוצר כל קרקע מטעם כל אדם או לשם שימוש, ידרוש מאותו אדם שיבוא עמו לידי הסכם, שבו ייקבעו, להנחת דעתו, העניינים הבאים, דהיינו:

- (א) תשולם לו הוצאת הרכישה, וכן
 - (ב) לאחר אותו תשלום, תועבר הקרקע לאותו אדם, וכן
 - (ג) התנאים שלפיהם יחזיק אותו אדם בקרקע, וכן
 - (ד) אם הרכישה היא לשם בניית איזה מפעל או מפעלים - משך הזמן שבו יבוצעו ויקויימו המפעלים והתנאים שלפיהם יבוצעו ויקויימו, והתנאים (אם בכלל) שלפיהם יהיה הציבור זכאי להשתמש במפעל או במפעלים:
- בתנאי שלא תחולנה הוראותיו של סעיף קטן זה, אם האדם אשר מטעמו ולשם שימוש יש לרכוש את הקרקע הוא המחזיק בזכיון, הקובע, להנחת דעתו של שר האוצר, את התנאים שלפיהם יש לרכוש את הקרקע ולהחזיק בה.

23. עונשו של המפריע לבלת החזקה כל אדם -

- (א) המפריע בזדון או המונע את שר האוצר או כל אדם הפועל מטעמו או מכוחו מלהכנס או להשתמש באיזו קרקע שהיא בהתאם להוראות פקודה זו, או
- (ב) מציק, מונע או מפריע לאותו אדם כשהוא מחזיק באותה קרקע, יאשם בעבירה, ויהא צפוי בצאתו חייב בדין לקנס של עשרים וחמש לירות או למאסר שלושה חדשים או לשני הענשים כאחד.

24. הטלת הפקודה על קרקעות הווקף ועל שאר קרקעות דומות
(1) כשיבואו להשתמש בפקודה זו באדמת ווקף, תהיינה לנאמן (מותוואלי) של הווקף או להנהלת הווקף, אם אין נאמן, כל הסמכויות שפקודה זו מקנה לבעל הקרקע או למחזיק בה, והם יהיו כפופים לכל התחייבויות שפקודה זו מטילה על בעל הקרקע או על המחזיק בה, והפיצויים בעד הקרקע ישולמו לנאמן הווקף, או באין נאמן כזה, לגזבר הנהלת הווקף על שם נכסי הווקף הנוגעים בדבר.
(2) כשיבואו להשתמש בפקודה זו לגבי קרקע הכפופה להקדשות אחרים של צרכי דת, צדקה, או כיו"ב, הרי האדם או הרשות האחראים להנהלת קרקע זו תהיינה להם כל הסמכויות המסורות לבעל הקרקע, ויהיו כפופים לכל ההתחייבויות המוטלות עליו עפ"י פקודה זו, והפיצויים בעד הקרקע ישולמו להם.

25. תקנות

שר האוצר רשאי להתקין תקנות הקובעות -

- (א) את הטפסים שישתמשו בהם עפ"י פקודה זו;
- (ב) את דרגת הוצאות המשפט בעד הפיצויים שפוסקים עפ"י פקודה זו;

פקודת הקרקעות (רכישה לצרכי ציבור)
[1943]

(ג) את הדרכים שבהם יבררו בעת ובעונה אחת תביעות לטובות הנאה שונות באותה קרקע;

(ד) בדרך כלל, תקנות להטלת הפקודה הזאת.
26. ביטול (תיקון: 1946)

פקודת הקרקעות (הפקעה) ופקודת הקרקעות (רכישה לצורך הצבא וחיל האוויר) מבוטלות בזה:

בתנאי כי מקום שנמסרה הודעה לשאת ולתת בגין כל קרקע לפי הוראותיו של סעיף 5 לפקודת הקרקעות (הפקעה) או סעיף 4 לפקודת הקרקעות (רכישה לצורך הצבא וחיל האוויר), תחולנה הוראותיה של הפקודה הראשונה או האחרונה - הכל לפי הענין - על הפקעתה של פקודה זו. כאילו לא ניתנה פקודה זו.

תוספת

טופס א'

פקודת הקרקעות (רכישה לצרכי הציבור), 1943

הודעה לפי סעיף (סעיפים) 5 (ו-7)

נמסרת בזה הודעה כי הקרקעות הנקובות בתוספת להודעה הזאת, דרושות לשר האוצר לצרכי ציבור לחלוטין, או למשך שנים, או כל עוד הן עשויות לשמש לצרכי ציבור, וכי שר האוצר מסכים לשאת ולתת בדבר רכישת הקרקעות האמורות.
כל אדם, הטוען שיש לו כל זכות או טובת הנאה בקרקעות הנ"ל, והוא רוצה לקבל פיצויים בגין אותן קרקעות, נדרש לשלוח למנהל אגף רישום והסדר הקרקעות - במשך חדשים מתאריך פרסומה של ההודעה הזאת ברשומות - הרצאת דברים על זכותו או טובת ההנאה שלו בקרקעות הנ"ל, ביחד עם ראיות לכך, והראיות הללו תכלולנה את פרטי-הרישום בספרי האחוזה, אם יש כאלה, והרצאת דברים על כל תביעת פיצויים שהגיש, המפרטת את סכום הפיצויים הנתבע, מבחינה בין הסכומים לפי סעיפים שונים, ומראה כיצד חושב הסכום בכל סעיף וסעיף.
וכן נמסרת בזה הודעה כי שר האוצר מתכוון לקנות חזקה בקרקעות הנ"ל כתום חדשים מתאריך פרסומה של ההודעה הזאת ברשומות וכי שר האוצר הורה, ובזה מורים, כי כל בני-אדם שיש להם חזקה בקרקעות הנ"ל ימסרו חזקתם בהן כתום תקופת החדשים האמורה או לפני-כן.
וכן נמסרת בזה הודעה כי שר האוצר מתכוון לקנות חזקה בקרקעות הנ"ל תיכף ומיד, הואיל והן דרושות באופן דחוף לצורך הציור, שלשמו עומדים לרכשן, וכי שר האוצר הורה, ובזה מורים, כי כל בני-אדם שיש להם חזקה בקרקעות הנ"ל ימסרו את חזקתם בהן תיכף ומיד.

פקודת הקרקעות (רכישה לצרכי ציבור)
[1943]

תוספת

תיאור הקרקעות

(רישום מידות וגבולות כל-אימת שהדבר מעשי)

בתאריך היום הזה, ---- ב ---- 19.

----- שר האוצר

טופס ב'

פקודת הקרקעות (רכישה לצרכי הציבור) 1943

הודעה לפי סעיף (סעיפים) 5 (ו-7)

נמסרת בזה הודעה כי הקרקעות הנקובות בתוספת להודעה הזאת, דרושות לשר האוצר לצורך ציבור, הנזכר בסעיף 29, לחלוטין, או למשך שנים, או כל עוד הן עשויות לשמש לאותו צורך, וכי שר האוצר סבור כי בגלל הוראותיו של סעיף 20 אין פיצויים או פיצויים מופחתים עשויים להשתלם בגין אותן קרקעות. כל אדם, הטוען שיש לו כל זכות או טובת הנאה בקרקעות הנ"ל, והוא רוצה לקבל פיצויים בגין אותן קרקעות - בין מכוח זכות ובין מתוך נימוק שייגרם סבל אם לא ישולמו פיצויים או פיצויים מופחתים - נדרש לשלוח למנהל אגף רישום והסדר הקרקעות - במשך חדשים מתאריך פרסומה של ההודעה הזאת ברשומות - הרצאת דברים על זכותו או ובת ההנאה שלו בקרקעות הנ"ל, ביחד עם ראיות לכך, והראיות האלה תכלולנה פרטי-רישום בספרי האחוזה, אם יש כאלה, והרצאת דברים על כל תביעת פיצויים שהגיש, המפרטת את סכום הפיצויים הנתבע, מבחינה בין הסכומים לפי

סעיפים שונים, ומראה כיצד חושב הסכום הנתבע בכל סעיף וסעיף, ואם נתבעים פיצויים מתוך נימוק שייגרם סבל אם לא ישולמו פיצויים או פיצויים מופחתים - ראיות התומכות בטענה כי ייגרם סבל. וכן נמסרת בזה הודעה כי שר האוצר מתכוון לקנות חזקה בקרקעות הנ"ל כתום חדשים מתאריך פרסומה של ההודעה הזאת ברשומות וכי שר האוצר הורה, ובזה מורים, כי כל בני-אדם שיש להם חזקה בקרקעות הנ"ל ימסרו את חזקתם בהן כתום תקופת החדשים האמורה או לפני-כן. וכן נמסרת בזה הודעה כי שר האוצר מתכוון לקנות חזקה בקרקעות הנ"ל תיכף ומיד, הואיל והן דרושות באופן דחוף לצורך הציבור, שלשמו עומדים לרכשן, וכי שר האוצר הורה, ובזה מורים, כי כל בני-אדם שיש להם חזקה בקרקעות הנ"ל ימסרו את חזקתם בהן תיכף ומיד.

תוספת

תיאור הקרקעות

תאריך : 3/ 9/95
דף מס.: 11

לשכת עורכי הדין - ההוצאה לאור
יחידת המחשב

פקודת ה קרקעות (רכישה לצרכי ציבור)
[1943]

(רישום מידות וגבולות ל אימת שהדבר מעשי)

בתאריך היום הזה ----- ב ----- 19.

----- שר האוצר

^1^ ע"ר 1943, תוס' 1, 32; 1946, תוס' 1, 153, 225.

"בטיחות הטיסה" - לרבות מניעת מפגעים הנגרמים עקב הטיסה;
"בנין" - כל מבנה, בין שהוא בנוי אבן ובין שהוא בנוי ביטון, טיט,
ברזל, עץ או כל חומר אחר, לרבות -

(1) כל חלק של מבנה כאמור וכל דבר המחובר לו חיבור של
קבע;

(2) קיר, סוללת עפר, גדר וכיוצא באלה הגודרים או
תוחמים, או מיועדים לגדור, או לתחום, שטח קרקע או חלל;

"בנין חורג" - בנין שלא נתקיימה בו הוראה מהוראותיה של
תכנית או של תקנה אחרת לפי חוק זה החלות עליו, בין שניתנו לסוג
מיוחד של בנינים ובין שהן חלות עליו בהיותו נמצא באזור או בשטח
מיוחד, או שלא נתקיימה בו הוראה של היתר שניתן לבנייתו על-פי כל
חוק הדין בתכנון ובבניה;

"בעל" - לרבות חוכר לדורות כאמור בחוק המקרקעין, התשכ"ט-1969;
"דרך" - תוואי למעבר רכב, הולכי רגל או בעלי חיים, לרבות מסילת ברזל,
מבני דרך, אי תנועה, קיר תומך, קיר או סוללה למניעת רעש וכן
תעלה, חפיר ומעביר מים בצד הדרך או מתחת לה, ולרבות מיתקני דרך;
"הנדסאי" - כמשמעותו בחוק המהנדסים והאדריכלים, והוא רשום בפנקס
ההנדסאים והטכנאים המוסמכים כהנדסאי בנין או כהנדסאי אדריכלית;
"הקלה" - הרשאה לבצע עבודה שהיא טעונה היתר לפי סעיף 145 בסטיה
מהוראות תכנית או תקנה אחרת החלות במקום הנדון ושאינן בה משום
שימוש חורג;

(המשך מעמוד קודם)

ס"ח 1359, התשנ"א (21.6.1991), עמ' 164;
ס"ח 1366, התשנ"א (31.7.1991), עמ' 213 [התשנ"א (מס' 2)];
ס"ח 1368, התשנ"א (22.8.1991), עמ' 220 [התשנ"א (מס' 3)] (ראה
הוראות תחולה ומעבר בחוק המתקן);
ס"ח 1370, התשנ"ב (31.10.1991), עמ' 7;
ס"ח 1391, התשנ"ב (25.3.1992), עמ' 159 [התשנ"ב (מס' 2)];
ס"ח 1406, התשנ"ג (7.1.1993), עמ' 21;
ס"ח 1456, התשנ"ד (22.3.1994), עמ' 98 (ראה הוראות תחולה ומעבר
בחוק המתקן);
ס"ח 1459, התשנ"ד (24.3.1994), עמ' 123 [התשנ"ד (מס' 2)];
ס"ח 1471, התשנ"ד (8.7.1994), עמ' 242 [התשנ"ד (מס' 3)].

"חוק המהנדסים והאדריכלים" - חוק המהנדסים והאדריכלים, התשי"ח-1958 ;
"יועץ סביבתי" - נציג השר לאיכות הסביבה בועדה מחוזית ;

"מבנה דרך" - מחלף, גשר או מנהרה לרבות חפיר או סוללה המצויים
בתחילתו או בסופו של אחד מאלה ;

"מהנדס הועדה" - מהנדס הועדה המקומית לתכנון ולבניה ;

"מוסד תכנון" - כל רשות שיש לה סמכות בענין תכניות או היתרים ;

"מסילת ברזל" - כמשמעותה בסעיף 2 רישא ופסקאות (1) ו-(2) לפקודת
מסילות הברזל [נוסח חדש], התשל"ב-1972, וכן מיתקנים לצורך מסילת
ברזל או בקשר אליה המהווים חלק בלתי נפרד ממנה ;

"מיתקני דרך" - כל אחד ממיתקנים אלה שבתוואי הדרך: אבן שפה, גדר,
מחסום, מעקה, עמוד תאורה, רמזור, תחנה לאיסוף נוסעים ולהורדתם,
תחנת המתנה לרכב, ספסל רחוב, מיתקן איסוף אשפה, עמדת קריאה לעזרה
ותמרור ;

"מיתקני תשתית" - קווי תשתית ומיתקני חיבור כהגדרתם בסעיף 274ב(ג)
לפקודת העיריות, וכן כבלי תקשורת, מיתקנים להולכת גז וצינורות
להולכת חומרים מסוכנים כמשמעותם בחוק החומרים המסוכנים,
התשנ"ג-1993 ;

"רשות מקומית" - עירייה או מועצה מקומית ;

"שימוש חורג", בקרקע או בבנין - השימוש בהם למטרה שלא הותר להשתמש
בהם, הן במיוחד והן מהיותם באזור או כשטח מיוחד, לפי כל תכנית או
תקנה אחרת שלפי חוק זה החלות על הקרקע או הבנין או לפי היתר על
פי כל חוק הדין בתכנון ובבניה ;

"תכנית" - תכנית מהתכניות שלפי פרק ג. לרבות שינוי תכנית, התלייתה
או ביטולה.

"תכנית דרך" - תכנית לדרך הכלולה בתכנית מיתאר ארצית לדרכים או
בתכנית מיתאר ארצית למסילות ברזל, או שהיא תכנית הנגזרת מתכנית
מיתאר ארצית לדרכים, או שהיא תכנית לדרך המהווה עורק תחבורה ראשי
שהועדה המקומית לתכנון ולבניה הנוגעת בדבר, בהסכמת הועדה המחוזית,
החליטה כי יראו אותה כתכנית דרך לענין חוק זה, או ששר התחבורה
החליט, לאחר התייעצות עם שר הפנים ועם הועדה המקומית הנוגעת בדבר,
כי יראו אותה כתכנית דרך לענין חוק זה ;

פרסום אישור
תכנית ודחייתה

117. הודעה על אישור תכנית לפי סימן זה ועל דחייתה תינתן ותפורסם בדרך שנותנים ומפרסמים הודעה על הפקדת אותה תכנית, והיא תינתן למי שזכאי לקבל הודעה על הפקדה כאמור.

שמירת תכנית
שאושרה

118. תכנית, לאחר שאושרה לפי סימן זה, תימצא -

(1) בתכנית מתאר מחוזית - במשרד הפנים ובמשרד הועדה המחוזית;

(2) בתכנית מתאר מקומית - במשרד הפנים, במשרד הועדה המחוזית, במשרד הנפה ובמשרד הועדה המקומית;

(3) בתכנית מפורטת - במשרד הועדה המחוזית ובמשרד הועדה המקומית.

תחילתה של
תכנית
(תיקון התשל"ט)

119. תחילתה של תכנית שאושרה לפי סימן זה היא בתום חמישה-עשר יום לאחר פרסום הודעה ברשומות על אישורה; אין חובה לפרסם את התכנית ברשומות.

חובת מסירת
מידע
[תיקון התשמ"ח
(מס' 2)]

119א. ועדה מקומית תמסור, בכתב, לכל מעוניין בקרקע, לפי בקשתו, תוך שלושים ימים, מידע בדבר התכנית הנוגעות לקרקע, בין שהן תקפות, מופקדות או שפורסמה הודעה על הכנתן לפי סעיף 77 וכן תנאים לפי סעיף 78 החלים על הקרקע, אם נקבעו תנאים כאמור; הועדה תמסור גם מידע בדבר חבות בתשלום היטל השבחה.

(תיקון התשנ"ד)

סימן ר' 1: תכנון דרכים ומסילות ברזל

הוראות
מיוחדות
לדרכים
(תיקון התשנ"ד)

119ב. בהליכים לאישור תכנית דרך ינהגו לפי הוראות חוק זה, זולת ההוראות המיוחדות והשינויים המפורטים להלן:

(1) המדינה, רשות מקומית, ועדה מקומית, רשות שהוקמה לפי דין או גוף הפועל מטעם המדינה לאחר שהוסמך לכך לפי החלטת הממשלה, רשאים להגיש תכנית דרך לוועדה המחוזית הנוגעת בדבר, בכפוף להוראות סעיף 119ג;

(2) לענין הוראות סעיפים 77 ו-78 -
(א) פרסום כעתון של הודעה על הכנת תכנית דרך יהיה כאמור בסעיף 1א, אך במקום "בשני עתונים" יבוא "בשלושה עתונים" ובמקום "שלפחות אחד מהם הוא עתון נפוץ" יבוא "שלפחות שניים מהם הם עתונים נפוצים".

(ב) יראו את מועד פרסום ההודעה בעתונות כאמור בסעיף 1א כמועד הקובע לצורך קביעת תנאים כאמור בסעיף 78;

(3) נכללו בתכנית דרך שינוי לתכנית אחרת או הוראות המחייבות שינוי מיתקני תשתית, יצוינו בתכנית הדרך גם השינויים שיידרשו בתכנית ובמיתקנים כאמור; תכנית דרך תהווה כשלעצמה שינוי לתכנית אחרת וניתן יהיה לשנות על פיה מיתקני תשתית, רק אם נקבעו בה במפורש השינויים האמורים.

(4) נכללו מבני דרך בתכנית דרך, יצוינו מכנים אלה בתשריט התכנית;

(5) על אופן הכנתה של תכנית דרך יחולו גם ההוראות שנקבעו לענין זה בתכנית המיתאר הארצית לדרכים;

(6) הוגשה לוועדה המחוזית תכנית דרך, לאחר שהתמלאו התנאים שבסעיף 119ג, ימציא מגיש התכנית העתק ממנה לוועדה המקומית, וזו תדון בתכנית ותחווה דעתה עליה תוך 30 ימים מיום שהומצא לה העתק התכנית; לא דנה הוועדה המקומית בתכנית או לא חיוותה דעתה עליה תוך 30 הימים האמורים, רואים את הוועדה המקומית כאילו לא התנגדה להפקדתה;

(7) ועדה מחוזית תדון בתכנית דרך שהוגשה לה לפי פסקה (1), לאחר שהוגשה לה חוות דעת הוועדה המקומית או בתום המועד האמור בפסקה (6), לפי המוקדם, ותחליט תוך 30 ימים אם להפקיד את התכנית או לדחותה;

(8) ועדה מחוזית הדנה בתכנית דרך שהוגשה לה, תזמין לדיון את מהנדס הוועדה המקומית שבתחומה מצויה התכנית, וכן את מהנדס הוועדה המקומית של מרחב התכנון המקומי הגובל, אם לדעת הוועדה המחוזית יש לתכנית השפעה על תחום מרחב זה, לשמיעת הערותיהם המקצועיות לתכניות והערות הוועדות המקומיות שבהן הם משמשים מהנדסים.

(9) החליטה ועדה מחוזית להפקיד תכנית דרך יחולו ההוראות אלה:

(א) הוועדה תמסור הודעה על ההפקדה בנוסף למנויים בסעיף 91, גם לתאגידים הפועלים על פי דין והממונים על שירותי רכבת, בוק, חשמל, מים וכיוב, וכן לבעלים של מיתקני תשתית שבתחום התכנית; סברה הוועדה המחוזית

כי שירותים כאמור ומיתקני תשתית המצויים מחוץ לתחום התכנית, עלולים להיפגע על ידי התכנית, תמסור הודעה על הפקדת התכנית גם לממונים על השירותים ולבעלי המיתקנים האמורים;

(ב) התנגדות לתכנית החלה בשטח בנוי תוגש תוך 60 ימים מהיום שפורסמה בעתונות ההודעה על הפקדת התכנית הנדונה; התנגדות לתכנית החלה בשטח אחר, תוגש תוך 30 ימים מיום שפורסמה הודעה כאמור; לענין זה, "שטח בנוי" - שטח שנועד בתכנית או שתכנית מתירה בו מגורים, משרדים, מסחר, תעשייה, מלונאות, מוסדות ציבור ובנייני ציבור במרחק שאינו עולה על 100 מטרים מגבול תוואי הדרך המתוכננת;

(ג) הועדה או ועדת משנה שלה, תדון בהתנגדויות ותחליט בהן תוך 30 ימים מתום המועד להגשת ההתנגדויות, ורשאית היא להיעזר לשם כך בחוקר; לא דנה או לא החליטה הועדה בהתנגדויות במועד זה, ימנה שר הפנים, לבקשת מגיש התכנית, תוך 20 ימים ממועד קבלת הבקשה, חוקר לשמיעת התנגדויות והכרעה בהן; במנותו את החוקר יקצוב השר לחוקר את התקופה לשמיעת התנגדויות ולמתן המלצה בהן, ובלבד שלא תפחת מ-30 ימים; הועדה המחוזית תחליט בדבר אישור התכנית או דחייתה מיד לאחר תום שמיעת ההתנגדויות וההכרעה בהן;

(ד) לא הוגשו התנגדויות לתכנית, יראו את התכנית כמאושרת בידי הועדה, כעבור 20 ימים מתום המועד להגשת התנגדויות, זולת אם החליטה הועדה אחרת בתוך המועד האמור, לפי דרישה של חבר מחבריה אשר הוגשה בתוך 10 ימים מתום המועד להגשת ההתנגדויות;

(ה) החלטת הועדה על הפקדת תכנית או על אישורה, תירשם בפרוטוקול אשר ייחתם בידי יושב ראש הועדה ומזכיר הועדה, וישלח לחברי הועדה ולמגיש התכנית בתוך 14 ימים מיום ההחלטה כאמור;

(ו) המועדים האמורים בסעיף 109(א) ו-109(ב) יהיו 30 ימים; ואולם אם הוגשו התנגדויות לתכנית, יהיה המועד האמור בסעיף 109(ב) 60 ימים;

(10) תחילתה של תכנית דרך שאושרה, למעט לענין פרק ט', בתום 15 ימים מיום פרסום הודעה בעתון על אישורה.

תסקיר השפעה
על הסביבה
(תיקון התשנ"ד)

119. (א) בטרם תוגש תכנית דרך לועדה מחוזית, יכין מגיש התכנית תשריט דרך, בהתאם להנחיות מתכנן המחוז, ויגישו ליועץ הסביבתי, למתכנן המחוז ולמהנדס הועדה המקומית הנוגעת בדבר; יועץ סביבתי שקיבל תשריט כאמור, יחזירו למגיש התכנית תוך 15 ימים מיום שקיבל את התשריט, ורשאי הוא לדרוש ממגיש התכנית, בתוך 15 הימים האמורים, להכין תסקיר השפעה על הסביבה; דרש היועץ הסביבתי הכנת תסקיר כאמור, ינחה את מגיש התכנית בדבר הכנתו; העתק מההנחיות יומצא למתכנן המחוז ולמהנדס הועדה המקומית.

(ב) הנחיות להכנת תסקיר כאמור בסעיף קטן (א), יהיו בהתאמה לרמת התכנית, סוגה ומקומה.

(ג) סבר מגיש תכנית הדרך כי לא נדרש תסקיר או חלק על ההנחיות שניתנו לו להכנתו, רשאי הוא לערור בפני הועדה המחוזית על הדרישה או ההנחיות או על דרישה להשלמת התסקיר כאמור בסעיף קטן (ה); הועדה תדון בערור, לאחר שתשמע את העורר ואת היועץ הסביבתי, ותחליט בו תוך 15 ימים מיום הגשתו; מגיש תכנית הדרך לא יוכל לערור על הדרישה להכנת תסקיר במקרים שהכנתו נדרשת לפי הוראות תכנית בת-תוקף.

(ד) התסקיר יוגש ליועץ הסביבתי, לועדה המחוזית ולועדה המקומית.

(ה) תוך 15 ימים מיום קבלת התסקיר, רשאי היועץ הסביבתי לדרוש ממגיש התכנית להשלים את התסקיר; העתק הדרישה יישלח לועדה המחוזית ולועדה המקומית; לא נדרשה השלמה כאמור, יראו את התסקיר כאילו הושלם; היועץ הסביבתי ימציא את חוות דעתו למגיש התכנית ולוועדות המחוזית והמקומית תוך 30 ימים ממועד קבלת התסקיר המושלם.

(ו) התסקיר וחוות הדעת האמורה, במלואה או בחלקה, ייכללו במסמכי תכנית הדרך עם הפקדתה ובעת אישורה, ככל שתחליט על כך הועדה המחוזית.

(ז) לא הציג היועץ הסביבתי דרישה להכנת תסקיר או לא נתן הנחיות להכנתו כאמור בסעיף קטן (א), רשאי מתכנן המחוז להציג דרישה וליתן הנחיות כאמור, תוך 30 ימים מתום 15 הימים האמורים בסעיף קטן (א), לאחר שהתייעץ עם גורם מקצועי כפי שיראה לנכון; עשה כך מתכנן

המחוז, יבוא הוא במקום היועץ הסביבתי לכל דבר וענין האמורים בסעיפים קטנים (ג) עד (ה).

(ח) לא הגישו היועץ הסביבתי או מתכנן המחוז את חוות דעתם בתוך המועדים האמורים בסעיפים קטנים (ה) ו-(ז), תדון הועדה בתכנית הדרך ותחליט בה.

פיצויים (תיקון התשנ"ד)

1119. (א) הוגשה תכנית דרך בידי המדינה או מטעמה כאמור בסעיף 1119ב(1) או בידי רשות שהוקמה לפי דין שאינה רשות מקומית או ועדה מקומית, וחויבה ועדה מקומית בתשלום פיצויים לפי סעיף 197 עקב אישור התכנית, ישפה מגיש התכנית כאמור את הועדה המקומית, ב-70 אחוזים מסכום הפיצויים; אין בהוראות סעיף זה כדי לגרוע מכל הסכמה אחרת בין הנושאים בתשלום הפיצויים או השיפוי ובין הזכאים להם.

(ב) לענין חיוב מגיש תכנית דרך בשיפוי על תשלום פיצויים כאמור בסעיף קטן (א), יחולו הוראות סעיפים 198 ו-199 בשינויים אלה:

(1) מגיש תכנית הדרך יצורף ויהיה צד בכל שלבי הדיונים וההתדיינויות במוסד תכנון, בבית משפט או בהליך בורות בקשר לפיצויים לפי סעיף 197 וכן יהיה, לפי דרישתו, צד לכל הסכם בקשר לכך;

(2) החלטות הועדה המקומית והועדה המחוזית בדבר גובה הפיצויים יינתנו בהסכמת מגיש התכנית; לא היתה הסכמה בין אחת מהועדות האמורות לבין מגיש התכנית, יכריעו במחלוקת שר האוצר ושר הפנים.

(ג) הוראות סעיף זה יחולו רק על תכנית דרך שאושרה אחרי יום כ' באייר התשנ"ד (1 במאי 1994).

סימן ד': חלוקה חדשה

הגדרה

120. בסימן זה, "מגרש" - לרבות דרך.

איחוד וחלוקה בהסכמה ושלא בהסכמה

121. בתכנית מפורטת מותר לקבוע גם הוראות -

(1) בדבר איחוד מגרשים, הן בהסכמת בעליהם והן שלא בהסכמתם;

(2) בדבר חלוקתם של מגרשים שאוחדו כאמור חלוקה חדשה בין בעליהם, הן למגרשים בבעלות משותפת והן למגרשים בבעלות נפרדת, הן בהסכמת הבעלים והן שלא בהסכמתם (להלן - חלוקה חדשה).

רישום חלוקה בפנקסי המקרקעין [תיקונים: התשכ"ז, התשמ"ח (מס' 2)]	141. רשם המקרקעין ירשום בפנקסי המקרקעין, על פי בקשת בעל הקרקע ולאחר תשלום האגרות שנקבעו לכך על פי כל דין, תשריט הכשר לרישום על פי פקודת המודדים וחוק המקרקעין, התשכ"ט-1969, התואם, תשריט הנושא עליו אישור יושב ראש הועדה המחוזית, המעיד כי אין בתשריט סטיות מתכנית שאושרה וכי הועדה המקומית אישרה את התשריט, או שהועדה המחוזית אישרה את התשריט או הסכימה לו.
שינוי, ביטול או התלייה של תשריט חלוקה קרקע	142. כל עוד לא נרשם תשריט, רשאית הועדה המקומית, באישור הועדה המחוזית, לבטל או לשנות אישור לתשריט או להתלותו, ובלבד שנתנה לבעל הקרקע הזדמנות נאותה להשמיע את טענותיו בפני הועדה המחוזית תוך חדשיים לאחר שניתנה לו הודעה על כך.
הגבלה על חלוקת קרקע	143. לא תירשם חלוקת קרקע בפנקסי המקרקעין אלא על פי תשריט שאושר על פי פרק זה או על פי סימן ז' לפרק ג'; לא יינתן פסק-דין לחלוקת קרקע בין בעליה המשותפים אלא על פי תשריט ואישור כאמור, ולא יהא תוקף לכל רישום שנעשה בניגוד לסעיף זה לאחר תחילת חוק זה.
איחוד	144. הוראות פרק זה יחולו על איחוד חלקות ורישומן בפנקסי המקרקעין, בשינויים המחוייבים לפי הענין.
עבודות טעונות היתר [תיקונים: התשל"ח (מס' 2), התשמ"א (מס' א6), התשמ"ח (מס' 2), התשמ"א (מס' 3), התשנ"ג]	פרק ה': רישוי 145. (א) לא יעשה אדם אחד מאלה ולא יתחיל לעשותו אלא לאחר שנתנה לו הועדה המקומית או רשות הרישוי המקומית, לפי הענין, היתר לכך ולא יעשה אותו אלא בהתאם לתנאי ההיתר: (1) התווייתה של דרך, סלילתה וסגירתה; (2) הקמתו של בנין, הריסתו והקמתו שנית, כולו או מקצתו, הוספה לבנין קיים וכל תיקון בו, למעט שינוי פנימי בדירה; בפיסקה זו - "שינוי פנימי" - שינוי שאינו נוגע לצד החיצוני של הבנין, אינו פוגע בחזיתו או במראהו או בשלד של הבנין או ברכוש משותף או בצנרת או ציוד אחר המשרתים גם דירות אחרות, אינו פוגע בזולת ואינו משנה את שטחה של הדירה למעט תוספת של שטח מרפסת שנסגרה כדין או את מספרן של יחידות הדירור;

"דירה" - חדר או תא, או מערכת חדרים או תאים, שנועדו לשמש יחידה שלמה ונפרדת למגורים, לעסק או לכל צורך אחר;

(3) כל עבודה אחרת בקרקע ובבנין וכל שימוש בהם שנקבעו בתקנות כעבודה או כשימוש הטעונים היתר כדי להבטיח ביצוע כל תכנית.

(1א) הרוצה להגיש בקשה להיתר לעבודה או לשימוש, ימציא למהנדס הועדה בקשה לקבלת מידע שפרטיו דרושים לענין ההיתר; הבקשה תוגש בטופס שפרטיו ונספחיו נקבעו בתקנות.

(ב) בקשה להיתר כאמור בסעיף קטן (א) תוגש לרשות הרישוי המקומית וזו לא תיתן את ההיתר, אלא אם כן העבודה או השימוש שבעדם מבוקש ההיתר מתאימים לתכנית ולתקנות אחרות לפי חוק זה החלות על הקרקע או הבנין הנדונים; רשות הרישוי המקומית רשאית להעביר את הבקשה להחלטת הועדה המקומית.

(ג) נקבעו בתכנית החלה על קרקע או בנין שלבי ביצוע שונים, לא תיתן הועדה המקומית או רשות הרישוי המקומית, לפי הענין, היתר לעבודה או לשימוש בהם אם העבודה או השימוש אינם תואמים את השלב שאליו הגיעו בביצוע התכנית, אלא בתנאים שנקבעו על ידי הועדה המחוזית לשם התאמת העבודה או השימוש לשלב שאליו הגיעו בביצוע התכנית.

(ד) אישר מוסד תכנון בקשה להיתר וקוימו התנאים המוקדמים שנקבעו על-ידי רשות התכנון, לא יעוכב מתן ההיתר אם נתמלאו לגביו כל דרישות החוק והתקנות, ושולמו האגרות, ההיטלים והתשלומים האחרים, למעט ארנונה, שיש לשלם על פי כל חיקוק, בגין הנכס שאליו מתייחס ההיתר או ניתנו הערכויות המתאימות להבטחת תשלום כאמור, בכפוף להוראות כל דין; הועדה המקומית תודיע למבקש ההיתר תוך ארבעה עשר יום מהיום שביקש זאת, את פירוט החיובים כאמור ואולם אם הוגשה בקשה להיתר לפי פרק ה'3, תודיע רשות הרישוי למבקש את פירוט החיובים תוך שבעה

ימים.

(ה) מהנדס ועדה מקומית רשאי להתיר שינויים בהיתר לצרכי התאמה ככל הנדרש במהלך ביצוע עבודה על פי היתר, כפי שיקבע שר הפנים בתקנות.

שהוא עורך-דין בעל ותק של חמש שנים לפחות. נתמנתה לענין מחיקה, כאמור, ועדה - יהיו חבריה בעלי כשירות מקצועית כאמור, אך אפשר שמקצת חבריה לא יהיו נמנים עם שירות המדינה.

(2) מחיקה מפנקס המורשים תיעשה לפי פניה בכתב של יושב ראש ועדה מקומית, לפי בקשת היועץ המשפטי לממשלה או נציגו או לפי בקשת מי ששר הפנים הסמיכו לכך.

(3) מי שנתמנה לפי פסקה (1), לא יחליט בדבר מחיקה מפנקס המורשים בטרם נתן הזדמנות למי שעלול להיפגע מהמחיקה לטעון בדבר הכוונה למחקו; החלטה מנומקת בדבר המחיקה תימסר לידי המהנדס, האדריכל או ההנדסאי הנוגע בדבר והוא רשאי לערער עליה לפני בית משפט השלום.

(4) בית המשפט יהיה מוסמך לאשר החלטה, לבטלה או לקבוע מועד אחר למחיקה מפנקס המורשים.

(5) המחיקה תיכנס לתוקף בתום שלושים ימים מיום שהודע לאיש על מחיקתו; בית המשפט יהיה רשאי לדחות את מועד המחיקה מטעם שיירשם.

(ה) שר העבודה והרווחה בהתייעצות עם שר הפנים רשאי להתקין תקנות לענין דרכי ניהול פנקס המורשים, פרטי הרישום בו והמחיקה ממנו.

[תיקון התשנ"א
(מס' 3)]

פרק ה'3>1< : רישוי באמצעות מורשה להיתר

סימן א': תחולה ומידע נדרש להיתר

הגדרות
[תיקון התשנ"א
(מס' 3)]

158.ג. בפרק זה -

"חוק ההתגוננות האזרחית" - חוק ההתגוננות האזרחית, התשי"א-1951;
"חוק שירותי הכבאות" - חוק שירותי הכבאות, התשי"ט-1959;
"מורשה להיתר" - כמשמעותו בסימן ב';
"מבנה פשוט" - כמשמעותו בתקנות לפי חוק המהנדסים והאדריכלים;
"הרשם" - מי שהוסמך לנהל את פנקס המהנדסים והאדריכלים מכח חוק המהנדסים והאדריכלים.

1. תוקפו של פרק ה'3 למשך 5 שנים מיום תחילתו של תיקון התשנ"א (מס' 3).

תחולת הפרק
[תיקון התשנ"א
(חסי' 3)]

158. מורשה להיתר, רשאי להגיש בקשות לפי פרק זה, להיתרים לעבודות ולשימושים הטעונים היתר לפי סעיף 145, למעט עבודות או שימושים אלה:

(1) עבודה או שימוש הכוללים הקלה או שימוש חורג בנכס;

(2) עבודה או שימוש בנכס שלא ניתנה להם הסכמה של כל בעלי הזכויות בנכס שחתימותיהם דרושות לפי תקנות שהתקין שר הפנים לענין בקשות להיתרים;

(3) עבודה או שימוש בשטח, שבתכנית החלה עליהם לא נמצאים הפרטים שקבע שר הפנים בתקנות;

(4) עבודה או שימוש בנכס או בשטח שלגביהם נקבע בתכנית כי הם מיועדים לשימור;

(5) היתר לבניה, של מבנה למגורים או לתעשיה, ששטחו הבנוי הכולל המבוקש עולה על 10,000 מ"ר ובלבד שאינו נמנה עם המפורטים בפסקה (7);

(6) היתר לבניה, של מבנה שאינו למגורים או לתעשיה, ששטחו הבנוי הכולל המבוקש עולה על 7,000 מ"ר, ובלבד שאינו נמנה עם המפורטים בפסקה (7);

(7) היתר לעבודה או לשימוש לגבי -

(א) אגם אגירה;

(ב) איצטדיון;

(ג) אתר כריה וחציבה;

(ד) אתר לטיפול או לסילוק פסולת מוצקה;

(ה) אתר לטיפול או לסילוק פסולת רעילה;

(ו) בית חולים;

(ז) דרך ציבורית הכוללת מחלף, חפיר, גשר או סוללת עפר, למעט דרך ציבורית הכוללת בתכנית מפורטת החלה באזור שנועד בתכנית מיתאר לתעשיה;

(ח) מעגן או מעגנה;

(ט) מפעל לייצור חמרי הדברה, אריזתם או אחסנתם;

(י) מפעל לטיהור שפכים;

(יא) מפעל ליציקה, למתכות או לציפורי מתכות;

(יב) מפעל לתעשיה כימית או האחסנה הכרוכה בה;

(יג) מפעל לתעשיה פטרוכימית או האחסנה הכרוכה בה;

(יד) מפעל לתעשיית דשנים, או האחסנה הכרוכה בה;

(טז) נמל ;

(יז) נמל תעופה ;

(יח) סכר ;

(יט) עורק אספקת המים הארצית ;

(כ) תחנת אוטובוסים מרכזית ;

(כא) תחנת כוח ;

(כב) מפעל או עסק שקבע שר הפנים בתקנות, בהתייעצות עם השר לאיכות הסביבה ובאישור ועדת הפנים ואיכות הסביבה של הכנסת ;

(8) היתר לעבודה מצומצמת כפי שקבע שר הפנים בתקנות.

מידע ותנאים
[תיקון התשנ"א
(מס' 3)]

158טו. (א) הוגשה בקשה למידע בידי מורשה להיתר, וצויין בה כי המידע מבוקש לצורך הגשת בקשה להיתר לפי פרק זה, יעביר מהנדס הועדה העתק מהבקשה ומנספחיה -

(1) לכל גוף או רשות שאישור או מידע מהם דרושים לפי כל דין, וכן לכל רשות אחרת שהשר קבע בתקנות ;

(2) לרשות הכבאות לפי חוק שירותי הכבאות (להלן - רשות הכבאות) ; חובה זו לא תחול לגבי מבנים שקבע שר הפנים בתקנות ;

(3) לרשות המוסמכת לפי חוק ההתגוננות האזרחית ; חובה זו לא תחול לגבי מבנים שקבעו שר הבטחון ושר הפנים בתקנות.

(ב) גוף או רשות שקיבלו העתק של בקשה לאישור או לקבלת מידע להיתר כאמור בסעיף 145(א) (להלן - מידע להיתר), ימציאו למהנדס הועדה את התנאים למתן האישור או המידע המבוקש תוך חמישה עשר ימים מיום שהומצא להם העתק הבקשה, ויכול שגוף או רשות כאמור ימציאו מראש למהנדס הועדה, מידע או תנאים לגבי סוגים של בקשות להיתר.

מסירת מידע להיתר
[תיקון התשנ"א
(מס' 3)]

158טז. מהנדס הועדה ימסור, בכתב, למבקש מידע להיתר, תוך שלושים ימים מיום הגשת הבקשה, את המידע הנדרש וכן את התנאים והמגבלות החלים על הנכס או על העבודה או השימוש המבוקשים לפי כל תכנית ובהתאם לתנאים שקבעו ועדות התכנון לפי חוק זה, וכן את המידע כפי שמסרה לו כל רשות.

דין פלילי
ודין משמעתי
[תיקון התשנ"א
(מס' 3)]

158 מג. הליך לפי סימן זה אין בו כדי למנוע, לעכב או לבטל הליך פלילי או הליך משמעתי בשל מעשה או מחל המושם עילה להליך לפי פרק זה; הליך פלילי או משמעתי כאמור אין בו כדי לעכב הליך לפני ועדת הבירור.

דיווח לוועדת
הפנים
[תיקון התשנ"א
(מס' 3)]

158 מד. שר הפנים ידווח אחת לשנה, החל מתום שנה לאחר תחילתו של פרק זה, לוועדת הפנים ואיכות הסביבה של הכנסת, על הפעלתו של פרק זה.

פרק ו': מיתקנים בטחוניים ומכשולי טיסה

הגדרות
(תיקון התשכ"ז)

159. בפרק זה -

"ועדה מחוזית" או "ועדה מקומית" - לרבות ועדה מיוחדת או ועדה משותפת, בכל מקום שניתנו להם לפי חוק זה הסמכויות של הועדה המחוזית או של הועדה המקומית, הכל לפי הענין;
"מיתקן בטחוני" - בנין, מחנה או דרך המוחזק או נועד להיות מוחזק בידי צבא-הגנה לישראל או בידי שלוחה אחרת של מערכת הבטחון שאושרה לצורך פרק זה על ידי שר הבטחון, למעט בנין, מחנה או דרך שאינו משמש למטרה בטחונית או שלא נועד לכך או ששר הבטחון או מי שהוסמך על ידיו הורה עליו שהוא פתוח לציבור.

סדרי הגשת
בקשה להיתר
וחוכן הבקשה

160. על בקשה להיתר לפי פרק ה' במיתקן בטחוני יחולו, על אף האמור בחוק זה או בתקנות על פיו, הוראות אלה:

(1) הסמכות לתת את ההיתר תהיה בידי ועדת-משנה של הועדה המחוזית, בהרכב של שלושה מחברי הועדה המחוזית (להלן - ועדה למיתקנים בטחוניים);

(2) שני חברים בועדה למיתקנים בטחוניים ימונו על ידי שר הפנים בהתייעצות עם שר הבטחון, ונציג שר הבטחון בועדה המחוזית יהיה החבר השלישי; שר הפנים בהתייעצות עם שר הבטחון ימנה את יושב-ראש הועדה;

(3) הבקשה למתן ההיתר תכלול רק פרטים על איתורו של מקום המיתקן הבטחוני ופירוט המיגבלות שעומדים להטילן עקב הקמת המיתקן על אדם אחר, ויצורף לה תשריט המקום;

(4) לפי דרישת הועדה תימסר לה הודעה על סוג הייעוד הכללי של המיתקן הבטחוני; סוגי הייעוד הכללי ייקבעו על ידי מי שהוסמך לכך מטעם שר הבטחון;

(5) סעיפים 149 עד 154 לא יחולו.

התחשבות בהנחיות ארכיטקטוניות	161. היה המיתקן הבטחוני שבקשה לפי פרק ה' מתייחסת אליו בתחום עיריה או באזור מגורים שלא בתחום עיריה, יתחשב המבקש ככל האפשר בהנחיות הארכיטקטוניות של הועדה המחוזית וישמור על קו הבנין שנקבע על ידי הועדה המחוזית.
המנין החוקי	162. המנין החוקי בישיבת הועדה למיתקנים בטחוניים הוא שני חברים לפחות, שנציג שר הבטחון יהיה אחד מהם.
ענייני טיסה אזרחית	163. בעניינים הנוגעים לטיסה האזרחית תזמין הועדה למיתקנים בטחוניים לפני החלטתה את מי שהוסמך לכך על ידי שר התחבורה בהתייעצות עם שר הבטחון.
קרקעות חקלאיות	164. התוספת הראשונה לחוק זה לא תחול לגבי מיתקנים בטחוניים; אולם בעניינים הנוגעים לקרקע חקלאית תזמין הועדה למיתקנים בטחוניים לפני החלטתה את יושב-ראש הועדה לשמירה על קרקע חקלאית.
תחולת פרק ז'	165. שימוש בסמכויות לפי פרק ז' לגבי מיתקן בטחוני טעון אישור הועדה למיתקנים בטחוניים.
ועדת ערר	166. (א) דחתה הועדה למיתקנים בטחוניים בקשה לפי סעיף 160, רשאי מי שהגיש אותה לערור, תוך חמישה-עשר יום מהיום שהודעה לו הדחיה, על החלטת הועדה לפני ועדת-משנה של המועצה הארצית, בהרכב של חמישה חברי המועצה הארצית (להלן - ועדת-ערר למיתקנים בטחוניים). (ב) שר הפנים בהתייעצות עם שר הבטחון ימנה את חברי ועדת הערר למיתקנים בטחוניים. (ג) ועדת-ערר למיתקנים בטחוניים רשאית לקבל את הערר או לאשר את ההחלטה שעוררים עליה, עם או בלי שינויים; לא קיבלה את הערר, כולו או מקצתו, רשאית היא, לפי דרישת שר הבטחון, לחזור ולדון בו.
דיון בערר בהרכב של שלושה	167. יושב-ראש ועדת הערר למיתקנים בטחוניים רשאי להורות שבערר מסויים תהיה הועדה מורכבת משלושה חברים בלבד שיקבע.
היושב ראש	168. יושב-ראש ועדת הערר למיתקנים בטחוניים ייבחר על ידי הועדה.

מנין חוקי של ועדת ערר	169. המנין החוקי בישיבות ועדת הערר למיתקנים בטחוניים הוא שלושה חברים, ובהרכב של שלושה - שני חברים.
סודיות הדיונים	170. חבר הועדה למיתקנים בטחוניים וחבר ועדות הערר למיתקנים בטחוניים לא ימסרו, על אף האמור בסעיף 46, כל ידיעה שהגיעה אליהם במהלך דיוני הועדה למי שאינו מוסמך לקבלה.
סדר הדיון	171. הועדה למיתקנים בטחוניים וועדת הערר למיתקנים בטחוניים יקבעו בעצמם את סדרי הדיון ואת סדרי עבודתם במידה שלא נקבעו בחוק זה או בתקנות על פיו.
פטור	172. מערכת הבטחון לא תזדקק להיתר של הועדה למיתקנים בטחוניים או של כל מוסד תכנון אחר לגבי - (1) מיתקן בטחוני שאיתורו אושר מטעם אגף התכנון של משרד הפנים לפני תחילתו של חוק זה; (2) מיתקן בטחוני נוסף בתחום מיתקן בטחוני קיים, ובלבד שמחמת הקמת המיתקן הבטחוני הנוסף כאמור לא יוטלו מגבלות על אדם אחר, ולא יחולו שינויים במגבלות כאמור שהן קיימות, וייעודו הכללי של המיתקן הבטחוני הנוסף לא יהיה מסוג השונה מסוגו של המיתקן הבטחוני הקיים.
תקנות	173. שר הפנים, בהסכמת שר הבטחון, רשאי בתקנות לקבוע לגבי מיתקן בטחוני הוראות מיוחדות בכל הענינים שהוא רשאי להתקין להם תקנות על פי סעיף 265 וכן הוראות בדבר התנאים למתן הקלה או היתר לשימוש חורג לפי פרק ה'.
מניעת מכשולי טיסה	174. (א) מי שהוסמך על ידי שר הבטחון או שר התחבורה, הכל לפי הענין, רשאי להיכנס בכל עת סבירה לכל מקרקעין ולבצע בהם פעולה או לעשות בהם או מעליהם סידורים, לרכות תאורה, צביעה או סימון, הכל לשם מניעת מכשולי טיסה; אך לא ייכנס לבנין המשמש למעשה בית מגורים ללא הסכמת תופשו אלא בשעות היום ולאחר שמסר לו הודעה בכתב שלושה ימים מראש. (ב) המונע את מי שפרעל מכוח סעיף קטן (א) מלמלא את תפקידו או להשתמש בסמכותו, דינו - מאסר ששה חדשים או קנס 2,500 לירות; הוראה זו אינה גורעת מאחריות פלילית לפי חוק אחר.

(ג) מי שהוסמך כאמור בסעיף קטן (א) רשאי להורות לבעל הקרקע או הבנין או למחזיק בהם לבצע את הפעולה או לעשות את הסידורים, הכל כאמור בסעיף קטן (א) ובמועד ובתנאים שיקבע.

(ד) מי שניתנה לו הוראה לבצע פעולה או לעשות סידורים כאמור בסעיף קטן (ג) חייב בקיומה; קיים אותה, זכאי הוא לתשלום הוצאותיו מאוצר המדינה; הוראה זו אינה גורעת מאחריות לאי קיום החובה לפי כל חוק אחר.

(ה) הוראות סעיף זה אינן גורעות מכל חובה שהוטלה או שתוטל על בעל קרקע או בנין בהתאם לתנאי כל היתר לפי כל חיקוק הדין בתכנון ובניה.

(ו) "מקרקעין", בסעיף זה - לרבות עגורן ומנוף שגבהם מעל ארבעה מטרים, אף אם אינם מחוברים לקרקע.

הוראת שינוי

175. (א) הועדה למיתקנים בטחוניים רשאית, על פי דרישת שר הבטחון או סגנו, להורות לועדה המקומית, לועדה המחוזית או לועדה למימי חופין להכניס לתכנית הוראת שינוי, אם היא הכרחית לשם הבטחת פעולתו התקינה של מיתקן בטחוני, השימוש התקין בו, מניעת פגיעה בסודיותו או מניעת נזקי גוף או רכוש הצפויים מפעולתו או מהשימוש בו.

(ב) היתה הוראת השינוי לפי סעיף קטן (א) איסור התקנתו של מיתקן חשמלי כמשמעותו בחוק החשמל, התשי"ד-1954, של מיתקן אלקטרוני או של מיתקן אחר שייקבע בצו על ידי שר הדואר, הפסקת פעולתם או קביעת תנאים לשימוש בהם - יכול שתוגש הדרישה גם על ידי שר הדואר.

(ג) היתה הוראת השינוי איסור השימוש בבנין מגורים או הגבלתו של השימוש בו, וכתוצאה מהוראת השינוי כאמור עשוי להיפסק השימוש בבנין או עשויה לחול הגבלה ניכרת ומוחשית בשימוש בו, לא תבוצע מכוח הוראות סעיף זה בלבד הפסקת השימוש בבנין או ההגבלה בשימוש בו כאמור לגבי מי שמחזיק בבנין בזכות חוקית או בזכות שביושר, אלא לאחר שהועמד לרשותו של אותו מחזיק שיכון חלוף סביר או, אם רצה בכך, לאחר ששולמו לו או לזכותו פיצויים כדי השגת שיכון חלוף סביר.

(ד) החלו בהליכים משפטיים לשם הכרעה אם אמנם הועמד לרשות המחזיק בבנין כאמור בסעיף קטן (ג) דיור חלוף סביר או סכום הפיצויים הנאות תמורתו, אין בכך כדי לעכב את ביצוע הוראות השינוי לגבי אותו

מחזיק.

(ב) הוועדה המחוזית תנהג בתכנית כאמור, בדרך שהיא נוהגת בתכניות מפורטות שנתקבלו על-ידי הוועדה המקומית והוגשו לאישור, ובלבד שגם הוועדות המקומיות שבמרחבן עובר תואי הדרך רשאיות להגיש התנגדות לתכנית ושהתקופה להגשת ההתנגדות שלהן לא תסתיים לפני תום שלושה חודשים מהיום שבו ניתנה להם הודעה על-ידי שר העבודה על הגשת התכנית.

(ג) סירבה הוועדה המחוזית לאשר תכנית כפי שהוגשה לה בידי שר הבינוי והשיכון או בידי שר התחבורה, רשאי אף כל אחד מהם לערור על הסירוב, וסעיף 114 יחול, בשינויים המחוייבים לפי הענין.

(ד) על אף האמור בסעיף 145, מותרת התווית של דרך, סלילתה או סגירתה, בידי המדינה או בידי רשות שהוקמה לפי דין או בידי כל גוף הפועל מטעם המדינה לאחר שהוסמך לכך לפי החלטת הממשלה, אם נעשתה בהתאם לתכנית מפורטת מאושרת או בהתאם לתכנית מיתאר מקומית מאושרת הכוללת הוראות של תכנית מפורטת, ובלבד שניתנה הודעה על כך לרשות המקומית ולועדה המקומית הנוגעות בדבר.

(ה) (1) על אף האמור בסעיף קטן (ד), הקמת מבנה דרך בידי אחד הגופים האמורים בסעיף קטן (ד), תהיה טעונה הרשאה בהתאם להוראות סעיף קטן זה;

(2) בקשה להרשאה להקמת מבנה דרך תוגש למתכנן המחוז והעתק ממנה יוגש למהנדס הוועדה המקומית; הבקשה תכלול את הפרטים שלפיהם ניתן יהיה לקבוע אם הקמת מבנה הדרך תואמת הוראות תכנית כאמור בסעיף קטן (ד), כן תכלול הבקשה את פרטי האדריכל או המהנדס האחראים לתכנון המבנה ופרטים נוספים שיקבע שר הפנים בתקנות, בהתייעצות עם שר הבינוי והשיכון והשר לאיכות הסביבה ובאישור ועדת הפנים ואיכות הסביבה של הכנסת;

(3) תוך 30 ימים מיום הגשת הבקשה להרשאה יבדקו מתכנן המחוז ומהנדס הוועדה המקומית את הבקשה ויאשרו אותה אם היא תואמת את הוראות התכנית והוראת כל דין אחר הנוגעת לענין, שלא ניתנה לגביה הוראה אחרת בתקנות שהותקנו לפי פסקה (2); קבעו המתכנן והמהנדס כאחד כי הבקשה אינה תואמת הוראה מההוראות האמורות, ימסרו הודעה מנומקת בכתב על כך, למגיש הבקשה, בתוך התקופה האמורה.

(4) לא החליטו מתכנן המחוז ומהנדס הוועדה המקומית בבקשה להרשאה בתוך התקופה האמורה בפסקה (3), יראו את הבקשה במאשרת;

(5) נתגלעו חילוקי דעות בין מתכנן המחוז ובין מהנדס הוועדה המקומית בקבלת החלטה לפי פסקה (3), ימסרו את פרטי המחלוקת בהודעה בכתב, ליושב ראש הוועדה המחוזית, והוא יכריע במחלוקת תוך 21 ימים מיום קבלת ההודעה, לאחר שיתיעץ עם יושב ראש הוועדה המקומית ועם מומחה מקצועי לענין השנוי במחלוקת;

(6) קבע יושב ראש הוועדה המחוזית כי מתבצעות עבודות להקמת מבנה דרך ללא הרשאה או בסטיה מהרשאה, יחולו הוראות פרק י' ככל שהן חלות על המדינה.

(ו) רישוי מבנה דרך המוקם בידי אחד הגופים האמורים בסעיף קטן (ד), יכול שיעשה על פי הוראות פרק ה'3, וההגבלה שבסעיף 158 יד(7) (ז) לא תחול.

ביטול ושינוי
תחומי מרחב
תכנון ומחוז

262. ביטול של מחוז או של מרחב תכנון מקומי ושינוי גבולותיהם לא יפגעו בתקפן של תכניות ושל תקנות אחרות שהותקנו לאותו מחוז או מרחב תכנון או לחלק ממנו, והן יישארו בתקפן באותו תחום שבו חלו לפני כן, בשינויים המחויבים לפי הענין, עד שיבוטלו או ישונו על-ידי תכניות או תקנות אחרות מכוח חוק זה.

עסקאות
ועובדים
בוועדה מקומית
לפי סעיף 19
(תיקון התשל"ח)

263. (א) ועדה מקומית שמרחב התכנון שלה כולל יותר מרשות מקומית אחת רשאית, באישור שר הפנים, לרכוש נכסים לצורך מילוי תפקידיה ולמכרם, וכן רשאית היא באישור השר להעסיק עובדים; תנאי העסקת העובדים יהיו כתנאי העסקת עובדים במועצה מקומית.

(ב) נשתנה תחומו של מרחב התכנון, רשאי שר הפנים לקבוע בצו מה יעשה בנכסים שרכשה הוועדה המקומית לפי סעיף קטן (א).

(ג) ועדה מקומית כאמור בסעיף קטן (א) רשאית, באישור הוועדה המחוזית, לבוא לידי הסכם עם המדינה או עם רשות מקומית שבתחומה נמצא מרחב התכנון, שלפיו ישרתו עובדים של הרשות המקומית או של המדינה גם את הוועדה המקומית, ויועמדו נכסים של המדינה או של הרשות המקומית לרשות הוועדה המקומית למילוי תפקידיה, הכל בתמורה ולפי תנאים שייקבעו בהסכם; בכיצוע תפקידיה של הוועדה המקומית יהיו עובדים כאמור כפופים להוראותיה בלבד.

סמכויות
 הממשלה

264. על אף האמור בכל חוק לא יינתנו סמכויות הממשלה לפי חוק זה לאצילה אלא לוועדה של שרים בלבד.

ביצוע ותקנות
 [תיקונים:
 התשמ"א (מס' 7),
 התשמ"ח (מס' 2)]

265. שר הפנים ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות, לאחר התייעצות עם המועצה הארצית, ואם התקנות מתייחסות למחוז או למרחב תכנון מקומי מסויים - גם עם הוועדה המחוזית או הוועדה המקומית הנוגעת בדבר, הכל לפי הענין - בכל הנוגע לביצוע חוק זה, ובין השאר בענינים אלה:

- (1) הנוהל בבקשות להיתרים ובמתן ההיתרים וכן תקופת תקפם של היתרים, חידושם וביטולם;
- (2) קביעת תנאים להיתרים הבאים להכטיח ביצוע יעיל של חוק זה;
- (3) הפקדת תשריטים, חתכים, שרטוטים וחישובים סטטיים ומתן כל ידיעה אחרת הדרושים לוועדה המקומית בקשר לעבודה או לשימוש הטעונים היתר לפי חוק זה;
- (4) הקמת מבנים ארעיים, השימוש בהם ומועד פירוקם;
- (5) רחבן של דרכים, התווייתן וסלילתן;
- (6) גבהם, גדלם ונפחם המינימלי של חדרים ושל דירות, ובדרך כלל - דרכי בנייתם של בנינים, תיקונים ושינויים;
- (7) מראם החיצוני של בנינים, יציבותם, שמירתם מפני אש או חדירת רעש, איוורורם, ניקוזם וכיובם, מיתקני התברואה שלהם, תאורתם, הספקת המים בהם וצינורות לקווי טלפון;
- (8) הסדרת דרכי החימום והספקת הגז, במקום שמתקנים אותם;
- (9) דרכי הביצוע של צווים שניתנו על פי פרק י' להריסת מבנים או חלק מהם;
- (10) בנינים המשמשים דרך קבע לאסיפות;
- (11) התקנתם של מקומות חניה ואיכסון לכלי רכב בקרבם של בנינים, הגישה למקומות אלה והיציאה מהם;

התנגדות לתכנית ממלכתית (תיקון התשכ"ז)	277א. ועדה מקומית שמרחב תכנונה כלול, כולו או מקצתו, בתחומה של תכנית ממלכתית או גובל תחום של תכנית כאמור, רשאית, תוך חדשים מהמועד שבו פורסמה ברשומות הודעה על הפקדתה של התכנית כאמור בסעיף 269א, להגיש לשרי הפנים והשיכון התנגדות לה; אך אין בהגשת התנגדות כדי לעכב את ביצוען של פעולות מטעם המדינה הטעונות היתר לפי פרק ה'.
זכות עיון (תיקון התשכ"ז)	277ב. תכנית ממלכתית שהופקדה במשרדי הפנים והשיכון תהא פתוחה לעיון לכל מעוניין במקום הפקדתה וללא תשלום.
סמכויות השרים (תיקון התשכ"ז)	277ג. שרי הפנים והשיכון, כבואם להכריע בהתנגדות לפי סעיף 277א, רשאים לאשר את התכנית, עם שינויים או בלי שינויים, או לבטל את התכנית.
עריכה מחדש של תכנית ממלכתית (תיקון התשכ"ז)	277ד. תכנית ממלכתית שהופקדה במשרדי הפנים והשיכון תיערך בהתאם לתקנות לפי חוק זה בדבר עריכתן של תכניות, ושר הפנים יורה על עריכתה כתכנית מפורטת, או כתכנית-מיתאר, לפי הענין; אך לא יעשה כן כל עוד לא עברה התקופה להגשת התנגדות לפי סעיף 277א, או כל עוד לא הוכרע בהתנגדות שהוגשה.
אישור התכנית (תיקון התשכ"ז)	277ה. תכנית ששר הפנים, או מי שהסמיך לכך, אישר שנערכה כאמור בסעיף 277ד, יראו אותה כתכנית שאושרה לפי פרק ג'; אולם לא יהא עוד ערר עליה לפי אותו פרק.
פטור מהיתר (תיקון התשכ"ז)	277ו. על אף האמור בחוק זה, כל עבודה או שימוש מטעם המדינה בקרקע או בבנין על פי תכנית ממלכתית, שהוחל בכיצועה לפני תום שנתיים מיום תחילתו של חוק התכנון והבניה (תיקון), התשכ"ז-1966 - פטורים מהיתר לפי פרק ה' החל מיום תחילתו של חוק זה.
דרכים (תיקון התשכ"ז)	277ז. התווייתה, סלילתה או סגירתה של דרך שפקודת הדרכים ומסילות הברזל (הגנה ופיתוח), 1943, הוחלה עליה לפני תחילתו של חוק זה, מכוח צו לפי סעיף 3 לאותה פקודה, לא יהיו טעונות היתר על אף האמור בחוק זה; הוראות צו כאמור שאושרו על ידי שר הפנים ושר העבודה יראו אותן כתכנית-מיתאר מחוזית שאושרה על פי פרק ג'.

278. הוראות פרק זה באות להוסיף על פקודת הפרשנות ולא לגרוע ממנה. פרשנות
279. תחילתו של חוק זה היא בתום ששה חדשים מיום פרסומו ברשומות. תחילה
280. על אף האמור בסעיף 2(ד) לחוק המעבר, התש"ט-1949, יפורסם חוק זה ברשומות תוך חודש מיום קבלתו בכנסת. פרסום
- [תיקון התשס"ח
 (מס' 2)]
- התוספת הראשונה
 (סעיף 156(א))
1. תוקם ליד המועצה הארצית ועדה של אחד-עשר להיות ועדה לשמירה על קרקע חקלאית (בתוספת זו - הועדה). הועדה
2. ואלה יהיו חברי הועדה: הרכב הועדה
- (1) שני נציגים של שר הפנים;
- (2) שני נציגים של שר החקלאות;
- (3) נציג שר השיכון;
- (4) נציג שר הבטחון;
- (5) נציג המוסדות המיישבים שימנה שר הפנים לפי המלצת הסוכנות היהודית לארץ-ישראל;
- (6) נציג המועצה הארצית שימנה שר הפנים לפי המלצתה;
- (7) נציג הרשויות המקומיות שימנה שר הפנים;
- (8) שני נציגי החקלאים שימנה שר הפנים.
3. שר הפנים ימנה אחד מנציגיו בועדה להיות יושב-ראש בה. יושב ראש הועדה
4. הועדה תקבע בעצמה את סדרי עבודתה ודיוניה, לרבות המנין החוקי שלה, במידה שלא נקבעו בחוק זה או בהחלטת המועצה הארצית. הנוהל
5. הועדה רשאית להכריז בהודעה ברשומות - על יסוד חוות-דעת של ועדת מומחים שנתמנתה לענין זה על ידי שר החקלאות בהודעה ברשומות - כי קרקע פלוגית תהא קרקע חקלאית לענין חוק זה (להלן - קרקע חקלאית). הכרזה על קרקע חקלאית